

Gyógyíthatók a szivbajok

megfelelő kezelés és az előirt életmód pontos betartása révén!

A szívbetegek okozta halálesetek száma állandó emelkedést mutat. A statisztika szerint a halálokok közel egyharmada a szív és a véregek betegségeire vezethető vissza. Szomorú intelem ez, ami fokozott kötelességévé teszi az egészséges embereknek, hogy megelőzzék a betegséget, a szívbetegségben szenvedőknek és hozzátartozóiknak pedig, hogy megismerjék a betegség tüneteit, tanulják meg, hogy milyen életmódot folytathat a beteg egészségi állapotának veszélyeztetése nélkül és hogy mik azok a gyógymódok, amelyek a gyógyulást elősegítik, vagy legalábbis a beteg szenvedéseit lényegesen enyhítik.

Ezekről a kérdésekről ad népszerű stílusban megírt ismertetést dr Kovács György most megjelent könyve:

A szívbetegek és azok gyógyítása

A könyv rövid leírást nyújt arról a szerepről, amelyet a szív és a vér az ember szervezetében betölt, majd három főfejezetben ismerteti a szív, a vér és a véregek különböző betegségeit.

A könyv terjedelme 128 oldal, ára **bérmentve** ízléses félvászonkötésben **96 fillér**. Megrendelhető a vételár előzetes beküldése ellenében Tolnai Világlapja kiadóhivatalában (Budapest, VII, Dohány u. 12). Utánvétellel való küldés a szállítást 75 fillérrel megdrágítja.

Az alábbi szelvény borítékba téve nyomtatványként 2 filléres bélyeggel küldhető be, ha az aláíráson és lakcímen kívül egyéb közlést nem tartalmaz.

Ha nem akarja megcsontítani a lapot,
másolja le levelezőlapra az alábbi szöveget

Tolnai Világlapja kiadóhivatalának Budapest, Dohány ucca 12.

Megrendelem dr Kovács György: A szívbetegek és azok gyógyítása című művét, félvászonkötésben, 96 filléres áron bérmentve.

A vételárat egyidejűleg beküldöttem.

A könyvet kérem utánvétellel szállítani. (Utánvétellel való szállítás 75 fillér költségtöbblettel jár.)

(Nem kívánt rész törlendő!)

pontos lakcím

olvasható aláírás

Vagyonok keletkeztek

már bélyegyűjtésből. Szerettesse meg gyermekével a bélyegyűjtést. A gyűjtő szabad idejében értékeit gyarapítja, szórakozva bővíti földrajzi, történelmi ismereteit. Vásárolja meg gyermekének az új, bővített kiadású

Tolnai bélyegalbumot

Most jelent meg több mint 3000 bélyeghellyel. Ára kemény kötésben bérmentve 96 fillér.

Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében Tolnai Világlapja kiadóhivatalában (VII, Dohány ucca 12) Utánvétellel való küldés a szállítást megdrágítja.

20
FILLÉR

Déliab

Színházi hetilap

Felelős szerkesztő:

BIBÓ LAJOS

Megjelenik minden szombaton

Előfizetési ár: negyedévre 2 pengő 50 fillér, félévre 5 pengő. Biztosítással kombinálva negyedévre 3 pengő 42 fillér, félévre 6 pengő 84 fillér, egy óra 1 pengő 14 fillér. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — 20 fillér. Németországban Rm. — 20, Jugoszláviában 3.— dinár, Romániában 5 lei, Olaszországban 1 lira 40 centesimo, Franciaországban 2.— Frs.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII, Dohány ucca 12. Telefon: 14—23—39, 14—23—50.
Postatakarékpénztári befizetési lap száma: 9244.

A salzburgi ünnepi játékok résztvevőinek egy csoportja a városi parkban
(Reklámélet felv.)

ok
n!
utat.
eteg-
égvé
eteg-
eteg-
gész-
odok,
énye-
st dr
sa
a vér
szív,
ésben
Világ-
való
élyeg-
lmaz.
yitása
ajtést.
rajzi,
adású
lyei.
ében
a 12)
tja.

s
k
l-
l-
r-
i-
ji
a
c.
y
n.
p-
e-
ig
re
n.
a-
it-
ria
15

Szent István

István király napja a hódolat mellett emlékeztetője is a magyar nemzetnek. Utalás arra a történelmi tényre, hogy az Ázsiából ide került magyarság nem külső kényszer, hanem önkéntes elhatározás következtében vállalta azt a szerepet, amelynek kapcsán már a honalapítás tényével az európai nemzetekhez és európai államrendszerekhez tartozónak vallotta magát. Ez a szerep a kereszténység fölvételével és a lakosság letelepülésével látszólag az akkori európai civilizációknak és kultúráknak engedelmesskedett, lényegében azonban a magyarság legbensőbb akaratát fejezte ki. Azt a tény, hogy a maga erején, tudásán és képességén olyan és akkora birodalmat akar megépíteni, amelyen belül érvényesítheti a maga sajátos faji és politikai szempontjait és hathatósan szolgálhatja az együttérzésnek azt az ügyét, amelyet az emberiség fejlődése során világosan és kifejezetten a keresztény hit és a krisztusi tanok szögeztek le. Ez az együttérzés a tizedik században még korántsem lazította meg a világhatalmi törekvéseket, de már sejtette a lehetőségét egy minden politikai elképzelésen felül álló egyetemes gondolat megszületésének. Ennek a gondolatnak a központja az egy isten fogalma, kerete, tartalma és célja pedig az ember volt, mint Isten teremtménye, aki a kereszténység tisztultabb értelmezésében imhol többet jelentett a tömegnél, de többet jelentett az egyénnél is.

A szentistváni gondolat ebben a magyarázatban érinti azokat az egymással szemben álló kérdéseket, amelyek még ma is foglalkoztatják megoldatlanságukban Európát és Európán keresztül az egész emberiséget és amelyek végleges tisztázása osztatlanul életérdeke a földkerekség valamennyi nemzetének. Mi magyarok Szent István napján áhítatos tisztelettel hódolunk első nagy királyunk emlékének, aki a lángész csodálatos sejtésén és kifürkészhetetlen eredetű meggyőződésén, emberi számítás szerint örök időkre biztosította államalkotásával a magyarság fennmaradását. Nincs a világnak még egy olyan nemzete, amely hasonló nehéz körülmények között többet végzett és többet tett volna azokért az eszmékért, amelyek az egész emberiség javát és előhaladását szolgálják, mint éppen a magyar nemzet, amely nem csupán a saját jövője érdekében, de minden népek és minden idők emlékeztető tanujaként itt vert tanyát a Dunamedencében.

(b-1.)

Délibáb

"Titania": Szelezky Zita és a balett tagjai

Kérdődik...

Dr. Németh Antal megmagyaráz egy jelenetet

A színházi évad kezdetét nem az az első gongyütés jelzi, amely után felszalad a függöny és egy frakkos úr üdvözli majd a „mélyen tisztelt megjelenteket”. A röpké nyári szünet után — amely szünetnek is csupán túlzással mondható, elvégre a szervezkedés, szerződtetések s a jövő évi műsorrend összeállítása ezalatt is tartott, — a táblán megjelennek az első utasítások a próbák időpontjáról. A nem hivatalos szezon ezzel megkezdődött.

A Nemzeti Színház idei új szezonját a Margitszigeten kezdi. Három Shakespeare-darab, a „Vihar”, a „Szentivánéji álom” és az „Ahogy tetszik” előadásaival. A színház művészei csupán rövid pihenőhöz jutottak ezen a nyáron, vagy legalább is azok, akik a szezonnyitó darabokban máris szerepet kaptak. Persze, a szabadtéri előadások próbái nem esnek olyan nagyon messze még a nyaralástól. A „Szentivánéji álom” bájos tündérei fürdőtrikóban, shortban, az elképzeltet, kánikulához igazodó leglengőbb öltözetben lejtnek a szigeti fák alatt. Valahogy nem „komoly” még ez a próba, sok hancúrozás esik közben és jól esik néha el-

Olty Magda a „Szentivánéji álom” próbáján

nyújtózkodni a bársonyos fűvön. Bátran mondhatjuk utókúrának a szigeti próbákat s a hangulat ehhez mérten könnyed és derűs.

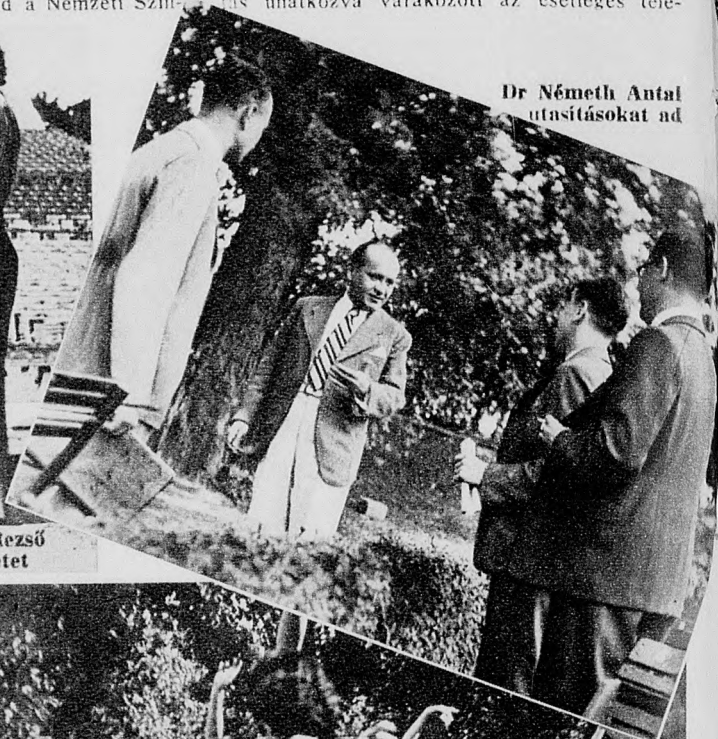
Annál szomorúbb a technikai személyzet élete. Mert bármennyire is tökéletesen felszerelt a szigetszínpad technikailag is, jóformán minden új darabhoz más és más átrendezés szükséges a reflektorok, hangutánczó gépek és egyéb színházi csodák körül. A „Vihar” című Shakespeare-darab például alaposan igénybe veszi majd a Nemzeti Szín-

ház technikai személyzetét, ha csak a szeles időjárás nem szolgál eredeti viharral előadás közben. De még egy tényleges vihar sem lesz annyira meggyőző a közönség számára, mint amilyen rendezésbeli vihart kapunk házilag előállítva.

Bármennyire nyárias és hangulatos is a szigeti próba, mégis érezhető, hogy elkezdődött valami. Napokkal ezelőtt a Nemzeti Színház kis kapuja még zárva volt s a portás unatkozva várakozott az esetleges tele-

Szelezky Zita és Brada Rezső
megbeszélnek egy jelenetet

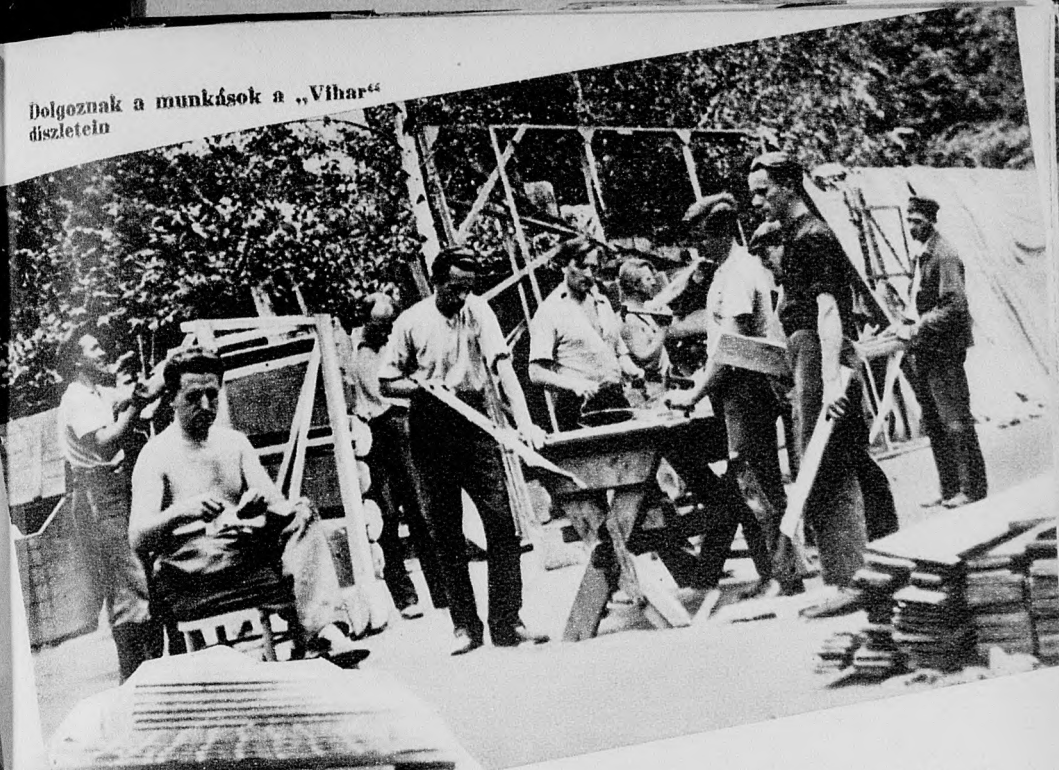

Dr. Németh Antal
utatisításokat ad

Táncpróba a
„Szentivánéji
álom”-ból

Dolgoznak a munkások a „Vihar”
díszleteln

Lukács Margit

főnökre. Egyik napról a másikra hirtelen megélenkült az élet a színház körül is: kocsik indulnak ki a Sziget felé, vagy érkeznek onnan vissza, kellekeket szállítanak, a színház telefonközpontja naphosszat kapcsol, és

Déliabál

a közönség hosszú sorban járul a pénztár elé bérleti ügyekben.

Odakint a Szigeten „Titánia” hosszú flanel-nadrágban, legkevésbé sem shakespeare-i elképzelésnek megfelelő öltözetben járja erdei leinti, nem sok kedve van félbehagyni. A próbák „szigorúan zártkörűek”, ami annyit jelent, hogy alig néhány tucat ember leleskedik a szabadon maradt réseken. A nézőtérén pedig néhány kolléga irigykedik azokra, akiknek máris megadatott a lehetőség „szinrekerülni”.

A három Shakespeare-darab előadása az idei szigeti szezon legfőbb eseménye lesz, legalább is a közönség érdeklődése olyan mértékű, hogy a tervezett néhány előadással aligha sikerül a teljében lévő idegenforgalom által megszorított fővárosi közönséget kielégíteni. Naponta érkeznek a színház igazgatóságához vidéki jegyrendelések s a fővárosi szállók is tetemes mennyiségben tartanak igényt érkező külföldi vendégeik számára a szabadtéri játékok jegyeiből.

Az a néhány hét, amely alatt a közönség nélkülözti a rendszeres színházi előadásokat, véget érnek. És a legnagyobb öröm azt észlelnünk, hogy ezekben a napokban, amikor az új színházi évad első előadásai megkezdődnek, a közönség és a színészek egyforma várakozással és lelkesedéssel néznek az elkövetkezendők elé.

A kulissza mögött

(Metro—Goldwyn—Mayer foto)

Sokat vitatkoznak, sőt veszekednek most azon, hogy kell-e a staggione?! Akik ellene vannak, azt hangoztatják, hogy kell föltétlenül egy állandó színtársulat, különösen nagyobb vidéki városban, hiszen a színészek élete hozzátartozik egy kultúrváros társadalmához. Aztán a közönségnek megvannak a maga kedvencei, akiknek a kedvéért szívesen látogatják az előadásokat és a közönség szeret is kedvenceket nevelni magának. Akik viszont mellette vannak, azok azzal érvelnek, hogy egy staggione-társulat több próbát, összevágóbb előadási, szebb díszleteket produkálhat, mint egy vidéki színtársulat. Hogy melyik álláspontnak van igaza, azt nehéz volna eldönteni. Kétségkívül a közeljövő erre

is megadja a jelet. Mielőtt azonban a Színművészeti Kamara dönthetett volna a staggione ügyében, egy pesti színész már meg is valósította a staggionel, igaz, hogy nem nálunk, hanem — Olaszországban. Szóval, a staggione hazájában. A vállalkozó szellemű pesti színész Lánczy Margit, a Nemzeti Színház művésznője, aki különben beszél olaszul és több olasz darabot ültetett már át magyar nyelvre. Lánczy Margit tehát olasz staggione-társulati igazgató lesz s ez mindenesetre az érdekes színész pályájának egyik legjelentősebb állomása.

Lánczy Margit már nyilatkozott is. Az olasz staggione igazgatója tehát magyar. (Az ő személyében.) Az egyik főszereplő is ő lesz. A műsor egy része is magyar szerzők műveiből áll. Sőt bizonyos darabokat is magyar rendező (Németh Antal) rendez. Szóval, egy igazi magyar staggione — Olaszországban. Megkérdezték Lánczy Margitot, hogy nehezen kapott-e engedélyt és nehezen ment-e a társulat összeállítása? — Oh, egyáltalán nem — felelte. — Nem voltak nehézségeim és minden feltételelem teljesítették.

Az egyik pesti kávéházi színésztárságban nagy meglepetéssel olvasták a Lánczy Margit színházigazgatásával kapcsolatos híradásokat. Egy exszínházigazgató azonban keserűen megjegyezte: — Nekem, amit ott csinál, nem imponál. Legyen ő itt staggione-igazgató...

*

Knut Hamsun, a Nobel-díjas norvég író nyolcvanéves

Kom
váló
„Cig
kimon
ugyan
szóval
operet
is bel
lűnő é
is. A
levőle
nagy
viseli
amely
mágy
ezt a
elő
hogy
mint
a sz
jó r
is tet
is eg
prób
szer

Szo

Komáromy Pálnak, az Operaház kiváló művésznének nagy sikere van a „Cigánybáró” Zsupánjában. Ez a szerep kimondottan operettkomikusnak való ugyan s minden időben szívesen játszották el ezt a szerepet a legnevesebb operettkomikusok, de Komáromy ezúttal is bebizonyította, hogy lehet valaki kitaláló énekes és egyszersmind jó humorista is. A „Cigánybáró” Zsupánja tudvalevőleg egy sertéskereskedő, aki rendkívül nagyra van a foglalkozásával és büszkén viseli a „sertések fejedelme” címet, amelyet természetesen önhatalmúlag adományozott magának. Komáromy szereti ezt a szerepet és azt a kérését terjesztette elő Vértesshez, a darab rendezőjéhez, hogy amikor ő (már mint Komáromy) mint sertéskereskedő először megjelenik a színpadon, szeretné, ha egy igazi jó nagy sertés „kísérné”. Vértessnek is tetszett az ötlet s hamarosan vásároltak is egy nagy sertést, „aki” vagy amely a próbák alatt nem túlságosan nagy előszeretettel viseltetett a színpad iránt.

Chiyo jávai hercegnő mint táncosnő nagy sikerrel vendégszerepel Párizsban

Szombathelyi Blanka

Komáromy Pál
(Vajda M. Pál felv.)

Ugy látszik, nem vágyott különösebb dicsőségre. „Szerepe” ugyan csak annyi lett volna, hogy a kitaláló Komáromyval együtt bemegy a színpadra, de a sertés-kollégának még ez a szerep is túlnehéznek bizonyult. Komáromy azonban nem vesztette el a kedvét, szorgalmasan taníttatta a sertést, aminek az lett a következménye, hogy az együttes színpadi belépés, persze egy jó kötél segítségével, már biztosítottak látszott. Az egyik próbán a sertésnek határozott sikere volt. A kisszámú közönség előtt még nyiltszíni tapsot is kapott. De ezzel be is fejezte színpadi karrierjét a mi derék sertésünk. Várattanul beteg lett s a betegség pár nap alatt tragikus fordulatot vett. — Nem akarjuk tovább feszíteni a húrt; tehát ridegen kijelentjük, hogy a sertés — kimúlt. Nem érhetne meg már a szép premiert, a nagy tapsokat, a sikert; talán még „kritikát” is kaphatott volna.

A szegedi próbák-
ról: Koréh,
Losonezy,
Németh Mária és
Ferenesik kar-
nagy
(Liebmann felv.)

Komáromynak egy kasírozott sertéssel kellett bemenni a színpadra és elénekelnie a híres beléptől. Ilyen a végzet.

*

Szombathelyi, Blanka, a Vígszínház művésznője tudvalevőleg négy hónapig Amerikában tartózkodott. Megnézte a newyorki világkiállítást és tanulmányozta az amerikai színházi rendszert és ottani szokásokat. Élményeiről mint riporter is beszámolt több cikkben. Saját bevallása szerint sok mindent megírt, de még több mindent elhallgatott. Az elhallgatott históriák közül való a következő történet is.

Egy Amerikában, jobban mondva New-Yorkban élő magyar író új darabját próbálták az egyik színházban. A színház igazgatója kedveskedni akart az író honfitársnőjének és meghívta őt is egy próbára. Szombathelyi Blanka boldogan fogadta a meghívást. Elvégre is nem esekélyesség egy pesti színésznőnek látni egy — newyorki színházi próbát. Mielőtt megkezdték volna a próbát, az igazgató a következőket mondotta Szombathelyi Blankának:

— Kedves művésznő, már előre is elnézését kérem, ha eselleg valami kis kellemetlenség történnék. A próbálandó darab főszereplője egy hallatlanul el-kényeztetett nagy sztár, aki túlzottan ideges. Ha rájön az ideges roham, akkor nem lehet vele bírni, mindenkinek lávoznia kell a nézőtérről, különben abba-hagyja a próbát, sőt ha nem teljesítik rögtön a kívánságát, eselleg az egész szereplését is lemondja. Szóval, ha eselleg kidob mindnyájunkat a néző-

Lányey Margit
(Székely A. felv.)

térről, magát a vendéget és engem, az igazgatóját, azt nem kell tragikusan venni. Negyedóra, eselleg félóra múlva újra bemehetünk a nézőtérré. És ha a sztár első nagy rohama elmúlt, a tapasztalat szerint, nem kell még egy rohamtól tartani. Hiszen ön, ugyebár, ezt mint színésznő megérti? Bizonyára önöknél is van ilyen színésznő?!

Szombathelyi Blanka nevetve felelte:

— Kérem, csak — volt. Csupán csak egy volt. De mit szól hozzá, igazgató úr, az illető már — itt is van önöknél — Amerikában.

*

A nagyközönség talán nem is tudja annyira átérezni, mint a színházi emberek, hogy milyen szenzációs erővel hatott az a hír, hogy a Magyar Színház a napokban bezáratta az úgynevezett színész-

bejáró ajtót is. A színház tudniillik, ha be is zár nyárra, ez a bezárás csak azt jelenti, hogy elől, a nézőtérre vezető ajtókat zárják le, de egyáltalán nem történik meg az, hogy lezárják azt az ajtót, amelyen keresztül be lehel jutni a társalgóba, a portásfülkébe, a színpadra és az irodákba. De nem is lehet ezt az ajtót bezárni, mert a nyári szünet alatt is van élet a színházban. Az irodákban esetleg a jövő évi műsort készítik elő, a folyosókon tataroznak, a színpadon új technikai berendezéseket próbálnak. a portásfülkében a megbízásokat veszik át és továbbítják és végül a színházi társalgóban a színház volt és esetleg leendő tagjai tervezgetnek, mérlegelik a jövő évad eshetőségeit s főleg várják azt a történelmi pillanatot, amikor a következő évadra szóló szerződéseket aláírhatják. A Magyar Színház tagjai az utóbbi napok eseményteljes izgalmai közepette különösen nagy számmal keresték fel a színház társalgóját. Izgultak, vitalkoztak, latolgatták a történeteket, de mindenesetre bizonyos megnyugvást adott nekik az a körülmény, hogy a nehéz időkben a társalgóban kieserélhették a gondolataikat. Egy délelőtt azonban hiába akartak bemenni a társalgóba, a kiskapu ajtaja zárva volt. Mit lehetett tenni. A színházi kiskapu előtt csoportosultak, itt vitatták meg a legeslegújabb fordulatot. Végre is az egyik színésznek „mentő” ötlete lánadt. Azt tanácsolta, hogy a társalgó helyett nevezék ki társalgónak a színházzal szemben lévő vendéglő

Jávor Pál a „Dunai hajós” c. film főszerepét játssza (Reklámélet felv.)

Földényi László

egyik termét. Eddig ugyanis abból a vendéglőből hozatták át a fröccsöt, most a társalgót viszik át a — fröccs forrásához. Az ötletnek persze sikere volt és azonnal megvalósították. Amikor az első „társalati ülés” véget ért s kijöttek a vendéglőből, Földényi, meglátva a színház kapuján a nyári szünetet jelző táblákat, azt mondta:

— Azt hiszem, ez a tábla is elvesztette aktualitását. Talán ezt a szöveget kellene helyébe tenni: „A színház nyári szünet miatt elől-hátul zárva.”

Mit látunk

az új évadban?

Még néhány nap és az érkező őszi színek jeladására megnyílnak a budapesti színházak kapui is. Kezdődik az új idény, meg-elevenedik a rövid nyári álomra kényszerített színházi világ. A gyermekek azt számolják, hányat kell átudniuk, míg a Mikulás vagy a karácsonyi angyal bekopog ablakukon. A pesti közönségnek már nem sok éjszakát kell átálmódni a nagy napig, amikor a pesti színházak műsorplakátjai friss bemutatókat hirdetve megjelennek a házak falán. A színházigazgatók irodáiban lázas munka folyik. Sereg a toll a szerződési íveken, csilingel a telefon, repülnek a tervezetek, a szerepek. Mi készül a színházak boszorkányműhelyében az új szezonra? Erdemes végigkísérni ezért a titokért a budapesti színházakban. A sort az idén immár százegy éves Nemzeti Színházzal kezdjük.

A Nemzeti Színház a következő klasszikus darabokkal lép a közönség elé. Shakespeare „Hamlet”-je, a „Macbeth”, „Troilus és

Cressida”, a „Makrancos hölgy”, az „Athéni Timon”, a „Vihar”. A „Macbeth”, valamint a „Troilus és Cressida” Szabó Lőrinc művészi fordításában kerül bemutatásra. Párizsból, a Racine-centennáriumról hozta Németh Antal magával a francia drámaíró „Andromaque” című darabját, mely Kállay Miklós tolmácsolásában jut a közönség elé.

A modern irodalom kiválóságai közül Herczeg Ferenc új történelmi drámáját, Móricz Zsigmond „Boszorkány” című drámáját, Bibó Lajos új vigjátékát, Zilahy új darabját adja elő a Nemzeti. Az új szezon szerzőinek névsorában Babay József, Galamb Sándor, Barabás Pál, Gyallay Domokos, Harsányi Zsolt szerepel. Harsányi Zsolt ismét át-dolgozta Mikszáth Kálmán „Noszthy fiú esete Tóth Marival” című híres vigjátékát. A Nemzeti Színház mutatja be Nyirő József és Tamási Áron új darabjait is.

A testvérszínpad, a Nemzeti Kamaraszínháza „Az ember tragédiáját”-nak kamara-

színpadra alkalmazott nagyszerű változatával nyitja kapuit. Az első bemutatón a jugoszláv irodalom reprezentánsának, Milan Begovicnak „A harmadik” című drámája kerül előadásra. Az első magyar bemutatón, a tervek szerint, Asztalos Miklósnak, a Nemzeti Múzeum tisztviselőjének „Alterego” című drámája kerül színpadra. Bókay János „Feleség” című vígjátékában Páger Antal először lép fel a Nemzeti tagjaként. A Kamara műsortervezetében az idén Máriáss Imre „Vádirat Petrarca ellen”, Fletcher „Rembrandt”, Herczeg Ferenc „Tilla” és H. Coublie „Aimée” című darabja szerepel.

A magyar királyi Operaházban Márkus László igazgató már régebben elkészítette az idei műsortervezetet, amely azonban alkalmakként változhatik is. A biztos bemutatók között szerepel Richard Straussnak, a hetvenedik születésnapját ünneplő világhírű német muzikusnak „Daphne” című új műve. Díszbemutatói kerül előadásra a lengyelek nemzeti ünnepelő műsorának „Haika” című operája. A Korunskónak „Pázmán lovag” című operájának melódiai zsendülnek fel a zenekarban. Az operát Lányi Viktor fordította és dolgozta át. Ugyancsak Lányi Viktor fordításában kerül bemutatásra Zandonai „Romeo és Juliá”-ja. A rendes műsorrepertoáron kívül ezek az első félévi tervezett bemutatói.

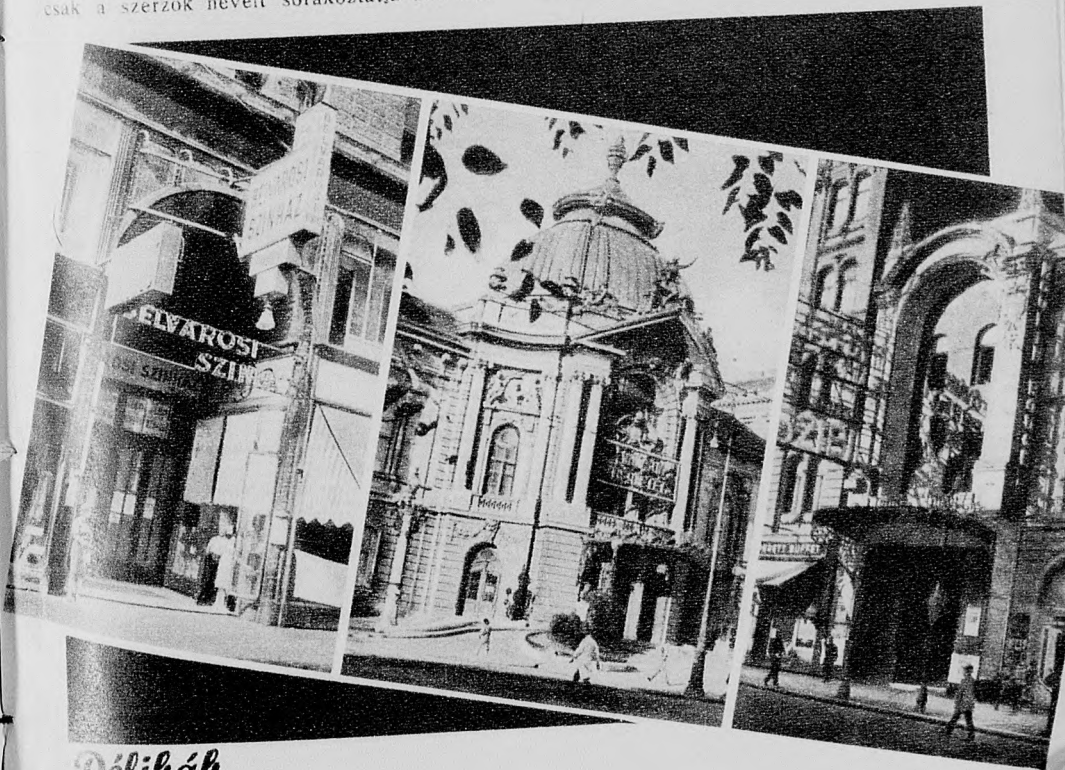
A Vigszínház az új szezonról egyelőre csak a szerzők neveit sorakoztatja fel. Úgy

a Vigszínház, mint a Pesti Színház a következő írók darabjait mutatja be: Bókay János, Bönyi Adorján, Csathó Kálmán, Heitai Jenő, Fodor László, Harsányi Zolt, Hunyady Sándor és Zilahy Lajos. Ezekhez a nevekhez járulnak még a külföldi színpadi irodalomnak kiváló reprezentánsai.

A Belyárosi Színház Kodolányi János nagyszerű „Földindulás”-ával nyitja kapuit. Habár valószínű, hogy Kodolányi drámája a siker újabb százas állomásaihoz ér el, a színház felkészült új bemutatókra is. Az első félévi két szerzője: Bibó Lajos és Babay József.

A Művész Színház ismét felveszi régi nevét és az új idény kezdetén már mint Fővárosi Operettszínház mutatja be Szilágyi Lajos és Eisemann Mihály új operettjét, Fekleki Kamill és Kiss Manyi főszereplésével. A színház szeretné idej szezonját teljesen a magyar szerzőkkel kitölteni. A Városi Színház körül még folynak a tárgyalások. Egyelőre annyi a bizonyos, hogy a színházban húsz parádés operaelőadást is kap a pesti közönség. Valószínűleg a Városi Színházban fog vendégszerepelni a római Sixtus kápolna világhírű énekkara, a nemkevésbé híres olasz karnagy, Perosi vezényletével.

Ez a kis körkép az induló színházi szezonról nem lehet teljes. Hiányzik belőle a nagymúltú Magyar és Andrassy Színház. A két színházzal kapcsolatosan egyelőre még folynak a tárgyalások, de remélhető, hogy az őszi nyitánykor ezen a két színpadon is feljut a függöny a pesti közönség előtt.

Déliabál

A rosszakarát

IRTA: TERSÁNSZKY J. JENŐ

Aldous Dumphy, becenevén az Édes Al, a hölgyek öröme, a nagy filmsztár, a következő történetet mesélte el nekem, pályafutásának legérdekesebb epizódjaképpen.

Tudja, én úgy kezdtem, hogy mint vidéki gyógyszerészegéd, tiszta véletlen, megtanultam pengetni az ukulelét.

Tudja milyen egy amerikai kisváros? Mindenki ismer mindenkit, mindenkiről tudnak mindent. Néha olyan dolgokat is, amiről az embernek magának fogalma sincsen.

Rólam például azt tudták, hogy a főnököm feleségét szerelmemmel ostromlom. Ezt tárgyalták nap-nap után az egész városban és jóslatokba, sőt fogadásokba bocsátkoztak azon: mikor szöktetem meg a főnöknémet?

Az igazság ezzel szemben az volt, hogy a gyógyszerészné százszázalékig hűséges volt a férjéhez. Engem legfőképpen hát anyai-lag, vagy baráti-lag, vagy mit tudom mi módon, kedvelt és becsült.

A gyógyszerészek nyílt házat vittek. Hetenkint többször is gyűlt össze náluk mindenféle alapon társaság.

Ebbe a társaságba bejutni azonban nem volt olyan könnyű. Például arról semmiestre sem lehetett szó, hogy a gyógyszerár és a vele kapcsolatos gyógyszerüzem valamelyik alkalmazottja hivatalos lett legyen a gyógyszerészek házimulatságaira. Ez esetleges és külön kitüntetésnek számított.

Éppen azzal kapcsolatosan keletkeztek rólam és a gyógyszerésznéről a szóbeszéd, hogy több alkalmazott-társam mellőzésével, igenis engem a gyógyszerészek szívesen láttak délutánjaikon és estélyeiken.

De most már, azt hiszem, kitalálta, hogy függ össze az ukulelezésem a gyógyszerészek kitüntető barátságával.

A gyógyszerészné egy nap meghallotta, amint a laboratóriumban, a gyógylőrék kotyvasztása közben elővettem az ukulelét és gajdolni kezdtem. A gyógyszerészné maga is zongorázott és énekelt. Az én danászásomat remeknek találta. Ettől csak egy gondolat választotta el a helyzetet, hogy beállítson engem a vendégeit szórakoztató házi műsorba a gyógyszerészné.

Akkoriban még nem volt rádió, hogy az emberek hallóérzékét elteltse folytonos zene-

bonájával. Az előadóművészetet jobban megbecsülték.

Egy csapásra a helybeli társaság kegyence lettem ukulelémmel.

Világos, hogy mint táncos, kártyás és kortyondíjpajtás, tennisz-partner szintén beváltam.

A kisváros pedig, mondom, suttogott rólam és a gyógyszerésznéről minden alapot nélkülöző pletykákat.

A gyógyszerésznének öccse, Freddy, elég jónevű színész volt New-Yorkban. Az csak természetes, hogy a gyógyszerészek úgy beszéltek róla, mint a csillagról az égen. Kivágták az újságokból és berámázták a Freddy-ről szóló cikkeket és ezek a fényképével együtt több rámban lógtak a házuk falán.

Freddy aránylag elég ritkán jelentkezett levélben, vagy személyesen, kivált rokonainál. Ha leereszkedett hozzánk, tudnivalóan egyetlen indoka volt. Megvágta őket pénzzel, szerinte kölcsönrel, de tényleg ezeket a kölcsönöket úgy nem látták viszont a gyógyszerészek, mint az adóhivatalba fizetett összegeket.

Nos egyszer a következő történt.

Egy valóságos szenátort látott vendégül néhány napra a kisváros.

Harmadik napon a nagy ember tiszteletére búcsúestélyt adtak a polgármesterek.

A gyógyszerészek természetesen hivatalosak voltak oda. Amde délután meglepetésszerűleg megjelenik a gyógyszerértárban a polgármesterné maga. Mintha kissé zavarban volna, suttog néhány szót a gazdával és rámpisogatnak.

Mi sül ki végül? A szenátorból kivette véletlen a polgármesterné, hogy nagyon kedveli a vidám dalocskákat, különösen gitár-, vagy ukulelekísérettel. Tehát azért jött a polgármesterné, hogy főnökmék engem okvetlenül magukkal vigyenek a fényes házimulatságra, hogy ott az ukulelémmel szórakoztassam nagy honfiunkat.

Képzelteri, micsoda megtiszteltetést, micsoda izgalmat, micsoda szorongást jelentett ez számomra.

De talán felényire sem rettegek az estétől, ha újabb meglepetésre pont a délutáni vonat nem hozza a gyógyszerészekhez Freddyt, ezt a newyorki kulisszatöltelket.

Freddy, mikor értesült róla, hogy a szenátor, a város vendégét a polgármesterék estélyén velem akariák mulattatni, hát irtó gúnyos, lebecsülő röhejeket hallatott.

— Mit akar neki előadni? Legalább mutassa meg nekem. Jó lesz főpróbájának! — kezdte nekem aztán négy szemközt. És hát ebből igazán csak a jeles előadó kolléga jóindulatát vehettem ki.

Fogtam ukulelémet és cincogtatni kezdtem Freddy előtt sorjában azokat a dalocskákat, amikkel hatalmas sikereket arattam a gyógyszerészek társaságában.

Freddynek, a fővárosi színpadok hőségének laképe és fanyalgó vigyorgása megfagyasztotta bennem a vért. Rettenetes rossznak, hamisnak, nyeszergősnek éreztem minden hangot, amit torkomból, vagy hangszeremből kicsaltam.

Freddy a műsorom végén szánakozó fin-tort vágott és ezt jegyezte meg:

— Jóakarólag mondom magának, fiatal-ember, hogy bár sok hülye van szenátoraink között, de akkora még sincsen, akit maga ilyen szomorú kornyikálással mulattasson. Nem tud mást semmit, csak ezeket?

— Nem, sajnos — hebegtem és alázatosan fűztem hozzá. — Én belátom, hogy nem tudok semmit, de ha a polgármesterné és a maga nővére... izé biztatnak, hogy...

— Ah! Mit értenek hozzá, egy ilyen kis vidéki porfészekben? — legyintett Freddy: — Okosabb, ha ráhallgat! Keres valami épkezláb művet, nem ezeket a vackokat adja elő... Vagy beteget jelent... Esetleg megteszem magának, hogy előadok én valamit a szenátornak...

— Ez volna a legjobb! Megtenné? — hangzott készséges, hálás válaszom. Mert valóban akárkítől a kegyesség tetejének vettem volna, hogy megszabadít a föllépés előrelátható rémes botrányától.

A gyógyszerészek, mikor nesztét vették, hogy Freddy lebeszél engem a szereplésről és maga tolja magát helyembe, hát kereken ellenezni kezdték a dolgot.

A szenátor semmiféle érdekes, vagy humoros, vagy megrázó szavatra nem kíváncsi, amit Freddytől hallana. A szenátor egyenesen ukuleléit és dalocskákat akar. A polgármesternét nem lehet felültetni. Igenis, engem visznek dalolni a szenátornak, aki igenis egészen jól beváltam társaságok mulattatójának. Ez volt a gyógyszerészek véleménye.

Nos, mit tettem volna én. Nyilvánvaló, hogy válságos helyzetben az ember a legnagyobb marhaságot cselekszi. Úgy döntöttem, hogy engedek a gyógyszerészek követelésének és föllépek a szenátor előtt. Viszont hajlok a nagy és tapasztalt előadó kartársra, Freddyre is és elejtem az eddigi gyatra műsoromat. Ellenben hirtelen betanulok egy új, remek dalt az esti föllépésig.

Okosabb, ha rám hallgat...

Délibáb

Máskor sem szántam rá több időt, ha valami új dalocskával szerepeltem társaságban. Joggal véltem, most is sikerül az új, minden eddigi számomnál hatásosabbal előállnom.

Hát ez volt, amiben szörnyűségesen tévedtem.

*

Nekidőltem egy többstrófás szerzeménynek és kínlódom, verejtékezve kezdtem tanulni.

Ilyenkor az ember megbutul. Ilyenkor az ember ügyetlenebbé válik a gutaütőtnél. Rekedtség és idegkimerülésig dolgoztam a kamrámban, míg az új számot bevágtam.

De bevágtam! Mégegyszer és mégegyszer és mégegyszer átpróbáltam. Hibátlanul ment!

Hullámokra rogytam pamlagomra végül, hogy pihenjek egy kicsit.

Ha van lelki vértanuskodás, hát én azon az estélyen, azt hiszem, a legnagyobb rekordokat is levertem. A föllépésem egyre toledott elfelé, mint ahogy az ilyen esetekben történik. Néha már maga az a kín, hogy nem bírok végre túlesni a szereplésen, olyan elviselhetetlen volt, hogy szívszélhűdéstől féltettem már magam.

Vége-végre mégis rámkerült a sor. A szenátor aránylag elég távol ült tőlem. Természetesen nagy társaságtól körülvéve. Ez némileg máris csapás volt rám és produkciómra nézve. Az öreg szenátor egy kissé nagyot hallott. Ezt nem számítva, a szabadtér akusztikája rettenetesen próbára tesz minden előadót.

Mindegy! Átvergődtem volna valahogy ezeken a nehézségeken is.

De Freddy, valami átkozott kajánsággal.

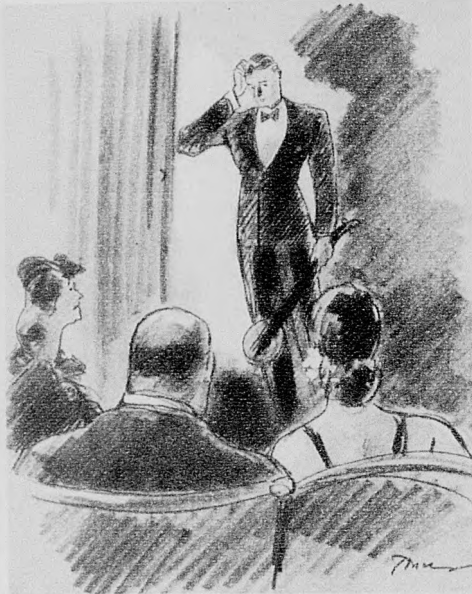
mint aki segélyemre, bátorításomra akar törni mindenáron, ott foglalt helyet közvetlen a podiumom alatt.

De ez még mindig hagyján. Hanem Freddy szeke előtt, a lába közt ült foxi kutyája. Ez a kis dög nyitotta meg az előadást.

Amint fölültem a dobogóra, a foxi veszetűl ugatni kezdett rám.

A vendégsereg részint nevetett, részint hurrogni kezdett a kis ebre és gazdájára.

Erre Freddy emelt hangon bocsánatot kért kutyája nevelatlanságáért. De ahelyett, hogy kivitte volna valahová, hirtelen lehajolt, ölébe kapta a foxit, ráförmedt, hogy hallgasson, majd, minthogy a kutya tovább vicsorgott rám, Freddy egyszerűen befogta a száját.

— Nem tudok mást... ezt... izé... gyakoroltam mostanra

Én hápoztam, hajladoztam odafönn. A kutya nyüszögése a Freddy markában, mintegy szájkosárba vett pofájával, az egész tornácot idegesítette. Engem majdnem odaviitt, hogy ájulás környékezett.

— Hát mit vár? Kezdje! — sziszegte rám alulról Freddy. — Legrosszabb így támogatni. Vágjon bele, fiatalember, bátran. Én jót akarok magának.

— Plimpliplimlipim! — cincogtattam meg erre hangszeremet és valami förtelmes, nyeszletti, kísérleti hanggal rázendítettem a kis vidám új dalocskára.

A vendégek jóindulatúan, csöndben figyeltek rám. A szenátor pláne rossz füle kagylóit a két tenyerével segítette, hogy halljon. Fölkönyökölt az asztalra és biztatólag biccegetett rám.

Ezt még megjegyeztem. Úgy körülbelül a dal első struffija közepén.

Ott a Freddy ölében a kutya egy kis rán-

tással tágitott a pofáját szorító markon és egyet vonított.

Nem tülerős hang volt ez. Folytathattam volna felőle énekemet bátran. Dehát a rémület, hogy a kutya újabb nyüszítése következik, egyszerre megbénított.

A kezem megállt a húrokon. Az agyam bezápujt. Az ujjam hegyén, a homlokomon valósággal elővett a verejték.

Pafi! Ott meredtem bután, siralmasan a társaságra.

A szenátor néhány pillanatig szintén bambán bámult rám. Aztán, mint aki megszán, vagy nem tudja, befejeztem-e, nem-e a kornyikálásomat, összeverte a tenyerét.

*

Borzalmas helyzet támadt. A vendégek egy része tapsolt egyet-kettőt, de a többi őszintebben fölkiabált nekem:

— Hát mi leli magát?... Daloljon tovább, mint máskor!... Mit riadozik?... Micsoda gyáva alak maga!... Gyerünk hát, énekeljen!... A szenátor úr várja!

Én szédelegtem, tátoztam. Fölkeltem és ukulelémet lógatva, dadogtam:

— Nem tudok mást!... Ezt... izé... gyakoroltam mostanra...

Több hang süvítette felém, hogy mit affektálok, hiszen számtalan dalt hallottak már tőlem. Amde mielőtt egy mukkot ejthettem volna, Freddy hirtelen, mint aki hajlandó kegyesen megmenteni a helyzetet, föluggott a dobogóra.

Hátbavert és fölényesen, pajtásilag, nevetve lelékött a dobogóról. Majd a közönség felé fordult:

— Hölgyeim és uraim! Talán kárpótlásul megengedik, ha én adok elő valami humoros apróságot kegyeteknek!...

És elkezdett komédiázni.

Dehogya is fejeződött be ezzel rámnézve az este gyötrelme.

A közönség kissé hőkkelten, de tiltakozás nélkül hallgatta meg a Freddy monológiát. Aránylag elég lapos, mondva csinált és ismert élceket szíparkázott. De kicsiholt egy-két kacajt vele és végül némi tapsot.

Most jött az újabb meglepetés.

Egyszerre fölkel a gyógyszerészné és rikácsolva támadt öccsére:

— Elég, Fred!... Add át a helyedet öneki! A szenátor úr és mindenki az ő játéka kíváncsi és nem terád.

Freddy megütözve kissé azon, hogy saját nénie leckézteti meg. De egy röhejrel ezt válaszolta:

— De hiszen belesült, nem hallottad? Menteni akartam...

— Ne aments semmit!... Ez tolakodás tőled... Tessék, halljuk magát, Dumphrey úr! — ripakodott öccsére a gyógyszerészné, miközben szigorúan mutatott nekem az emelvényre.

*

Hát aztán egyelőre, úgy látszott, minden elsimult, minden rendbejött.

Én előadtam régi dalaimat hibátlanul. A szenátor előbbre ült és határozottan tetszett

neki környékálomás. Beledúdolt, tapsolt.
Újra-újra.
Mit kívánhattam egyebet?

Ottthon a gyógyszerésznél tört ki újra a botrány. Freddy nem hagyta magát. Rátámadt a gyógyszerészre, hogy pipogya fráter, az egész város előtt és az édesöccse ellenében kiállott a felesége mellett... Mit mutat ez? És a többi és a többi...

A gyógyszerész és a gyógyszerészné összeveszttek miattam. Az asszony jogos sértődöttségében faképnél hagyta férjét... A gyógyszerész kidobott engem az üzletéből...

Én magam ennek köszönhettem későbbi karrieremet. Az állásvesztés, a botrány kikergetett a kis rongy vidéki fészekből. Ez egy! Másodszor egész életemre megjegyeztem, hogy frissen és félig tanult műsorrall nem szabad kiállani. Inkább rögtönözni, inkább olyan produkcióval szerepelni közönség előtt, ami a könyökünkön jön ki.

És most kerekítem ki ezt a történetet a tanulsággal.

Most nemrég, mikor már tarhattam magam valakinek a világon, egy nap az inasom névjegyet hoz be. Freddy nevét olvassom rajta.

Hétrét görnyedti alázat az egész ember, mikor fogadom. Bocsánatomért esedezik, egy régi, meggondolatlan kellemetlenkedéséért és

természetesen pártfogásom akarja valamibe. Kicsikét gondolkodtam és így szóltam.

— Nézze csak! A bocsánatom a maga számára kész. Utóvégre maga nekem csakis használt azzal, hogy kiugratott egy rongy vidéki fészekből. Arról nem szólok, milyen jót tett velem, mikor rávezetett okvetetlenkedésével, hogyan kell készülni egy fölépésre és hogyan kell lendületesen viselkedni a dobogón... Szóval én nem haragot, hanem egyenesen hálát érzek, ha magára gondolt!

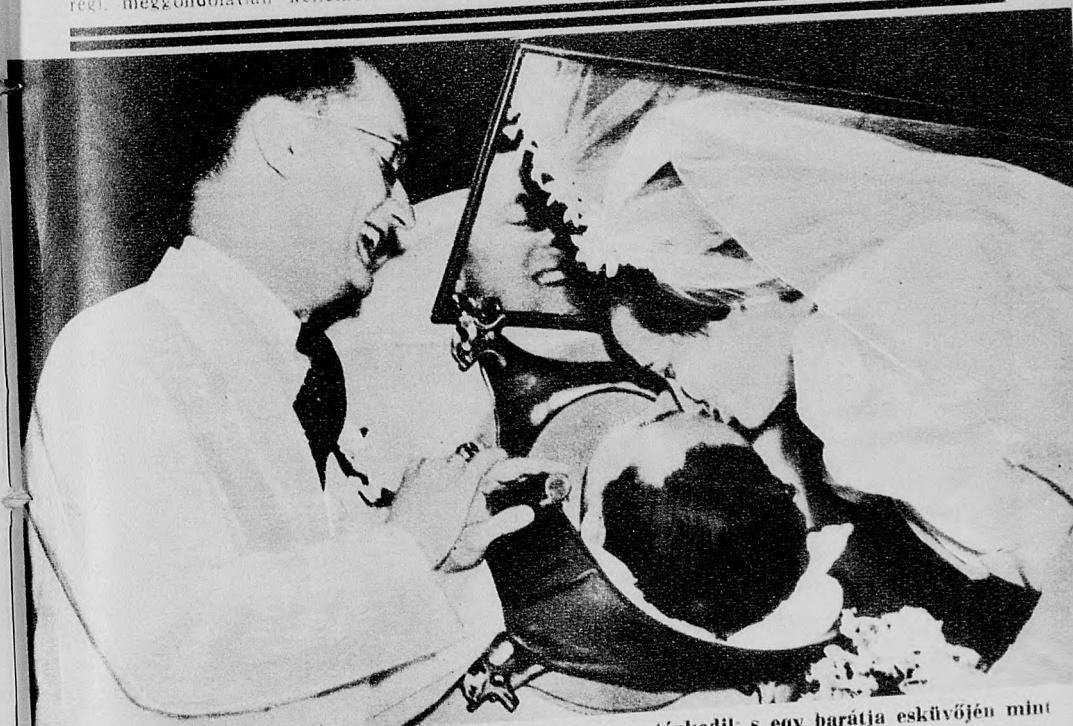
— Ó, köszönöm! — mosolygott túlboldogan Freddy, a teljes győzelme tudatában.

De én hirtelen megmerevíttem a nyakam, érdesé tettem a hangom és így folytattam:

— Az ám, barátocskám! De jutalomra aztán a maga számára sohasem gondoltam. Maga utóvégre sötét gonoszságból eszelekedett ellenem annakidején. A gonoszságnak pedig nem lehet érdeme, csak büntetése, még ha használt is valahol. Azért most nyugodtan kotródjék, barátocskám és úgy botoljék még egyszer utamba, hogy akkor úgy bánok el magával, mint tolakodó semmirekellővel... Jónapot!

— Hejyesen csináltam? — fejezte be történetét kérdéssel Mr Dumphy és nagyot kacagott.

— Azt hiszem! — bólintottam elgondolkozva és tétován.

Fred Sulte, a „vastüdejű” fiatalember Londonban tartózkodik s egy barátja esküvőjén mint tanu szerepelt. A menyasszony esőkkal köszönte meg közreműködését
(Keystone felv.)

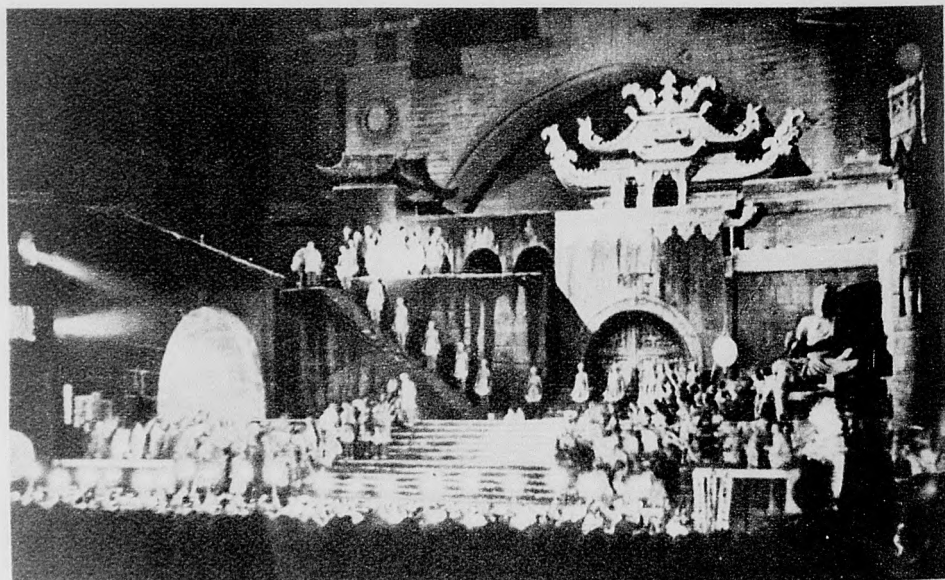

Németh Mária
a „Turandot“ főszerepében

„Turandot“ Szegeden

A szegedi szabadtéri ünnepi játékok során a napokban Puccini „Turandot“-ját adták elő nagy sikerrel a Dóm téren. Az ünnepi játékok fénypontját képező kínai zenedráma, mint a múltban, az idej játékoknak is legvonzóbb eseménye volt.

Németh Mária, Orosz Julia, Halmos János, Koréh Endre, és a tehetséges fiatal Udvardy Tibor méltán nagy sikert arattak a zsu-folásig megtelt nézőtér előtt.

„Turandot“ a szegedi Dóm téren

(Liebmann felvételek)

A csodálatos Cibulya Mihá!

IRTA: SZILÁRD JÁNOS

Csodálatos ember volt Kancsal Cibulya Mihá mindenképpen. Hiszen már a neve is mutatja, hogy a bal szeme csáléra állott, a jobb szeme meg hojszra, ennél fogva mindig az orrát nézte.

Foglalkozása?

Kancsal Cibulya Mihá mindenhez értett, de semmivel sem foglalkozott.

Fiatalabb éveiben suszter volt és olyan cipőket, meg eszmiákat csinált, hogy majd szétszedték a népek a sátrát a vásárokon.

— Unom már!... — mondta egyszer s felesapott patkolókovácsnak.

Mint ilyen, páratlan volt az egész megyében. A főispán is vele patkoltatta a paripáit és egyszer, amikor egy megnyílt versenyelő fölött esődöt mondott a gyógykovácsok és állatorvosok tudománya, felvitték Pestre is.

Hanem hát ezt is megunta. Mint ahogy megunta később a szabómesterséget, az órásságot, a borbélysságot és mindent, amihez hozzáfogott s amiben példátlan ügyességével híre és hecsültre vergődött.

Sokoldalú tehetségére legelőször akkor figyeltek fel a csendőrök, amidőn a járásban feltűnően elszaporodtak a hamis húszfilléressek. Erre aztán az őrmester úr a szécsényi vásáron lesbe állt és amidőn látta, hogy egy hőbkekes árát csupa húszfilléresekben akarja leguberalni Kancsal Cibulya Mihá, hozzálépett nyugodtan s megvergetvén a vállát, azt mondta neki:

— A törvény nevében!...

Hát aztán Kancsal Cibulya Mihá hűvösre tettek és három álló esztendeig volt kosztos és kvártélyon a váci tömlőben. Itt a cellatársa, bizonyos Lakatos Balog Ferdi neve-

zetü kékkői cigánylegény volt, országos hírlótolvaj, aki még a gyarmati csendőrszázados úr paripáját is elkötözte az istállóból, de rajtavesztett, mert nem tudott írni s olvasni, szóval analfabéta volt és nem értett hozzá, miképpen kell vakargatni, javítgatni és hamisítgatni a passzusokat.

— No, csak szabadujjunk ki!... — mondta neki Kancsal Cibulya Mihá. — Majd én eszmiálok neked passzusokat!...

És kiszabadultak és összetársultak.

Az egyik járta a világot és lopta a lovakat, a másik meg beállt irodakarító mindeneknek a jegyző úrhoz és a lopott lovakhoz gyártotta a hamis passzusokat. És bizony majdnem állásába került a szegény jegyző úrnak, amíg a csendőrök rájöttek a turpisságra: Kancsal Cibulya Mihá vasra-verték és vitték a törvény elejébe.

— No, te görbeszemű gazember, hát nagyon izlett a kincstári koszt, hogy visszagyüttél?!... — így fogadták Kancsal Cibulya Mihá a foglárók a váci tömlőben, majd összezárták bizonyos Kotruba Gyuro nevezetű, turapolyai hírhedt vadorzóval, aki most azért ült, mert a nagy éjszakai sötétségben és a sűrű erdőben a Forgách gróf úr erdőkerülőjét szarvasbikának nézte és keresztülölte...

Nos, ismét három esztendeig esücsült Kancsal Cibulya Mihá a róbsicc Kotruba Gyuro társaságában a váci tömlőben és amidőn végre kiszabadult és visszatért a falunkba, egyszer csak arra eszmélt jó apám, hogy: ette vóna meg a fene, gyerekek, alkalmasint lesipuskások járnak az uradalmi erdőben.

> 19 <

Délibáb

mert a szarvasok, meg az őzek ijesztően fogyatkoznak!...

És kiadta a parancsot:

— Ahány erdőkerülő van, az mind ébren legyen, és ahány kutya van, az mind talpon legyen, mert én ezt nem tűröm!...

Itt fújt egyet, majd hozzátette, miközben baraekot nyomott a fejemre, mert a hátulgombolós bugyogómban ott lábatlankodtam körülötte, hát igen, végighordozván villogó szemeit a vadőrökön, fújt egyet s hozzátette:

— Nna!...

Izgalmas napok következtek.

Az uradalmi erdő mingyárt az intézői lak mögött, a szilvaskert végén, egy meredek hegyoldalon kezdődött és ha leszállt az este és borzongani kezdtek a tölgyek és ennek a borzongásnak a hűvös fuvalmában távoli dörrenések zúgtak végig a völgyeken, félelem és szorongás ülte meg házunkat.

— Már megint róbsiccek járnak!... — szólalt meg ilyenkor apám s a kanalát vagy a

villáját a levegőben felejtve, mert éppen vacsoráztunk a vadszölős ámbituson, hosszasan és komolyan a dörrenés irányába nézett.

— Pszt!... — emelte fel mutatóját, h valamelyikünk megmozdult.

Később aztán, amikor már tűrhetetlen volt a csönd és még mindig nem gyújtottak rá az üldözés nótájára a kopók az erdőben, haragosan intett:

— Nem érnek ezek a jágerek egy pófabagót se!...

Hát aztán lefeküdtünk.

Nyár volt és nyitott ablak mellett aludtunk.

A szűnyoghálón keresztül bekukucskált a hold és besurrantak az erdőből az apró kis szellőcskék, amelyeknek olyan jó szaguk volt, hogy talán forrásokban mosakodtak és kakukfível, meg harangvirággal törülköztek, mielőtt hozzánk vendégségbe jöttek, de átszűrődtek rajta különféle goromba és barátságatlan hangok is, mint a levegő éjjeli esavargóinak, a szarvasbogaraknak a zúgása, a pávaszemes lepkék csattogása és a baglyok huhogása, amelyeket én már jobbára mélyen a paplan alatt, fázva és verítékezve és nehéz álmokban gyötrődve hallgattam, amiód egyszeresak arra riadtam, hogy olyan hangon, mintha meggyulladt volna fölöttünk ház, elkajáltotta magát jó apám:

— Lüttek!!...

— Pszt!... — hangzott a sötétben, amikor erre megmozdultam és ijedten fölkeltem. Később azt mondta:

— Megette a fene, már megint nem ugarnak a kutyák!...

— Egy őzbakkal kevesebb!... — tette hozzá.

Aztán visszafeküdt és belemorgott a vánkusába:

— Nem érnek ezek a jágerek egy pófabagót se!...

Igy ment ez álló két hónapig.

Nem volt egy nyugodt éjszakánk sem.

És bizony már zörgött a kukoricaszár odakint a határban és kezdtek esténként ködök ülni az erdő fölött és kezdtek a jágerel megöszülni a gondoktól s a szégyentől s a kutyák megsántulni a céltalan futkározásoktól, amidőn egyszeresak hajnalban óriás

No te görbeszemű gazember, hát nagyon izlett a kinstári koszt!...

Délibáb

Csak úgy frecesent, úgy lőtte szét...

árma támadt az udvaron, majd felszakadt az ajtó, belépett rajta a főjäger s jelentette: — Tekintetes intéző úrnak alássan jelentem, megvan!...

— Mi van meg, te? — ugrott ki apám az ágyból.

— A róbsicc! — mondta a főjäger s ki-mutatott az ablakon.

S az ablak előtt már ott állott megköötve Kancsal Cibulya Mihá. Előtte, a kavicson, egy szívenlőtt őzbak, az őzbakon keresztbe-téve egy rozsdás flinta és félkaréjban kö-rülöttük halkán morogva s fogaikat mutog-tatva a kutyák és hangosan káromkodva a jágerek...

Amikor apám sebesen belebújt a nadrá-gjába, aztán papucsot rántott és a méregtől fülig vörösen kicsattogott az udvarra és ott a szívenlőtt őzbak fölött egészen közléről és jól belenezett a Kancsal Cibulya Mihá görbe szeméibe, néhány pillanatig habozott, hogy mit csináljon, megfojtsa-e, vagy csak képenvágja. De aztán szép lassan elműt a pirosság a nyakáról, meg az arcáról, sodort egyet a bajuszán és hangosan felkacagott:

— Hallod-e te Cibulya — mondta és már úgy nevetett, hogy az oldalát fogdosta. — Mondd, Cibulya, hogy célzol te a puskával, amikor mindig az orrodát nézed, te kancsal kutyá?!...

Most azután Cibulyán volt a sor a veres-ségben. Előbb olyan lett, mint a főtt rák, majd elfakadt benne az epehólyag és szinte belesárgult a sértett önértetbe.

— Hogy hogy célzol?... — horkant fel. — Hát ha kíváncsi rá a tekintetes úr, akkor vegye le a kezemről a kötelet, aggya vissza a puskámat, oszt hagyjécsen fel egy gyufa-skatulyát a levegőbe!...

Nos, erre már nemesak apám, de a vad-örök is módfelett kíváncsiak voltak, hát fel-oldozták Cibulyát, kezébe nyomták a roz-sdás flintát és odébb húzódtak az udvar kö-zepére. Itt aztán apám azt mondta, hogy hopp és feidobott egy gyufaskatulyát a le-vegőbe.

— Durr!... — szólalt meg Cibulya flintája. És csak úgy frecesgett, úgy lőtte széjjel... A skatulyát...

Golyóval...

— Hát így célzol!... — lökött egyet a vállán Cibulya s nézte az orrát mérhetetlen önértettel.

Délibáb

— Haj, haj!... — vakargatták a tarkóju-kat a jágerek.

Apám pedig odalépett Cibulyához, vállára tette a kezét s így szólt:

— Kössünk békét, Cibulya! Szabad vagy! Elmehetsz!...

Másnap, amikor híre ment a dolognak, az egész falu fellázadt apám ellen.

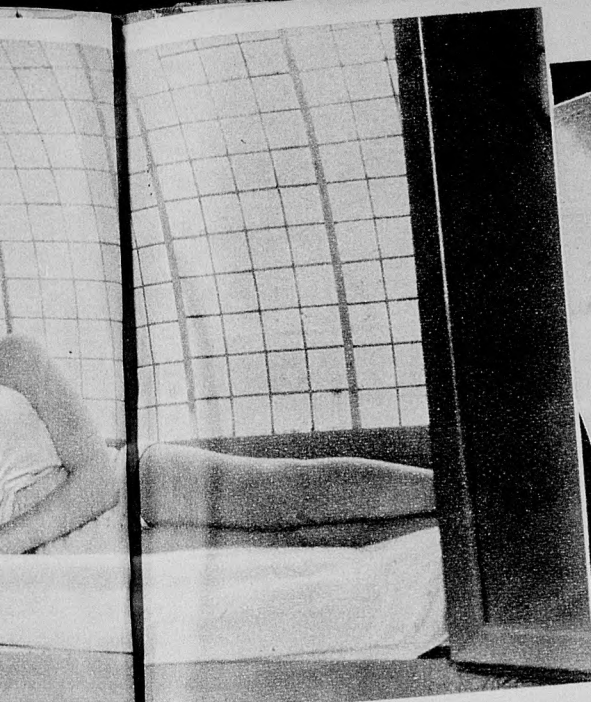
— Mégse járja — mondták, — hogy ami-kor más rendes ember ökor-ökor megtéved, oszt pofoncserdít a határban egy nyulat, azt megbüntetik, ezt a címeres gazembert meg, ihol-e, szabadon eresztik!...

Hanem hát mégis csak apámnak volt igaza.

Mert Kancsal Cibulya Mihá harmadnap el-tűnt a falunkból...

Szórén-szálán és mindörökre...

Nem bírta elviselni a szégyent, hogy akadt ember, aki az ő hitványosságát jósággal és okossággal fizette vissza...

and

világ

(Metro, Warner,
Fox és RKO
felvételek)

s
k
l
y
-
l
-
i
-
a
c
y
n
-
p
-
ig
re
n
a
-
it
-
ria

Regi plágium ügy

A NEMZETI SZÍNHÁZBAN

Írta: Sebestyén Ede

Színházi plágium-ügyekért nem kell visszanyúlni a múltba, akad napjainkban is; de itt egy jellegzetes esetről van szó. Úgynevezett iskolapéldáról, amelyet érdemes elmondani. Annál is inkább, mert kevés híján százszentdős a történet.

Az egyik szereplő, a vádlott: Obernyik Károly. Kölesey, Petőfi és Vachot Imre baráti köréhez tartozott. Összesen nyolc színdarabot írt, ezek közül az elmondandó eset időpontjáig, 1846-ig, kettőt adott elő a Nemzeti. Első színpadi műve, az „Örökség”, 1844-ben került színre, a második, „A nőtelen férj”, 1845-ben. A háborúság a második darab miatt tört ki.

A másik szereplő, a vádló, Berinkei Móric. Róla semmi mást nem lehetett megtudni, minthogy egyetlen egy sikertelen darabját adták elő. Még Szinyei frói lexikona sem tud róla, a nevét sem említi. Az ellenfelek tehát nem voltak egyenlő értékű emberek. Ez rendszerint így szokott lenni.

A plágium-ügy így kezdődött:

A „Honderű”, Petrichevich-Horváth Lázár folyóirata, 1846. évi 18. számában „Irodalmi óvás” címmel cikk jelent meg Berinkei Móric aláírással. Az óvás írója elmondja, hogy a Nemzeti Színház három pályadíjának egyikét, a hatvan arany összegűt, Obernyik Károly kapta „A nőtelen férj” című vígjátékáért. A levélíró hasonló cselekményű vígjátéka már csaknem be van fejezve s mivel nem akarja, hogy annak idején utáználtsanak vagy csempészetnek tartsák, kijelenti, hogy Obernyik tőle plagizálta a témáját.

Elmondja még, hogy darabjának vázlatát megmutatta egyik barátjának, Práznovszky Jánosnak s mivel több részletre nézve nem tudtak azonos véleményre jutni, elhatározták, hogy Obernyik ítéletére bízzák az eltéréseket. Így ismerte meg a darab cselekményét Obernyik, aki aztán egyszerűen elírta Berinkei elől. Ezért erkölcsi elégtételt követel.

A vádra, amely színházi és írói körökben nagy feltűnést keltett, kissé késedelmesen, de annál részletesebben felelt a megvádolt író.

Elmondta, hogy az „Örökség” sikere óta gyakran keresik fel fiatal írók színdarabjaikkal, sőt megíratlan témákkal is, hogy véleményét kérjék. Ő mindent szívesen elolvas és szívesen meghallgat s mindenről őszinte

véleményt mond. Berinkei előbb egy dráma vázlatát mutatta be neki, azután egy novelláját.

Ezután így folytatja:

„Kénytelen vagyok megemlíteni, hogy az elem terjesztett drámaterv oly időtlen tömkeleg volt, miszerint belőle még egy drámanak alkalmas vezéreszme sem csillámlott ki. A novella felolvasásának kínjait Petőfi és Pálffy Albert, akik akkor éppen nálam valának, velem együtt szenvedte át.”

Ezután meglepő vallomás következik. Obernyik beismeri, hogy az ő eszméje valóban nem eredeti, de nem Berinkei darabjából vette át, hanem egy francia vígjátékból. A francia darabban egy nőtlén fiatalember nőnek mondja magát s ő ezt a beállítást megfordította. Az ő darabjában nős ember szerepel, mint nőtlén.

„Plágium-e ez, vagy sem? — kérdezi ezután. — Én ennyit minden írónak megengedek, mert hiszen egyik gondolat szüli a másikat. A kérdés az, hogy én Berinkei úrtól kölcsönöztem-e vígjátékom alapeszméjét, vagy sem? S erre határozottan nem-mel felelek. Ha ezt tévém vala, emmagam előtt is nyomorultnak tetszeném, ki oly szegény íjétkötől, minő Berinkei úr, eszmét, vígjátéktervet tulajdonított el.”

Most következik a java:

„És most jogom volna, mikép sok más sértett fél tenné a helyemben, Berinkei urat aljas rágalmozónak stb. jelölni, de én ezt nem teszem. Sokkal több türelemmel és lélekerevével áldott meg Istenem és sorsom, mintsem némely pulya lelkek írói viselkedéséből származó nyomoru felajdulásait megvetni és nevetni ne tudnám.”

Ezen a ponton nevetségessé vált az egész ügy. Berinkei még egy „Végszó” című nyilatkozatot adott ki, amelyben megismételte vádját. Ezzel le is zárult a különös ügy.

Obernyiknek semmit sem ártott a bebizonyítatlan vád. Sorra követték újabb darabok az első kettőt, 1850-ben pedig bejutott a Nemzeti Színház drámaíró bizottságába is. Fiatalon halt meg: negyven esztendő volt, amikor „Brankovics György” című drámájának befejezése után sikereket és minden egyebet itthagyott. Utolsó drámáját egy esztendővel utóbb adták elő.

Mickey Rooney
 mesél Busby
 Berkely rendezőnek
 (Metro-Goldwyn-Mayer)

Rochelle Hudson
 (Fox jel.)

nagyóságok érkeztek: Charles Boyer, Madeleine Carrol, Bebe Daniels, Bob Hope, Ben Lyon, George Raft, Edward Robinson, Norma Shearer és Roland Young. Nem látogatásra érkeztek Európába a filmnagyóságok, hanem mind szerződésnek tesznek eleget, amikor az Óvilágba jönnek.

Boyer egy francia film, a „Le Corsair” főszerepét vállalta el és Nizzába megy, ahol a felvételeket forgatják. Norma Shearer Londonba jön, hogy a „Pride and Prejudice” című film felvételeit beszzelje meg és a többi is mind szerződés értelmében hagyta el Hollywoodot. Érdekes, hogy George Raft, aki most filmsztárként érkezik az angol fővárosba, valamikor hivatásos táncos volt Londonban és ma is őrzi azt az ezüst cigarettatárcát, amelyet éveekkel ezelőtt a windsori hercegtől kapott ajándékba, amiért néhány új táncra tanította meg. Az akkori trónörökös annyira meg

volt elégedve táncanárjával, hogy a tekintélyes honoráriumon felül aláírásával ellátott ezüst cigarettatárcát nyújtott át George Raftnak, aki néhány év múlva Hollywoodba ment, ahol nagy karriert futott be. Most pedig neves filmszínészként tér vissza Londonba, ahol ezentúl angol filmekben kap vezető szerepet.

Boyer egy francia film, a „Le Corsair” főszerepét vállalta el és Nizzába megy, ahol a felvételeket forgatják. Norma Shearer Londonba jön, hogy a „Pride and Prejudice” című film felvételeit beszzelje meg és a többi is mind szerződés értelmében hagyta el Hollywoodot. Érdekes, hogy George Raft, aki most filmsztárként érkezik az angol fővárosba, valamikor hivatásos táncos volt Londonban és ma is őrzi azt az ezüst cigarettatárcát, amelyet éveekkel ezelőtt a windsori hercegtől kapott ajándékba, amiért néhány új táncra tanította meg. Az akkori trónörökös annyira meg

Mint ismeretes, a rajzfilmek híres főszereplőinek állandóan ugyanaz a színész játssza a hangját. Most a Popeye-filmek két „hangja” házasságot kötött egymással. Popeye „hangja” feleségül vette Olivia „hangját”. Ez azt az ötletet adta a Popeye-filmek rajzolójának, hogy legközelebb a híres spenót-evő tengerész feleségül fogja venni a filmen Olivíát. A film címe: „Popeye megzavart esküvője lesz.”

A Normandie óceánjáró, amely a múlt héten érkezett Európába, ezúttal valóságos „sztárhajó”-vá avanszált. A hajóval ugyanis a következő amerikai film-

Délibáb

A „Hardy-család” Londonba utazik

Az angol főváros filmelőkelőségei minden évben nagyszabású előadást rendeznek a filmszakma közös jótékonyági alapjának növelése érdekében. Neves sztárok, akiknek minden fellépését fontok és dollárok százai- val fizetik meg, a legnagyobb készséggel és szeretettel vállalják önként a fellépést ezen a jótékony célú előadáson, amelynek minden jövedelmét súlyos helyzetbe került, nélkülöző kartársaik felszámolására fordítják. Hatalmas alapokkal rendelkezik máris ez a jótékonyági intézmény, a Cinematograph Trade Benevolent Fund, amely minden évben jelentékeny összegekkel növeli vagyonát.

Angol filmkörökben már most megkezdődtek az előkészületek, egyrészt az októberben rendezendő nagyszabású előadásra, másrészt az érkező előkelő vendégek fogadtatására. Az idén ugyanis több világhírű amerikai film-sztár jelentette be, hogy nemcsak díjmentesen fellép az előadáson, hanem az utazási költségüket is maguk a fellépő sztárok fedezik.

Az érkezőket a filmvilágban a „Hardy-család” tagjainak nevezik, mert állandó főszereplői a filmsorozatnak, amelyet Metro-Goldwynék kihozta. Egy véletlennek köszönhető létrejöttét a „Hardy-család”. Eugene O'Neill, az ismert amerikai író egyik darabjában egy amerikai polgári család történetét mesélte el és az ötlet annyira megtetszett Goldwynéknak, hogy egy scenáriumot írat- tak róla. „Családi ügy” címen került filmre a történet és mindenki középszerű filmnek gondolta, maguk a gyártók is. Az amerikai közönség azonban kiszámíthatatlan és sze- szélyes. A „Családi ügy” váratlanul bomba- sikert aratott és milliók tódultak a különböző filmszínházakba, hogy az „átlagamerikai” életét filmen megörökítve lássák. A nagy si- ker láttára Metro-Goldwynék elhatározta, hogy megpróbálkoznak még egy „Hardy- film”-mel. Így hívják ugyanis a darabban szereplő családot. A második film címe „Az ember csak egyszer fiatal” volt és még na- gyobb sikert aratott, mint az első.

Milliókat keresett a filmgyár ezzel a két képpel és most már komoly tanácskozások indultak meg annak érdekében, hogy egész sorozattá építsék ki a Hardy-család törté- netét. Egymásután ontották a Hardy-képeket, „Hardy bíró gyermekei”, „Hardy Andy sze- relme”, „Hardyék a vadnyugaton”, „Hardyék magasra törnek”, Hardy Andy tavaszi láza” sorban jelentek meg az amerikai mo- zik vásznán és a közönség éppen úgy tó- dult, mint az első filmnél. A Hardy-család

Lewis Stone, Fay Holden és Cecilia Parker
(Metro-Goldwyn-Mayer felv.)

Mickey Rooney és
„a lányok“: Ann
Rutherford, Judy
Garland és Lona
Furner
(Metro-Goldwyn-
Mayer felv.)

súlyos milliókat jövedelmezett Metro-Goldwynéknak, akik elhatározták, hogy tovább folytatják a sorozatot, amelynek minden képe egy amerikai polgárnemzedék történetét vetíti a nézők elé. De nemcsak a gyártók kerestek vagyonekat, hanem az állandó együttes is, amely a „Hardy-filmek főszerepeit játssza és amelyet egész Amerikában ma már a „Hardy-család“-nak neveznek. Az együttes tagjai: Lewis Stone, Mickey Rooney, Cecilia Parker és Fay Golden, akik hihetetlen népszerűsége tettek szert ezzel a filmsorozattal és ezerszámra kapják bámulóiktól a leveleket. Hardyék fejünkint sokszázezer dollárt kerestek a filmekkel és úgylátszik még hosszabb ideig folytatódni fog a konjunktúra, legalább is addig, amíg az amerikai közönség meg nem únja a Hardy-család történetét.

Ez a nagy anyagi és erkölcsi siker készítette a négy népszerű filmsztárt, hogy ajánlják ingyenes fellépésüket az angliai jótékonyági előadáson és bejelentették, hogy

utazási és minden költségüket is maguk fedezik. Október elején lesz a nagyszabású előadás Kilurnban, a Gaumont State Theatre-ban és az előkészületek híre oly nagy érdeklődést váltott ki filmkörökben, hogy még egy amerikai filmsztár jelentkezett Judy Garland személyében, aki bejelentette, hogy Hardyékkel együtt ő is Európába érkezik és fellép. Szakkörökben megállapítják, hogy ez a legnagyobb hollywoodi csoport, amely valaha külföldre indult, hogy egy jótékony cél érdekében, díjmentesen fellépjen és ez a nagylelkűség annyira meghatotta az angliai filmköröket, hogy elhatározták, hogy az amerikaiakat díszes, ünnepélyes külsőségek közepette fogadják Londonban. A nem mindennapi előadás híre már elterjedt és a legelőkelőbb körökből jegymegrendelésekkel halmozták el a rendező filmgyesületet, amely biztosra veszi, hogy az ideai jövedelem magasán túl fogja szárnyalni az utóbbi évek bevételeit és lehetővé teszi, hogy hatalmas összeggel növelje a jótékonyági alapot.

Délbáb

OL

A fogakat
hőfehérré
varázsolja

óriás
tubus
P.....1.

Délibáb

A REMEKMŰ

Irta: PAPP TAMÁS

Lenn virágborultan álltak az orgonák, s a tavasz illata szállt a levegőben, fenn bárányfelhők vitorláztak a mélyen kék égen. Északról délnek, keletről nyugatnak. Tavasz volt. Május. Valami ösztönös jókedv lett urrá minden élőlényen s nem is volt tán szomorú ember messze határban, csak a szintársulat tagjai, akik hűsvét óta a Városi Vendéglőben tanyáztak, s próbálták műélvezetre szoktatni a kisváros lakosságát. Sajnos, igen kevés eredménnyel. Pedig igazán elkövettek minden fölük lehetőt. Shakespeare és Ibsen éppen úgy szerepeltek a műsoron, mint a „Jó éjt, Muki” című francia bohózat, a „Bánk bán”-t kabaréost követte, a régi operetteket modern látványos revük... Hiába. Az érdeklődés egyre lanyhult s bár kocsmárostól suszterig mindenkit tiszteletjeggyel fizettek, alig telt meg esténként a nézőtér harmada.

Mi, az odaváló ifjúság, előadás után a Városi Vendéglő asztalánál udvaroltunk a társulat csillagainak s hallgattuk az igazgató véget nem érő panaszait, az asztalfőn Elemér bácsi trónolt, mint rangidős agglegény, s mesélte immár harminc esztendő óta ugyanazon vicceit, melyeknek mindig egyértelmű csattanójában azonban ő is, a köréje seregülő hallgatóság is naponként újra és újra mulatni tudott... Egyik este a direktor a szokott-nál is nyomottabb hangulatban érkezett. Nem tarthattak előadást. Mindössze három jegy kelt el. Szegény ember égre-földre esküdözött, ha még egy hétig ilyen rosszul megy a dolguk, felkötötte magát. Éreztük a hangján, hogy igazat beszél, hogy mindenre el van szánva.

Nagy csend lett az asztalnál. A nők fázósan húzódtak össze, mi hallgatagon szivaroztunk. Mit is mondhattunk volna? Elemér bácsi szólalt meg jó idő múltán:

— Klasszikus darab nem kell itt senkinek. Ki fizet azért, hogy a színházban is tragédiát lásson? Operettel se mennek semmire, hiszen minden színészű férjes a társulatnál! Hanem — és itt huncutul csillant a szeme — én tudok egy módot, amivel ide lehetne csábitani messze földről minden épkezláb embert.

— Hogy tetszik ezt gondolni? — kapta fel a fejét a direktor.

Mindannyian várakozó arccal fordultunk felé s ő láthatólag élvezte a hatást, amit szavai keltettek.

— Egy biztos tippet, amivel telt házat lehetne csinálni! — jelentette ki határozottan.

— Nem tréfál? — nézett rá könyörgőn a primadonna.

— Komolyan beszélek. — Megállt egy pillanatra, aztán minden szót külön hangsúlyozva folytatta. — Elő kell adni a Mezey Józsi darabját!

— Darabját? — morajlott végig a meglepetés az asztalnál. — Hát színdarabot írt?

— Nem tudtátok? — adta vissza a kérdést Elemér bácsi. — Nekem fel is olvasta.

Előrehajolt az asztalon, úgy folytatta:

— Tudjátok, hogy minden kedden nála vacsorázom. Néhány hét előtt azt mondja nekem a feketénél: „Darabot írtam, pajtás. Színdarabot. Szeretném, ha meghallgatnád.” Mit tehettem? Hallgattam. Józsi olvasott. Időnként rámnézett. Majd leragadt a szemem. Néha előrebílt a fejem. Éreztem, elalszom. Egyszer csak hallom: „Ez az első felvonás volt.” Éppen ideje, gondoltam, de persze csak azt mondtam: Remek, igazán remek! Jövő kedden majd felolvasod a másodikat. Addig gondolkozom az első részen.

— És felolvasta?

— Persze! Nem volt menekvés. A harmadik héten befejezte.

— Milyen a darab? — kíváncsiskodott a patikus.

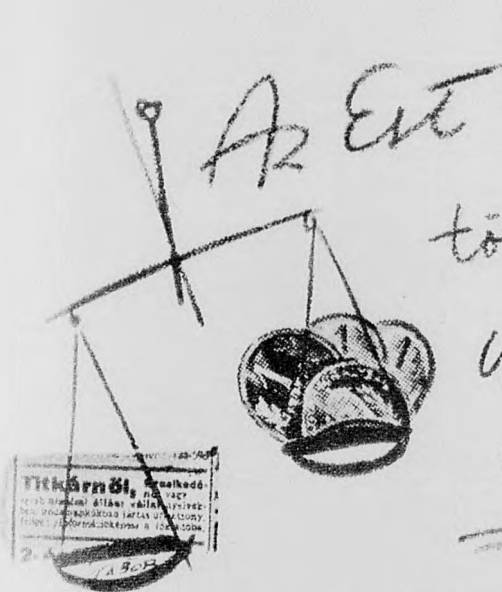
— Mit tudom én — nevetett az öregúr, — csak nem képzelitek, hogy odahallgattam. De hát nem is a darab a fontos, hanem hogy Mezey Józsi írta. Nekünk nem remekmű kell. A siker pedig annál nagyobb lesz, mennél több ostobaságot írkiált össze, hiszen úgy lesz igazi mulatság. No, fel a fejet, nincs itt semmi baj — és kocintásra emelve poharát, ivást vezényelt a sikerre!

Mindnyájan boldogan ittunk. Pillanat alatt elszállt minden gond, minden aggodalom. Mindenki egyszerre bészelt, jókedvűen, nevetve, felszabadultan. Őszintén ünnepeltük Elemér bácsit a jó ötletért, s mert volt jogcím, hát olyan mulatás kerekedett, hogy még másnap délelőtt is húzta a banda vígan-zengőn...

*

Józsi bácsi közismert és kedvelt alak volt. Egyedül élt öreg kúriájában s maga gazdálkodott azon a kétszázegynéhány hold földön, ami az ősi birtokból még megmaradt. Egész életében nem mozdult ki tartósan a falujából. Minden gondolata, minden érdeklődése, minden szeretete ahhoz a kis körhöz kötötte, amelyben élt. Ő volt a kaszinó háznagya, a tűzoltóság főparancsnoka és múzeumőr. A tanyáján ugyanis egy rozsdás vasdarabot találtak, amit felküldött a Nemzeti Múzeumba. Pecsétes levélben jött a válasz: a „lelet” egy pajzsdudor az Árpádok idejéből. Józsi bácsi nagyon büszke volt a pajzsdudorra s azóta maga is gyűjtötte a régiségeket, ami rengeteg tréfára adott alkalmat. Ahány rozsdás vas- vagy rézdarab, ahány törött cserépkadát a környéken, azt mind elvitték hozzá s ő rendszerint megállapította az újabb „lelet”-ről, hogy értékes régiség az Árpád-

Délibáb

Express

többet és, mint
amennyire
került!

HIRDESEN AZ EST EXPRESS ROVATÁBAN

korból, vagy Hunyadi Mátyás idejéből. A történelemből ugyanis csak ez a két korszak érdekelte. Minden nevezetes dolog akkor történt, minden ami jó, onnan maradt ránk. Gyűjteményét halála esetére a városnak ajánlódta, hogy legyen múzeuma is. Életében ő vigyázott rá. Így lett múzeumőr. Azt, hogy irodalommal is foglalkozna, nem tudtuk róla. Ez új volt és méltán keltette fel a kisváros érdeklődését.

Szép tavaszi nap volt, verőfényes délelőtt. Józsi bácsi a verandán csibukozott és várta, hogy ebédelni hívják, mikor rányitott a színtársulat küldöttsége, melyet Elemér bácsi vezetett. Egyszeribe megérezte, hogy valami rendkívüli eseményről van szó, mert míg a direktor sűrű torokköszörülgetés közben belekezdett beszédébe. Józsi bácsi is ünnepi méltóságba merevedett.

— Nagyságos urunk! — kezdte a színgazgató, — amikor Thália papjai és papnői megjelennek színe előtt és arra kérendik...

Tíz percig tartott a magasszárnyalású beszéd. Tíz percig és Józsi bácsi a megrendülésig meghatottan hallgatta. Hát mégis, mégis megéri, amit remélni sem mert, darabja színpadra kerül, előadják ismertté lesz és dícsőséget hoz rá és az ő kedves szülővárosára. Úgy érezte, nem élt hiába, a siker nem maradhat el és mikor a direktor beszédét ilyenképpen befejezte:

— Valamennyien boldogok leszünk, ha nagyságod jóvoltából, ragyogó alkotását mi

tehetjük ismertté szerte a honban! — Józsi bácsi nem tudott szólni sem, csak bement a szobájába, kihozta a színdarab kéziratát és könnyes szemmel az igazgató kezébe nyomta: — Itt van. Vigyék hát üröcsémek diadalra!

*

És megkezdődtek a próbák.

Hogy a bemutatót mielőbb megtarthassák, egy hétre beszüntették az előadásokat. Józsi bácsi úgy érezte, hogy kárpótolnia kell a művészeket. Vendégül látta hát ez idő alatt ebéd-vacsorára az egész színtársulatot. Vacsora után voltak a megbeszélések. Ezen már mi is részt vettünk, s csak természetes, hogy minden ilyen megbeszélésből hajnalig tartó dárídó lett. Az öregúr csillogó szemmel ült köztünk. Boldog és büszke volt.

Pár nappal az előadás előtt a szolgabíró, meg a patikus, akiket az öregúr különösen kedvelt, azt ajánlották, hogy próbát kellene tartani a meghajlásból is. Hiszen bizonyos a siker, az ünneplés, nyilvánvalóan sokszor kell majd megjelenni a függöny előtt. Józsi bácsi eleinte szerénykedett, de aztán belátta, hogy igazuk van. Csak egy kikötése volt: ezeket a próbákat otthon tartsák, nehogy más is tudjon róla.

Az ebédlőből a pipázóba nyíló ajtóra öreg, tépett szőnyeg volt akasztva, melynek egykor harsogó színei rég enyhebarnára szelidültek a por, a füst s a szálló évek jóvoltából. Ez volt a pasa szőnyege, az öregúr legfőbb büszkesége. Négy szép lovat adott érte a

sógorának, aki elhitette vele, hogy a szőnyeg családí erekleje, amit ősei még a váradi pasák-tól zsákmányoltak egykoron. A pasa szőnyege volt a függöny. A „bizottság” kényelmesen elhelyezkedett a pipázóban, s amikor tapsolni kezdtek, emögül lépett elő Józsi bácsi meghajolni. Persze, sokszor kellett ezt is próbálni, mert hol az volt a hiba, hogy túlkorán, már az első tapsokra megjelent, hol az, hogy soká váratott magára. Aztán a meghajlással is baj volt. Hol túlmerevnek találták, hol túlzottan alázatosnak. Így aztán tizenöt-húszszor is előtapsolták az öregurat, s ő hűségesen hajlongott. Hiába, a sikert nem adják ingyen.

Az előadást megelőző napon felvetődött a kérdés, milyen ruhát öltön az ünnepe. Volt, aki díszmagyart ajánlott, volt aki frakkot. Józsi bácsi ez egyszer nem nyilatkozott, csak mosolygott titokzatosan...

*

Felvirradt a nagy nap.

A községháza előtt, a tisztára söpört, felöntözött piactéren már alkonyattól szólt a rezesbanda, míg az emeleti nagytermet s a lépcsőházat zöld gallyakkal s virágfüzérékkel díszítették ez ünnepi alkalomra. Jól az előadás kezdete előtt felvonultak az Önkéntes Tűzoltó Egyesület díszbe öltözött tagjai, hogy az épület bejáratától a nagyteremig sorfalat álljanak elnökük, Józsi bácsi tisztelére. Lenn az uccán az érdeklődők százai lesték az előkelőségek felvonulását.

Volt mit nézni, mert eljött minden épkéz-láb ember, aki csak számított valamit, messze határban. Háromnegyed nyolcra zsúfolásig

Letöröljük a fájdalom könnyeit

Milyen megrázó nagy csapás, kegyetlen tragédia a halál látogatása családi otthonunkban. Nemcsak megsemmisítő fájdalmat érzünk a családfelelő elhúnyta után, de a gondok sötét felhője is elborítja felettünk az eget. Vajjon ki ne érezné áldásnak ebben a súlyos órában a segítséget. A Délibáb testvérlapjaival együtt eddig több mint kétezer biztosított előfizetőjének elhúnyta alkalmából sietett a hátramaradottak gyors segítségére. Ez a kétezer elhúnyt egy hatalmas temetőt képes betölteni. Jóleső érzés tudni, hogy az elvesztésük felett kijelölt könnyek millióit töröltük le a 250 pengőig is terjedő temetkezési segély kifizetésével. Sokszáz család bizonyítja, hogy a baleset következtében elhúnyt családfelelő után egyszerre és készpénzben kapták meg a gondokat enyhítő 500 pengő balesetbiztosítási összeget. „Isten fizesse meg a Délibáb kiadóhivatalának ezt a nemes cselekedetét” — írta sok előfizetőnk, aki a biztosított családtag halála után átvette az ötszáz pengős balesetbiztosítási összeget. Mi büszkéek vagyunk erre a kijelentésre, mert valóban nemes feladatnak tartjuk a fájdalom könnyeinek letörölését.

megelt a nagyterem. Tűt nem lehetett volna lecitíteni. Mindenki ünneplőbe öltözött. Nemcsak a hölgyek tettek ki magukért, pedig nem egy közülük nehéz brokátruhában pompázott, de az urak is, akik mind feketében jelentek meg, sőt a patikus frakkot húzott, mire a postamester, akin zsakett feszült a szó legszorosabb értelmében, sürgősen hazaszaladt s az első felvonás végén már frakkban láttuk viszont. Egyedül az öreg telekkönyvvezető jött fehér vászonruhában, de ő is magas keménygallért viselt s fekete csokornyakkendő, a kezére pedig szürke cérnakesztyűt húzott, ezzel biztosítván az ünnepi külsőt. Pokoli volt a hőség, ám ez nem rontotta a hangulatot. Alig harangozták el a nyolc órát, felment a függöny s megkezdődött az előadás.

Feszült várakozás remegett a levegőben. Balról bejött szendén a primadonna, jobbról a hősszerelmes. A szín közepén találkoztak.

— Ah — sóhajtott a fiú, — nagysád oly ismerős.

— Maga is nekem — selypítette az édes.

— Első perctől imádom — folytatódott az ostrom szellemesen.

— Hiszen azt sem tudja, ki vagyok — védekezett az ártatlanság.

Még pár mondat s karonfogva távoztak. Jött a második, harmadik, negyedik pár. Néhány szó, s mint vőlegény-menyasszony távozott valamennyi. A különbség mindössze annyi volt, hogy egyik-másik énekelt egy-egy dalt, vagy operettáriát.

A terem jobbra-balra dőlt a nevetéstől s mikor az ötödik és hatodik pár is elismételte nagyjából ugyanazt, amit az első négy mondott s legördült a függöny, olyan taps viharzott fel, hogy majd szétvetette a helyiséget.

Kijött Józsi bácsi. Frakkban. De a frakk-mellényre felvarratta a díszmagyarja mentegombjait. Így oldotta meg az öltözködés problémáját...

Amikor a közönség megpillantotta az öregúr mellényén a mentegombokat, pillanatnyi csend támadt, hogy aztán annál fergetegesebben zúgjon a taps és a hahota.

— Éljen, éljen — harsant mindenfelől.

És Józsi bácsi hajlongott rendületlenül. Pedig az ünneplés az egész szünet alatt tartott, a szünet pedig szokatlanul hosszúra nyúlt. A direktor ugyanis az utolsó percig nem tudta eldönteni, hogy a harmadik felvonást játszassa-e másodiknak, vagy fordítva...

Előadás végén teméntelen csokrot kapott Józsi bácsi, meg egy hatalmas babérkoszorút. Ekkor váratlan dolog történt. Az öregúr intett, hogy beszélni akar.

— Sohase hittem volna, hogy ennyire szeretnek — szölt meghatottan s becsületes szemében könny csillogott. — Ez életem legszébb napja. Köszönöm, köszönöm...

Angyali ártatlansága szíventalált mindenkét. S csak akkor ijedtünk meg kissé, mikor ott a nyílt színen kijelentette, hogy már meg is kezdte írni második színdarabját.

Délbáb

Pyramidon

fájdalomcsillapító tablettától

elmulik a rossz közérzet,
lehangoltság és fájdalom.

A Pyramidon minden-
kinek használ!

Mindég a csillagokkal...

Mindég a csillagokkal társalognék.
A földön én vadidegen vagyok.
Mikor veszel öledbe már, bolond ég
engem is, eltaszított magzatod?
Ugy várom az utolsó naplementét,
mint hóvirág a fölkelő napot,
fesző mosollyal, vágyakozva, bátran,
Az életet köszöntöm a halálban.

Az életet, mely kedvesem szeméből
dereng felém a sötét hegyfokon,
az életet, mely kedvesem kezéből
özönlik el hevével arcomon,
az életet, mely kedvesem szívéből
zuhog szívembe gyors hullámokon,
az életet, mely kedvesem bájával
a gyönyöréhes mindenségbe szárnyal.

Hát elkísértél, kedves, az oromra.
Válladra hágva vágom a ködöt,
amelynek óriási barna rongya
Istent és embert egykép elföldött.
A mélynek ezer lánggal ég a gyomra.
Szalagos árny sziszeg fejem fölött:
— Tenéked adom az egész világot,
ha szellememben alkotód imádod.

Kígyó, ha tudna még imádni lelkem,
e gyöngé lányt imádná szüntelen!
— Utadba bűvös képét én leheltem.
Botor, ha megtagadsz, eltüntetem. —
Kígyó, ne kísérsz, oh ne bántsd szerelmem!
— Ha nem fizetsz, ne osztozz művemem! —
Kígyó, kegyelmezz! — Dönts, a vég közelget! —
... Kedves, többé már sohasem öllelek?...

Öklöt, hogy szétzúzzam a néma mennyet
és ezt a sátánhangú sárgolyót!
Tüdőt, világgá zúgni a keservet,
mely mellemben most fúlva háborog!
Tűzvészt, amelynek megdühödött nyelve
a vak űr minden zúgán átlobog!
Özönt, amelyből a vasorrú bánat
s a tünde boldogság föl sose támad.

... Gondolatban mégegyszer átöllelek,
kedves, hisz minden porcikád remeg.
Csak nem hallottad azt a beste lelket
vagy hangtalan őrült beszédemet?
Ne félj, varázskörömből elszelleltek
már mind egy szálig a kísértetek
a hunyóba' van indulatom lidérce.
Nyugalmas, hús homály borul a bércre.

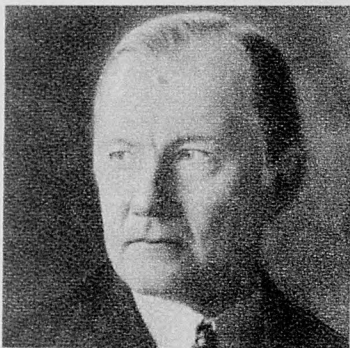
Kedves, maradj még, hintegsd susogva
pillangós ifjúságod illatát,
bokros gyökérrel kösd sívó husomba
akácfa törzsed karcsú hajlatát,
oh, szívöd magadba növe-lombosodva
ereim dallá bomlott áramát!
Fecskék, rigók, pintyőkék énekkeljék
köröttünk a kikelet győzelmét.

Egy csöppet még a csókok záporából,
aztán aszalhatsz, józan értelem!
Megáldozott testem magvas porából
egykor mindenkinek kenyér terem.
Jó szél pihen meg a morajló, távol
felhők hívó szavával lelkemen.
Kedves, ne sírj e pillanatnyi búcsún!
Örökkön együtt ível csillagútunk.

PÁKOZDY FERENC

RÁDIÓMŰSOR
ÉS ISMERTETŐ CIKKEK

(augusztus
20–26-ig)

Dohnányi Ernő dr

10.00

BUDAPEST I.

8.00: Szózat

Utána: Hírek.

8.30: A Szent István napi körmenet közve-

títése.

Beszél Jandik József dr. — A körmenet alatt Harmat Artur feldolgozásában Szent István-énekeket énekel a felsőkrisztinavárosi Harmonia Sacra vegyeskar Jurassa Endre vezénylésével, orgonál Megyeri Jenő. a) Magyarok fénye; b) Ah hol vagy magyarok; c) Áldott Szent István; d) Boldogasszony Anyánk; e) Igaz hitnek plántálója.

Utána: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári koronázó főtemplomból.

A szentbeszédet mise közben Gregorovits Lipót apostoli protonotárius, esztergomi kánonok mondja. Közreműködik a templom ének-kara. A Szent Jobb templomba érkezésekor Sugár Viktor: Harsonajelek; Ah, hol vagy magyarok... Énekli Mally Győző; Koudela Géza: Szent István napi változó részek. A magánzólamokat énekli Pálffy Mária és Harangozó János. Előadásra kerül Dohnányi Ernő: Szegedi Mise. Offertórium után: Boldogasszony anyánk; Urfelmutatás alatt: Római harsonazene, ugyanaz, amely csak Rómában a Szent Péter templomban hallható, mikor Őszentsége a Pápa misézik. Himnusz. A magánzólamokat énekli: Ritter Irén, Máthé Jolán, Harangozó János, Hetényi Kálmán. Vezényel Sugár Viktor. Orgonál Várhelyi Antal.

11.15—12.15: Evangélikus istentisztelet a bécsikaputéri templomból.

Prédikál Kapi Béla dunántúli püspök. Orgonál Várkonyi Endre.

12.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

12.35: Zenés őrsgváltás és térzene a királyi palota udvarában.

Közvetítés a Várból. Beszél Budinszky Sándor.

1.25: Bura Sándor cigányzenekara.

Közben

2.00: „Harangok imádkoznak.“
Vitéz Somogyváry Gyula előadása.

2.30: Az Operaház zenekara.
Vezényel Rajter Lajos. 1. Erkel: Ünnepi nyitány; 2. Liszt: Les preludes, szimfónikus költemény; 3. Dohnányi: fisz-moll szvit.

Közben

3.00: „Szent István király.“
Váczli István dr egyetemi m.-tanár előadása.

3.45: Kívánságlemezek.

1. Népdalátiratok: Noseda Károly feldolgozásában (Vakok Homeros énekkara, vez. Schnitzl Gusztáv); 2. Hubay Jenő: Hullámzó Balaton (Géczy Barnabás zenekara); 3. Clement Károly: A gond, dal (Koréh Endre); 4. Toselli: Szerenád, dal (Gigli); 5. Lincke: Szentjánosbogarca, idill (ének: Erna Sack); 6. Strauss János: Kínaskeringő (Dohnányi átírata, zongorán: Dohnányi Ernő); 7. Huszka: Bujdokolva járok, dal (Horváth József); 8. Simonffy Kálmán: Megállók az udvaron; Fogadásom tiltja szeretni; A eszímámon nincsen kéreg (népdal, Nagy Izabella és Cselényi József); 9. Németh Béla: Nem megyek el a templomba (László Imre); 10. a) Ritka árpa, ritka búza; b) Pengetős, lassú és friss csárdás (Magyar Imre és cigányzenekara); 11. Liszt: II. magyar rapszódia (Radiola-zenekar, vez. Fridl Frigyes).

4.30: „A külföldi magyarok.“

Nagy Károly előadása.

5.00: Hírek szlovák és magyarország nyelven.

5.10: Székelyhíd Ferenc dr, az Operaház örökös tagja énekel, zongorakisérettel.

1. a) Angyaloknak nagyságos Asszonya; b) Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga; 2. Kodály Zoltán: a) Síralmas nékem; b) Kádár István balladája.

5.30: „A magyar honfoglalás.“

Deér József dr egyetemi tanár előadása.

6.00: „Pásztorjáték, betyárjáték.“

Pataki József előadása. Közreműködik Cselényi József, kíséri Farkas Jenő és cigányzenekara.

6.45: „Sportesemények Szent István napján.“

Hangképek. Beszélő Pluhár István, Machán Tibor és Legényei József dr.

7.15: Hírek.

7.25: A rádió szalózenekara.

Vezényel Bertha István. Liszt: XII. magyar rapszódia.

7.40: „Ludas Matyi.“

Zenés vídám játék három felvonásban. Irta Dékány András. Liszt Nándor verseire zenéjét szerezte és vezényli Laurisín Miklós. Rendező Németh Antal dr. Személyek: Döbrögi Gábor — Abonyi Géza; Ludas Matyi — Dévényi Laci; Ludas Matyi 8 évvel később — Hámory Imre; Juliska — Lukács Margit; Komoróczy Pál — Pataky Jenő; Málka — Aghy Erzi; Csörgő Gáspár — Pethes Sándor; Zsófi — Olthy Magda; Jóska huszár — Matány Antal; Márton néni — D. Ligeti

Juliska; Szamaras Marci — Makláry Zoltán; Gulyás Antal — Szilassy Gyula; Csíkós Pista — Ujlaky László; Fiatal legény — Koltay Gyula; Pojácsa — Pásztor János; Mézeskalácsos asszony — Mészáros Erzsébet; Bazáros — Littasy György; Kőműves — Nagypál László.

Utána kb. 9.40: Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és magyarorosz nyelven.

10.00: Dohnányi Ernő zongorázik. 1. Dohnányi: Változatok egy magyar népdalra; 2. Bartók: a) Este a székelyeknél; b) Madvetánc; 3. Liszt: a) h-moll ballada; b) Terantella Venezia e Napoli.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál. 12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

11.00—12.15: Egyházi ének és szentbeszéd a kassai Szent Erzsébet székesegyházból.

A szentbeszédet Cselényi István pápai kamarás tartja. Közreműködik a kassai zeneiskola és a 21. honvédgyalozred egyesített szimfónikus zenekara. Előadásra kerül Hemerka Ulrich: Szent István miséje. Vezényel a szerző. Orgonán kísér Hadányi Antal.

4.55: „A sokgyermekes magyar anyák ünneplése.” Közvetítés a budapesti Ujváros háza díszterméből. Beszélő Budinszky Sándor.

5.35: „Beszélgetés amerikai magyarjainkkal.” (Hangfelvétel.)

7.45: Sporteredmények.

8.00: Hírek, lóversenyeredmények, hírek szlovák és magyarorosz nyelven.

8.20: Egyetemi Énekkarok. 1. Vezényel Vaszy Viktor. Liszt-művek. 1. c-moll mise (harmóniumkísérettel); 2. Csata előtt; 3. Éjjeli vándorlás; 4. Tavasz; 5. Lesz még ünnep.

8.55: A rádió szalózenekara. Vezényel Bertha István. 1. Buttykay Ákos: A bolygó görög, nyitány; 2. Aggházy Károly: Magyar esték; 3. Huszka Jenő: Tünderszerlem — Csilla dala; 4. Czinka Panna: nótája; 5. Brahms: Három magyar tánc; 6. Nagy József: Visszaemlékezés; 7. Lehár: Részletek a „Cigányszerlem” c. operettből.

10.00: Időjárásjelentés.

10.05—10.40: Magyar nóták és csárdások.

Hanglemezről. 1. a) Ha meguntál kisangyalom szeretni; b) Jó annak, ki feleséges (Cselényi József); 2. Balázs Árpád: Valakinek muzsikálnak, dal (László Imre); 3. a) Votisky — Szentkuthy: Nádfedeles tanyám; b) Erdélyi Mihály: Bogyó, bogyó (Cselényi József); 4. Dankó Pista: Most van a nap lemenőben, dal (Kalmár Pál); 5. Rátóti legények, népdal (Cselényi József); 6. a) Messze égen fényes csillag; b) Valamit sügök magának; c) Azt mondják az emberek, népdalok (Nagy Izabella és Cselényi József); 7. Diner Gusztáv: Kicsi fehér meszelt szoba (Hódossy Gida szövege, Magyar Imre cigányzenekara); 8. a) Tordai Borbély Pál: Eltörött a kerekem; b) Révész Lajos: Ökör iszik magában (Cselényi József); 9. Eröss Béla: Ne gondold, hogy az a tavasz (Kalmár Pál); 10. Kubányi György: Most kezdődik a tánc (Cselényi József); 11. a) Füreidi: Végigmentem az ormódi temetőn; b) Elég széles (Horváth József).

KASSA (259.1 m.)

10.00: Hírek, műsorismertetés.

10.15: Hanglemek. 1. Erkel: Hunyadi László, nyitány (Budapesti Kamarazenekar, vez. Komor Vilmos); 2. Liszt: Magyar fantázia (zongora: Arthur de Greef és The Royal Albert Hall-zenekar, vez. Sir Landon Ronald); 3. Dohnányi: Rurallia Hungarica II. tétéle (londoni szimfónikus zenekar, vez. a szerző). Közben

10.25: „Himnuszok Szent Istvánról.” Előadja Schalkház Lipót.

11.00: Egyházi ének és szentbeszéd a kassai Szent Erzsébet székesegyházból. A kassai Városi Zeneiskola és a 21-ik honvédgyalozred egyesített szimfónikus zenekara Hemerka Ulrich: „Szent István” miséjét adja elő. Vezényel a szerző. A szentbeszédet Cselényi István pápai kamarás mondja.

Ezt az adásunkat Budapest II. átveszi. 12.20—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMŰ MŰSOR

A HAS3 hívőjeles adóállomáson, 15.370 kilocikluson, 19.52 méteren.

Délután 3—4 óráig.

A HAT4 hívőjeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.

Éjjelet 1—2 óráig.

A közvetítőállomások műsorát ezúttal a 47. oldalon közöljük.

EGY GYERTYA — FELGYUJTJA A VILLANYFÉNYT ...

Még pedig az Atlanti óceán túlsó partjairól! Ez volt a tárgya annak a fantasztikus kísérletnek, amit nemrég Anglia és Amerika között hajtottak végre egy amerikai tudományos múzeum felavatási ünnepségének keretében. Londonban, Faraday Mihálynak, a mai villamosági technika megalapozójának egykori dolgozószertalán ünnepes külsőségek közepette meggyújtottak egy gyertyát. Fénye egy foto-

cellában áramlókéssé változott, amit rövidhullámokon az Egyesült Államokba közvetítettek. A New-Yorkban felfogott hullámok azután relék útján bekapcsolták a múzeum villanyvilágítását. Így leírva, felettébb prózaian fest a dolog. De annál bámulatosabb volt a hatás, amikor egy több ezer kilométernyi távolságban pislákoló gyertyalángocska szinte varázsütésre, valódi fényárba borított egy hatalmas épületet!

Délihál

Bella Tivadar
(Papp Rezső felv.)

1.30

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.

1. Farkas Dezső: Vitézi induló (Mária Terézia 1. honvédszalógezered zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Ferraro: Szikrák, polka változatokkal (Cariolato xilofonzenekara); 3. Cirenei—Mulé: Győzelmi induló (olasz csendőrzezenekar, vez. Cirenei); 4. Borzó Miksa csárdása és frisse (Magyari Imre cigányzenekara); 5. Erkel: Hunyadi-induló (Hunyadi János 9. honvédszalógezered zenekara, vez. Fricsay Ferenc).

Utána: Étrend.

10.00: Hírek.

10.20: „Szent István hete hetven évvel ezelőtt.”
(Felolvasás.)

10.45: „Magyar történeti adomák szereplői.”
Irta Cs. Gönczy Olga. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangzó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Szalónötös.

1. Schumann: Álmodozás; 2. Zeller: Rózsadal a „Madarász” c. operettből; 3. Wieniawski: Mazurka; 4. Rubinstein: Melódia; 5. Zakál Dénes: Egyszer volt, hol nem volt... 6. Szirmai Albert: Suhogó selymek; 7. Leslie: Tennisz keringő; 8. Saint-Saens: A hattyú; 9. Niemann: Keringő; 10. Régi magyar táncnóta; 11. Micheli: Csillagos ég; 12. Lehár: Rumba; 13. Stephanidesz Károly: Szerelmi keringő; 14. Kreisler: Kis bécsi induló.

Közben

12.40: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

1.30: Országos Postászenekar.

Vezényel Eördögh János. 1. Eördögh János: Magyar nyílány; 2. Fricsay Richárd: Mezei virágok, egyveleg; 3. Bánáti-Buchner Antal: Tarantella; 4. Heingartner Frigyes: Menüett; 5. Godard: Bölesdál; 6. Lehár: Keringő a „Hercegisasszony” c. operettből; 7. Erkel: Egyveleg a „Bánk bán” c. operából.

2.30: Hírek.

2.45: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Ártolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.15: A rádió diáktérlőrája:

„Jókai természetvilága.” Méhes Gyula dr előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és magyarországi nyelven.

5.10: „Akenyérmezei diadal.”

Julier Ferenc ny. ezredes előadása.

5.40: Pertis Pali cigányzenekara.

6.25: Willant Rezső előadása hanglemezekkel.

7.15: Hírek.

7.25: „Az én rádióműsorom.”

Vermes Jenő dr díjnyertes munkája. X. (Mágoes). „Komoly zene, vidám próza.” — Rendező Kiszely Gyula. — 1. Hanglemezek: a) Mendelssohn: Dal szöveg nélkül (gordonka: Pablo Casals); b) Grieg: Egyveleg (Berlini filharmonikusok); c) Liszt: Erdőzsongás (zongora: Wilhelm Backhaus); d) Haydn: Menüett (hegedű: Renée Chemet); e) Brahms: Esz-dur rapszódia (zongora: Elly Ney); 2. „Mindenünnen mindenkinek.” A pécsi egyetemi öregdiákok vidám együtteséből Legényei József dr, Meceki Rudolf és Tolnai Gusztáv dr.

8.20: Nagykovácsy Ilona énekel, zongorakísérettel.

1. Kemény Egon: a) A lámpagyújtogató éneke (Kosztolányi szövege); b) Milyen volt szökecske (Juhász Gy. szövege); 2. Hodula Alajos: Akik mindig elkésnek (Ady szövege); 3. Polgár Tibor: Dal; 4. Spirituálék; 5. Kodály: Tücsöklakodalom.

8.40: Sibelius kísérőzenéje Shakespeare „Vihar”-jához.

Közreműködik a Budapesti Hangverseny Zenekar, Polgár Tibor vezényletével. Bevezetőt mond Németh Antal dr.

9.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

10.00: Toki-Horváth Gyula cigányzenekara muzsikál.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Lobaziewiczza Staniszlav lengyel dalkat énekel, zongorakísérettel.

11.25: Jazzdalok és táncszámok hanglemezeiről.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

- 6.30: Pertis Pali cigányzenekara.
- 7.00: „Emberek és kövek a III. kerületben.“ Jeszenszky Sándor dr előadása.
- 7.30: Marschalkó Mignon zongorázik.
1. Godowsky: Jáva-szvitből — a) Gamelan; b) Arnyjátékok; 2. Schubert—Liszt: Bécsi estély (Soirée de Vienne); 3. Strauss—Dohnányi: Kincs-kerिंगő; 4. Godard: En courant.
- 8.00: Hírek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven.
- 8.20: Hanglmezek.
1. Egyveleg Strauss János operettjeiből (berlini német opera zenekara, vez. Walter Lutze); 2. Régi orosz dal (Szvetlanov hangszerelése, Szvetlanov-ötös); 3. Lehár: Szerenád (hegedű: Fritz Kreisler); 4. Eichhorn: Einmal möcht ein jeder gern, dal (Mimi Thoma); 5. Wismar: Sir a hegedű, románc (Géczy Barnabás zenekara); 6. d'Italia: Illuzió, spanyol dal (Jaime Plana); 7. Blon: Virágsusogás (orgonaszóló: Palotti); 8. Lincke: Egyveleg (Adalbert Lutter zenekara); 9. Strecker: Drunt in der Lobau, dal (Géczy Barnabás zenekara); 10. Pisano—Cioffi: Olasz dal (Carlo Buti); 11. Garne: Extase (gordonka-zongorakettős, előadja Pascal és Herbrecht); 12. Ráday László: Megtanítánám (Illiczky szövege), angol keringő (Rózsa

Annie); 13. McDowell: Boszorkánytánc (zongora: Raie da Costa); 14. Myddleton: Down south (Eveready Hour Coup énekkar); 15. Lehár: Egyveleg (Ultrafón-zenekar).

9.35: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

- 10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával. (10-kor hírek.)
- 11.05: „A kassai Várhegy titka.“ Péterffy József dr előadása.
- 11.25: Hanglmezek. 1. László Imre: Perbe szálltam a szívemmel (énekli a szerző); 2. Görgő Tibor: Zúg az erdő (Kalmár Pál); 3. Farkas Imre: Kifordítom a subámat (Csé-lényi József); 4. Dimer Gusztáv: Kicsi fehér meszelt szoba (László Imre); 5. Babits: a) Engem aztán senki; b) Piros pipacs, szarka-láb (Ráday László).
- 11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven, műsor-ismertetés.
- 12—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLAMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilo-eikluson, 32.88 méteren.

Éjjel 1—2 óráig.

A rádió különleges szolgálatai

Kevés rádióhallgató gondol rá, amikor el-merül valami szép zeneszám vagy érdekes előadás élvezetébe, hogy a rádió tulajdonképpeni hivatása nem a szórakoztatás, hanem hogy röptse a mindennapi élet, a kereskedelem, a sajtó híreit s örizzen és megmentsen emberi életeteket. A rádióelőfizető szempontjából ezek „különleges szolgálatok”, holott a rádió gyakorlati szereplése ilyen feladatokkal kezdődött és ma is ezek adják meg igazi jelentőségét. Almodni sem lehetne a hajózás és a légjárás mai biztonságáról (az óceáni légiforgalom nem is említve), ha nem létezne rádió a világon. Rádió révén a hajó és a repülőgép mindenkor érintkezésben maradhat kikötőjével, segítséget kérhet, hol-létéről tájékozódhatnak, veszedelmes természeti akadályokat kerülhet el. Az érintkezés most már nemcsak távirati, hanem távbeszélő, azaz közvetlen beszélgetés útján is folyik. És nemcsak nagy óceánjárókat, hanem apró halászhárkákat is egyre nagyobb számban látnak el rádióval. Tomboló tengeri viharok idején seregestől pusz-tulnak és tűnnek el ezek a kis hajók — a rádió jövőtől ezentúl már valószínűleg alaposan megrikkullnak az ilyen hajókatasztrófák. Nél-külözhetetlen a rádió a tengerentúli s általában a világrészek közötti hírforgalomban. A táviratok közlésében — igaz — meg kell még osztania munkáját a tengeralatti kábelvonalakkal. De az óceáni távbeszélőérintkezést kizárólag rádióval tartják fenn. A forgalom zöme Anglia és Észak-meg Dél-Amerika, továbbá az angol domíniumok között bonyolódik le, de igen tevékeny részt vesz benne Németország is. A híres naueni nagyalomásból például 17 rádiótávíró- és hét

rádiótelevízióvonal indul tengerentúlrá, azonkívül 15 más rádióvonal európai országok felé. Erdé-kesen egészíti ki a távirati és a távbeszélő-hírforgalmat egy idő óta a *távbalírógépek* rend-szere. Lapunk már beszámolt erről a találmány-ról; lényege abból áll, hogy a feladó helyén írógépen lekopogott távirati szöveg abban a pillanatban egy távoli vevőírógépen rendes, olvasható betűk alakjában, magától lemásolódik. A két írógépet rádióhullám vagy sodrony köti össze. A *képtávírást* is a rádió különleges munka körei közé sorolhatjuk, mely éppen az utóbbi-idejében indult rohamosabb fejlődésnek. Főképpen a sajtó veszi nagy hasznát a távoli eseményekről villámgyorsasággal továbbított rádióképeknek. Készítenek már hordozható képtávírókészüléke-ket is, amelyekkel a hírlaptudósító bárholnan küldhet képanyagot, akár rádió, akár pedig közönséges távíró- vagy telefonhuzalon. A *távbalító* jelentőségét mindenki ismeri; lapunk több ízben méltatta már ezt a korszakalkotó találmányt. A távbalítótechnika, közvetve, a rendes, sodronyos távbeszélő ügyét is hatal-masan előrelendítette, mert olyan különleges kábelfajtákat termelt ki, melyeken elméletileg akár ezer beszélgetés is lebonyolítható egy-idejűleg.

Ha az átvihető rezgések legnagyobb részét a távbalítás számára tartjuk is fenn, még mindig 200 egyidejű beszélgetés átvitelére marad lehetőség. — De még se szeri, se száma a rádió egyéb „különleges szolgálatai”-nak, hiszen a rádióhullámok és a rádiótechnika segédeszközei naponta új meg új szerepeket kapnak. Ugy lát-szik, hogy az ember a technikának ebben az ágában a kiaknázhatatlan lehetőségek birodal-mára bukkant...

Tasnády Ilona

7.50

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.

1. Fiala János: Magyar induló (rendőrzene-
kar, vez. Szöllőssy Ferenc); 2. Ellenberg:
Malom a Fekete erdőben (fúvószenekar);
3. Fucsik: Gladiátorok bevonulása (katoná-
zenekar); 4. Lanner: Negédesen, keringő
(bécsi Bohém-zenekar); 5. Fricsay Ferenc:
Szegedi dandár-induló (Hunyadi János 9.
honvédgyalogezred zenekara, vez. Fricsay
Ferenc).

Utána: Étrend.

10.00: Hírek.

10.20: „Felvidéki élet a 15—17. században.“
Irta Szirmay-Kalos Margit. (Felolvasás.)

10.45: „Divattudósítás.“
(Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templom-
ból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Pusztai Sándor énekel, Sallay Iván
hegedül, zongorakísérettel.

1. Tartini—Kreislér: Változatok egy Corelli-
témára (Sallay); 2. a) Cherubini: Ária a
„Vizhordó“ c. operából; b) Grieg: Dal a
„Monte Pinció“-ról; c) Cornelius: A hang;
d) Schubert: A hajós (Pusztai); 3. a) Sara-
sate: Jota Navarra; b) Hubay: Preghiera;
c) Zsolt Nándor: Szafrir és Driádok (Sallay);
4. a) Tarnay Alajos: Üzenet; b) Lányi Ernő:
Hej szép asszony; c) Lányi Viktor: Füstbe-
ment terv; d) Polgár Tibor: I. Elhervad a
virág; II. Harmatos a kukorica; e) Bartók
Béla: Szánt a babám (Pusztai); 5. Sarasate:
Bevezetés és tarantella (Sallay).

Közben

12.40: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállás-
jelentés.

1.30: Hanglemezek.

1. Mozart: A színigazgató, nyitány (szimfö-
nikus zenekar, vez. Meyrowitz); 2. Flotow:
Márta, ária a III. felvonásból (Caruso); 3.
Grétry: Zemir és Azor, ária (Galli-Curci);
4. Marchetti: Ruy Blas, kettős a III. felvo-
násból (Scacciati és Ferlito); 5. Rimszkij-
Korszakov: Dubinuszka (londoni szimfónikusok,
vez. Coates); 6. Gounod: Faust — cavatina
(Joseph Hislop); 7. Verdi: Falstaff — ária a
III. felvonásból (Toti dal Monte); 8. Thomas:
Hamlet, kettős (Fanny Heldy és Journet);
9. Hubay: Scherzo a II. szimfóniából (Zene-
művészeti Főiskola zenekara, vez. Zsolt
Nándor); 10. Musszorgszkij: Boris Godunov,
Boris búcsúja (Saljapin); 11. Saint-Saens:
Sámson és Delila — ária a II. felvonásból
(Basilides Mária); 12. Wagner: Walkür, ket-
tős (Göta Ljunberg és Walter Widdop).

2.30: Hírek.

2.45: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyámhírek, piaci árak, élelmiszer-
árak.

4.15: Reményi Józsefné meséi.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és magyarországi nyelven.

5.10: Táncclemezek.

5.40: „A soproni gyalogezred a kraszniki
csatában.“

Renner Gusztáv ny. ezredes előadása a csata
15. évfordulóján.

6.05: A 15. honvédgyalogezred zenekara ját-
szik. Fogarasi József vezényletével.

1. Kéler Béla: Csokonai, nyitány; 2. Wald-
teufel: Dolores, keringő; 3. Millöcker: Rész-
letek „A koldusdiák“ c. operettből.

6.45: „Magyarország címere.“

Ferdinándy Mihály dr. előadása.

7.15: Hírek.

7.25: A rádió szalózenekara.

Vezényel Bertha István. Közreműködők Mada-
ras Gizella (fűty). 1. a) Grothe: Keringő a
„Nagy siker“ c. filmből; b) Padilla: La viole-
tera (Madaras); 2. Coates: Tamariszszusz fák
alatt, intermezzo; 3. Luigi Venanzo: Nagy
keringő (Madaras); 4. Logodi Frigyes: Esti
dal; 5. Huber: Változatok (Madaras).

7.50: „Kürti József emlékest.“

A hor. Színmű három felvonásban. Irta Gár-
donyi Géza. Bevezető szavakat mond és az
előadást rendezi Németh Antal dr. Személyek:
Baracs Imre — Pethő Attila; Baracsné
— Tasnády Ilona; Baracs Matyi — Apáthy
Imre; özv. Szunyoghné — Iványi Irén;
Pákozdi Mihály — Bartos Gyula; Jancsi —
Jakab Laci; Szunyogh Rozsi — Mészáros Ági;
Eszter — D. Ligeti Juliska; Göre Gábor —
Bodnár Jenő; Göréné — Nagy Teréz; Dur-
bints Pál — Pataki József; Kisbíró — Koltai
Gyula; Kátsa cigány — Szőke Lajos; Ceg-
léd, kovács — Rajzai Tajos; Zsuzsi, cseléd
— Vándori Margit; Egy asszony — Szath-
máry Margit; Fiúcska — Szendei Gyuri.

Déliab

Utána kb.

9.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

10.00: A Chappy-tánczenekar látszik.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Balázs Kálmán és cigányzenekara muzsikál.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

5.45: Magyarország hallgatóinknak.

Melynik Vaszyly: Hogyan segítettem magamon. Elbeszélés. (Felolvasás.) — Peredacs dja Uhorszkj-Ruszi. Vaszyly Melynik „Jak ja sebi pamoli. Razshaz.

6.20: „Szabadtéri előadás a renaissance-kori Budán.“

Kardos Tibor dr egyetemi m.-tanár előadása.

6.50: A 15. honvédtalálkozó zenekara látszik. Fogarassy József vezényletével.

1. Bizet: Carmen, részletek; 2. Kálmán Imre: Fortissimo, egyveleg; 3. Figedy Sándor: Shvoy-induló.

7.30: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.

8.00: Hírek magyar, szlovák és magyarországi nyelven.

8.20: Lovászi Ferenc és cigányzenekara muzsikál.

9.15: Schubert: B-dur hármass, zongorára, hegedűre, gordonkára.

99. mű. (Előadja Cortot, Thibaud és Casals, hanglemezzel).

9.50: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával. (10-kor hírek.)

11.05: „Szent Lőrinc tüzes könnyei.” Khin Antal előadása.

11.20: Hanglemek. 1. Kraul: Bakanóták, induló (Mária Terézia 1. honvédtalálkozó zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Bánvai Aladár: Mihály gazda Pesten (Sebő Miklós és László Imre); 3. Lavotta szerelme (Mária Terézia 1. honvédtalálkozó zenekara, vez. Fricsey Richárd); 4. Figedy Sándor: Magyar ábránd (Mária Terézia 1. honvédtalálkozó zenekara, vez. Figedy Sándor).

11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.

12—7.25: Azonos Budapest I. műsorával.

7.30—7.50: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági előadásának átvétele Budapest II-ről.

7.50—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLAMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilohertzeken, 32.88 métereken.

Éjjel 1—2 óráig.

A TÁVOLBALÁTÁS ÚJ LEHETŐSÉGEI

Amilyen iramban tökéletesedik a látó-rádió-technika, úgy bukkannak fel számára, szinte egyik napról a másikra, új meg új gyakorlati lehetőségek. Néhány esztendővel ezelőtt még nagy eredménynek számított, amikor egy fényképet, vagy egy rajtot, egy mozdulatlan alakot, sikerült „távolbalátni” — vagy inkább csak egy foltot, mely homályosan emlékeztetett a fotocella elé helyezett képre. Aztán élő ember feje jelent meg a televízió üvegén — határozatlanul szélfolyva, elmosódottan és bizony jó adag képzelőerő kellett hozzá, hogy ráismerjünk benne egy mosolygó női arcra. Később lassanként kitisztult az arc, élesedett a kép, a néző már finomabb vonásait is felismerhette. Következett az egész alak — majd egy-két szereplő színpadszerű játéka a televíziós adó előtt, vakítóan sugárzó jupiterlámpák forró világosságában. Akkor még sokan azt hitték, ez a távolbalátási lehetőségek netovábbja és belátható ideig még csak nem is álmodhatunk róla, hogy szabadtéri televíziós közvetítéseket adjunk a rádióban. Végül az is sikerült — rosszul, elmosódottan ugyan: az egész a mozi óskorából való előadásra emlékeztetett, — de ma már a jó házimozis éles- és tisztaságával és tisztaságával közvetítik a távolbalátók a szabadtéri jeleneteket is. Hanem az igazi lehetőségek, úgy látszik, csak most következnek. Érdekes dolgokat mondott erre vonatkozólag legutóbb, egy amerikai rádiószaklapban dr. W. R.

G. Baker, az egyik legnagyobb amerikai villamosági vállalat távolbalátó-osztályának vezetője. Eszerint a látó-rádió lesz a jövő „villamos házája”. A háziasszonynak nem kell majd üzletkebe, csarnokokba, áruházakba látogatnia, mert a televízió minden áru élethű képét otthonába vetíti majd. Aki az autókiallítás legfrissebb újdonságaira kíváncsi, csak bekoposolja rádióját és karosszékeiben ülve, vagy kerevetén heverészve élvezheti az új autók felvonulását. Feleségünk és leányaink — úgy mond — a legpazarabb divatbemutatókon vehetnek részt, anélkül, hogy át kellene lépniük szobájuk küszöbét. Az eddig merő képtelenségnek tartott látó-telefon is a megvalósulás küszöbére érkezett. A newyorki hatnapos kerékpárversenyről már eddig is sikeres telefonos távolbalátó-átvitel történtek — igaz, hogy még csak rövid távolbalátásra. Számos rádióamatőr véleménye szerint a technika megoldja a nagy távolságú televíziós átvitel kérdését is és eljön az idő, amikor az egyes világreszek televíziós amatőrjei éppen úgy fognak egymással jó vételt igazoló levelezőlapokat (úgynevezett „QSL”-lapokat) váltani, mint ma a hang- és távirórádiósok. Baker dr szerint az Egyesült-Államokat a következő öt esztendőben sok száz televíziós adóállomásból alkotott hálózat borítja majd el és több millió házi látórádiókészülék fogja hirdetni, a polgárok otthonában, a technika legújabb diadalát.

Déliről

Zilahy Lajos

8.20

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.

1. Egressy—Figedy: Klapka-induló (Mária Terézia 1. honvédszalógezenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Ardít: A csók, dal (trombitaszó: West, zenekari kísérettel); 3. Hosszovszki: Lengyel induló (lengyel katonatenekar, vez. Wiltoza); 4. a) Szép asszonynak kurizálok; b) Nem kell a szőke énnemem, csárdások (Magyar Imre és cigányzenekara); 5. Faulwetter: Hazai hangok, induló (Hunyadi János 9. honvédszalógezenekara, vez. Fricsey Ferenc).

Utána: Étrend.

10.00: Hírek.

10.20: Szunyogh Farkas felolvasása.

10.45: „Forgách Zsuzsanna.”

Irta Vértes József. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangzó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.10. A rendőrség ifjúszenekara.

Vezényel Szöllőssy Ferenc. 1. Pécsi József: A piccadorok felvonulása, induló; 2. Lincke: Vénusz a földön, nyitány; 3. Waldteufel: Az álmom, keringő; 4. Donizetti: A Lammermoori Lucia c. opera zárójelenete; 5. Leoncavallo: Ábránd a „Bajazzók” c. operából; 6. Richardy: Spanyol rapszódia; 7. Szöllőssy Ferenc: Tábortüzek, induló.

Közben

12.40: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés.

1.30: Vöröss Sári magyar nótákat énekel, kíséri Rácz Zsiga és cigányzenekara.

Dalok: Beleznay Antal: Két gyöngye volt a falunak; Dankó Pista: Búsán szól a kecskeméti öreg templom nagy harangja; Nagy az én rózsám Ereje (népdal); Járossy Jenő: A

szomszédok Pistája; Matók Béla: Kertem alatt faragnak az ácsok; Morvay Károly: Kaeskringós bajusza van (Szondi szöveg); Fráter Lóránd: Hajnalodik; Cselényiné: Kis kertünkben van egy rózsza (Gát szöveg); Serly Lajos: Búzafieldön; Szerdahelyi János: Szemet vetett rám egy legény; (Imre szöveg); Thegze-Gerber Miklós: Gyalogút, kocsit; Rácz Zsiga: Itt hagytak az álmok.

2.30: Hírek.

2.45: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Áriolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.

4.15: A rádió diáktévéje:

„A magános költő.” Kozoca Sándor dr előadása Juhász Gyuláról.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és magyarországi nyelven.

5.10: „Balkáni és keleti népdalok.”

Előadja Bonkovska Ágnes zongorakísérettel.

5.30: „Kémiai tűzvédelem a légoltalomban.”

Forster Rezső előadása. A Légoltalmi Parancsnokság közleménye.

6.00: „Bölcsőtől a bölcsőig.”

Hanglemezek. 1. Mozart: Bölcsődal (Erna Sack); 2. Romberg: Játék-szimfónia (New Symphony zenekar, vez. Sargent); 3. Radecke: Ifjúkor (kölni énekkar); 4. Hubay: V. csárdajelenet (hegedű: a szerző); 5. Katona vagyok én (Kodály feldolg., Székelyhídy Ferenc dr); 6. Schubert: Margit a rokkánál, dal (Anday Pirokska); 7. Grieg: Szeretlek, dal (Richard Crooks); 8. Sibelius: Az első csók, dal (Rautawaara); 9. Mendelssohn: Nászinduló (orgonaszó: Edouard Commette); 10. Strauss Richard: Bölcsődal (Emmi Leisner).

6.45: „Horogbottal a hazai vidékeken.”

Mészáros József előadása.

7.15: Hírek.

7.30: Csorba Gyula cigányzenekara.

8.20: „Az új talpra magyar.”

Zilahy Lajos csevegése.

8.40: „Iglói diákok”

c. négyfelvonásos diáktörténet közvetítése a Royal Színházból. Irta Farkas Imre. Vezényel Dolecskó Béla. Rendező Szüle Mihály. Személyek: Petki János, csongrádi polgármester — Pataky Miklós; Pall, a fia — vitéz Benkő Gyula; Tíresák Tódor, tanár — Heltay Andor; Évike a leánya — Lantos Ica; Az igazgató — Acsay Rezső; A latin nyelv tanára — Csillag Benő; A magyar nyelv tanára — Kárpáthy Zoltán; A logika tanára — Járay Sándor; Holéczy Pista, Kudelka Tóni, Szidor Ákos, diákok — Sággy István; Molnár Mátyás; Berczy Géza; Simák Gergely, pedellus — Rónai Gyula; Odrobina János, kocsmáros — Tamás Benő; Csaposlegény — Szaló Jenő.

Az I. felvonás után kb.

9.30: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

A II. felvonás után kb.
10.20: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

A III. felvonás után kb.
11.15: A postavezérigazgatóság tájékoztató közlése a néprádiókészülékek forgalombahozatala alkalmából.
12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

6.45: Illiczky László jazzzenekara játszik.
7.30: „Magyar emlékek a Rajnavidéken.”
Kampis Antal dr egyetemi m.-tanár előadása.

8.00: Hírek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven.

8.20: Hanglemezek.

1. Rossini: Semiramis, nyitány (newyorki filharmonikusok, vez. Toscanini); 2. Wagner: Walkür, részlet (Stokowski átdolg., Lawrence Tibbett); 3. Frank Caesar: Psyche és Eros, szimfónikus költemény (amszterdami Concertgebouw zenekara, vez. Mengelberg); 4. Goossens: Judit, balettzene (ének: Arthur Fear).

9.35: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával.
(10-kor hírek.)

11.05: „Régi angol utazók a Felvidéken.” Gál István dr előadása.

11.20: Hanglemezek. 1. Bizet: Carmen, előjáték (berlini állami opera zenekara, vez. Selmar Meyrowitz); 2. Brahms: 5-ik magyar tánc (sanfranciskói szimfónikus zenekar, vez. Alfred Hertz); 3. Paderewski: Menüett (Ilja Livschakoff zenekara); 4. Strauss Richárd: Harci induló (berlini állami opera zenekara, vez. Alois Melichar).

11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.

12—3.30: Azonos Budapest I. műsorával.

3.30: Varacska József magyar nótákat énekel, Orgován Jani és cigányzenekara muzsikál.
4.15—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójelű adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méteren.

Éjjel 1—2 óráig.

A közvetítőállomások (Nyíregyháza 267.4 m, Magyaróvár 227.1 m, Miskolc 218.6 m, Pécs 204.8 m) e heti műsora:

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 20:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 21:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

KEDD, AUGUSZTUS 22:

Reggel 6.45-től délután 7.30-ig azonos Budapest I. műsorával.

Délután 7.30-tól 8.00-ig azonos Budapest II. műsorával. Utána azonos Budapest I. műsorával.

SZERDA, AUGUSZTUS 23:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 24:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 25:

Egész nap azonos Budapest I. műsorával.

SZOMBAT, AUGUSZTUS 26:

6.45-től 7.30-ig azonos Budapest I. műsorával.
7.30-tól 8.00-ig azonos Budapest II. műsorával.
Utána azonos Budapest I. műsorával.

Gyógyszeradagolás ultrahanghullámokkal

Ultrahangoknak a másodpercenként 20.000-nél nagyobb rezgésszámú hanghullámokat nevezünk, mert füllel már nem hallhatók, csak kerülő úton mutathatók ki. A keltésükkel foglalkozó technikai tudomány tulajdonképpen a rádió és a villamosági technika egyik új mellékhatása, mert az ultrahangrezgéseket a legkorszerűbb eljárások szerint, elektronsövevekkel és rezgő kvarckristályokkal fejlesztik. Eddig az volt az általános vélemény, hogy az ultrahangok ronesolják az élő szervezetet, elpusztítják a sejteket, megölnék kisebb élőlényeket. A kísérleti eredmények legalább is ezt igazolták. R. Pollmann német kutató azonban most olyasmint észlelt az ultrahangokkal kapcsolatban, ami esetleg nagy jelentőségre emelkedhet a gyógyításban. Észrevette ugyanis, hogy a sejtek felületére kent festékek azonnal a sejt belsejébe hatolnak, ha ultrahangoknak tesszük ki őket. Azt már régóta tudjuk, hogy a sejtek ultrahang-besugárzásra megduzzadnak. Ebben az állapotban, mint most kitént, sokkal könnyeb-

ben vesznek fel idegen anyagokat, mint rendes körülmények között. Nemcsak festéket, hanem akármilyen más vegyületet, tehát gyógyszert is. Ez pedig módot nyújt gyógyító anyagok könnyű és gyors bevitelére a sejt és általában a szervezet belsejébe. Ha a felfedezés gyakorlati értékűnek bizonyul, nincs kizárva, hogy a jövő orvosa nem a szájon át, vagy fecskendővel adagolja az orvosságot, hanem egyszerűen bekeni a beteg testrészt a megfelelő gyógyszerrel és besugározza ultrahanghullámokkal.

A villamos karmesterpálca

Egy ötletes amerikai szaxofón-zenekarvezető eredeti módon tökéletesítette zenekarának vezénylését. Minden egyes játékos hangszerét hangszórós erősítővel kötötte össze, olyképp, hogy például szabadtéri előadásokon a közönség úgyszólván csak a hangszórókon át hallja a zenekart. A karmester nemcsak vezényel, hanem másik kezével, egy kapcsolótáblán az egyes erősítőket is szabályozza s így a zenészekről függetlenül is változtatja a különböző hangszerek hangerejét.

Cholnoky Jenő dr

6.45

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.

1. Figedy Sándor: Az ezred élén, induló (Mária Terézia 1. honvédgyalozgerezd zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Armandola: Aranybogárka háztűznézőben (Odeon-művészzenekar); 3. Gevaert: Belga induló (Odeon katonazenekar); 4. Mahr: Orosz keringő (harmonika: Walter Pörschmann); 5. Dávid Lajos: Szent László induló (Hunyadi János 9. honvédgyalozgerezd zenekara, vez. Fricsay Ferenc).

Utána: Étrend.

10.00: Hírek.

10.20: „Fili.”

Bartóky József elbeszélése. (Felolvasás.)

10.45: „Vasárnap a Gellérthegyen.”

Irta Molnár István. (Felolvasás.)

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.

12.20: Hanglemezek.

1. Donizetti: Szerelmi bájital, ária (Tito Schipa); 2. Verdi: Othello — Ave Maria (Margareta Sheridan); 3. Schubert—Liszt: Bécsi estély (zongora: Arthur de Greef); 4. Lortzing: Undine, ária (Karl Schmitt-Walter); 5. Meyerbeer: Hugonották, ária az I. felvonásból (Sigrid Onegin); 6. Gounod: Faust, kettős (Angerer Margit és Picaver); 7. Grieg: Tröldhaugeni nász (Marek Weber zenekara); 8. Sullivan: Az utolsó dallam, ária (Gigli); 9. Massenet: Thais, ária (Mary Lewis); 10. Paganini: XIII. caprice (hegedű: Vecsey Ferenc); 11. Rimszkij-Korszakov: Szadko — A viking vendég dala (Saljapin); 12. Puccini: Turandot, kettős a II. felvonásból (Scacciati és Merli).

Közben

12.40: Hírek.

48

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

1.30: A Mária Terézia 1. honvédgyalozgerezd zenekara, vezényel Figedy Sándor.

1. Mozart: Török induló; 2. Flotow: A tengerészek, nyitány; 3. Strauss János: Olasz keringő; 4. Figedy Sándor: Dankó rapszódia; 5. Bizet: Carmen — Cigánytánc; 6. Hubay: Részletek a „Falurossza” c. daljátékából.

2.30: Hírek.

2.45: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Ártolyamhírek, piaci árak, élelmiszerek.

4.15: A „Thetis” katasztrófájának okai. Csürös Lajos előadása.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és magyarországi nyelven.

5.10: „Munkácsi gyermekek búcsúznak a Balatontól.”

Beszél Filótas Lili.

5.50: Tánclemezek.

6.45: „Hogyan keletkeztek az európai tavak?” Cholnoky Jenő dr egyetemi tanár előadása.

7.15: Hírek.

7.25: A rádió szalonzenekara.

1. Coates: Kis szvit; 2. Noack: A kis garnizon; 3. Gebhardt: Exotikus bölcsődal; 4. Szirmai Albert: Teljes gözzel előre, galopp.

8.00: „Ez az úr az enyém.”

Zenés vigjáték három részben. Irta Szilágyi Ödön. Zenéjét saját verseire szerezte Kiszely Gyula, Rendező Kiszely Gyula. Személyek: Pándy Géza — Dénes György; Szigeti Éva — Horányi Karola; Szigeti Elemér — Z. Molnár László; Stumpf — Pethes Ferenc; János — Maleczky Oszkár; Fifi — Kökény Ilona; Óvári Ödön — Palásthy Géza; Mihály — Horti Lajos; Péter — Márkly Géza; Gábor — Sala Domokos; Pál — Sándor István.

Utána kb.

9.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

10.00: Fátyol Jancsi és cigányzenekara muzsikál.

10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Hanglemezek.

1. Thomas: Raymond, nyitány (New Light Symphony zenekar); 2. Rimszkij-Korszakov: Szeherezade, szvit (filadelfiai zenekar, vez. Stokowski).

12.05: Hírek.

Délbáb

6.45: A

1. P
induló
egyfel

7.20—7.

Vajlok

8.00: H

szlovák

8.20: ,

mélyh

1. Be

D-dur

Ország

9.00: F

kál.

9.35: I

Forra

Camd

jelentés

az RCA

kutatóm

intézeté

léto adó

szertit

távolba

Mielőtt

a katód

látók fo

lyuksorr

kowitzre

ségével

személy.

Az ilyen

hogy az

dőt mar

értelem

tak ugy

lésével j

pontosal

súlyos s

fellepő

nehézség

sikernek

mindad

bonyolu

kiküszöl

sította

csővéber

kezénel

zik az a

nyal va

lehetősé

hogy m

de fejle

hárult

a szerte

volbalá

és szab

Dél

BUDAPEST II.

- 6.45: A rádió szalózenekara.
1. Pécsi József: Piccadorok felvonulása, induló; 2. Friml—Stothart: Rose-Marie, egyveleg; 3. Lehár: Pacsirta, egyveleg.
- 7.20—7.50: „A modern szlovák regény.”
Vajlok Sándor dr előadása.
- 8.00: Hírek, ügétőversenyeredmények, hírek szlovák és magyarországi nyelven.
- 8.20: „Szerenádok ifjólára, hegedűre és mélyhegedűre.”
1. Beethoven: D-dúr szerenád; 2. Reger: D-dúr szerenád. Előadja Jeney Zoltán, Ország Tivadar és Novák László.
- 9.00: Farkas Béla és cigányzenekara muzsikál.
- 9.35: Időjárásjelentés.

Forradalmi jelentőségű találmány a távolbalátásban?

Camdeni (New Jersey, Egyesült-Államok) jelentés szerint, Harley A. Iams és Albert Rose, az RCA-rádióvállalat harrisoni (New Jersey) kutatóműhelyének mérnökei a rádiómérnökök intézetének legutóbbi ülésén újfajta távolbalátó adócsövet ismertettek, mely szakértők szerint a legforradalmibb jelentőségű újítás a távolbalátásban az ikonoszóp feltalálása óta. Mielőtt Zworykin amerikai mérnök megalkotta a katódsugaras ikonoszóp adócsövet, a távolbalátók fotocellák előtt forgatott és csigavonalas lyuksorral ellátott korongok (úgynevezett Nipkow-tárcsák) és más, hasonló szerkezetek segítségével alakították át a közvetítésre szánt személy, vagy jelenet képét villamos rezgésekké. Az ilyen gépezetek természetéből folyik azonban, hogy az átvitel többé-kevésbé durva és elmosódott marad, ezért nem lehetett sohasem gyakorlati értelemben vett távolbalátásról beszélni. Próbáltak ugyan a korongok forgássebességének növelésével javítani a dolgot, hogy így az átalakítás pontosabb és a képátvitel finomabb legyen, de a súlyos szerkezetek tértelensége, a forgás közben fellépő nagy központfűtő erő és más hasonló nehézségek útját állották minden komolyabb sikernek. Reménytelennek is látszott a feladat, mindaddig, míg nem kínálkozott lehetőség a bizonyított és nehézkes mechanikai segédeszközök kiküszöbölésére az adás technikájából. Ezt valósította meg Zworykin, mert az ő ikonoszópcsővében anyagátalan, tehát minden gépi szerkezetnél gyorsabban mozgó katódsugarak végzik az átalakítás munkáját. Ezzel a találmánnyal valósult meg tulajdonképpen a gyakorlati lehetőségekkel rendelkező távolbalátás. Igaz, hogy még most is csak gyermekcipőben topog, de fejlődésének egyik legnagyobb akadálya elhárult s ennek következményeit máris látjuk az azert a világon széles körben megindult távolbalátó-működésben, az egyre-másra épülő távolbalátó-állomásokban, a szaporodó színpadi és szabadtéri televíziós közvetítésekben, melyek

KASSA (259.1 m.)

- 10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával. (10-kor hírek.)
- 11.05: Szlovák hallgatóinknak: „II. Rákóczi Ferenc ifjúkora.” Feley Lóránt dr előadása. — Pre slovenských poslucháčov: „Mlady vek Frantiska Rákócziho II. ho.” Prednáška dra Loránta Feleyho.
- 11.20: Magyar Imre és cigányzenekara muzsikál. (Hanglemmez.)
- 11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
- 12—7.15: Azonos Budapest I. műsorával.
- 7.20—7.50: „A modern szlovák regény.” Vajlok Sándor előadása. Átvétel Budapest II-ről.
- 7.50: Mayfair szvit, szimfónikus jazz (Harry Roy és zenekara). Hanglemmez.
- 8—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁM MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilohertcluson, 32.88 méterem.

Éjjel 1—2 óráig.

már egyre élvezhetőbbek és minőségileg mind inkább megközelítik a jó mozielőadást. Ha a szóbanforgó ismertetés nem túloz, az Iams—Rose-féle cső éppen olyan ugrást jelent a televízió fejlődésében, mint a Zworykin-féle jelentett. Részletei egyelőre nem ismeretesek, de a jelentés szerint a találmány végleges kidolgozása után New York távolbalátó-közönsége szembes tisztább átvittelt élvezhet majd, mint bárhol másutt a világon, ahol távolbalátási kísérletek folynak.

Rádióhullámokkal a jéghegyek ellen ...

Ha a „Titanic” idejében már ismerték volna a mai rádióberendezéseket — kivált az ultrahullámokat — a büszke óceánjáró aligha esett volna a jéghegy áldozatául. A mai nagy gőzösökkel, pl. a francia hajózás büszkeségével, a „Normandie”-vel, aligha történhetik meg ilyen szerencsétlenség. A hajót ugyanis ultrahullámú rádióberendezéssel szerelték fel, mely a legnagyobb ködben is pontosan megjelöli minden, váratlanul felbukkanó akadály hollétét. A szerkezetet a parancsnoki hídon helyezték el és egy különleges adóvevőkészülethöz áll. Az adóegység 15.24 centiméteres hullámokat lövell előre vékony sugárkékében, oly módon, hogy a kéve 45 fokos szögben végigseprí a láthatárt, ide-oda mozogva, mint az autó szélvédőtörlője. Ezzel a szakadatlanul lengő hullámesappal tapogatja ki a gőzös az előtte lévő, ködborította terepet. Ha a hullámok akadályba ütköznek, visszaverődnek és megszóllaltatják a vevőgép fejhallgatóját, melyet egy tiszt állandóan visel. A hullámtapogató a legrosszabb időjárásban is biztosan működik és elárulja a közeledő akadályt. Olyan érzékeny, hogy egy közönséges jelzőbóját is már 3.2 kilométernyi távolságról észrevesz. Egy átlagos nagyságú hajót 6 1/2 kilométer távolságból fel lehet fedezni vele; nagytestű jéghegyeket pedig még messzebről. Ha minden hajót felszerelnék majd ezzel a rádió-akadályjelzővel, a jéghegyek még kevesebb kockázatot fognak jelenteni, mint ma.

Károlyi Gyula

9.05

BUDAPEST I.

- 6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.
1. Bosch: Induló (Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara, vez. Fígedy Sándor); 2. Mandolinata (mandolinszólo: Pedro Ferraro); 3. Friedmann: Tengernagy induló (német tengeri tüzérség fúvózenekara, vez. Hubrig); 4. Dankó Pista: a) Szőke kislány esitt; b) Édes, kedves feleségem, csárdások (Magyar Imre és cigányzenekara); 5. Farkas Dezső: Horthy Miklós induló (Fricsay Richárd feldolg.), Mária Terézia 1. honvédgyalogezred zenekara, vez. Fígedy Sándor).
- Utána: Étrend.
10.00: Hírek.
10.20: „A helyes táplálkozás.”
Irta Torday Árpád dr egy. rk. tanár. (Felolvasás.)
10.45: „Apróságok a nyári Pestről.”
Irta W. Kádár Ildikó. (Felolvasás.)
11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.00: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Himnusz. Időjárásjelentés.
12.10: A József nádor 2. honvédgyalogezred zenekara, vezényel Seregi Artúr.
1. Kéler Béla: Rákóczi-nyitány; 2. Dorozslai Károly: Részletek az Irisz c. mesejátékából; 3. Strauss János: Kék Duna, keringő; 4. Adorján Sándor: Muzsika szól, verbuválnak, magyar hangulatkép.
Közben
12.40: Hírek.
1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízjárásjelentés.
1.30: Veress Károly cigányzenekara.

50

- 2.30: Hírek.
2.45: A rádió műsorának ismertetése.
3.00: Ártolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
4.15: A rádió diákielőrája:
„Székely Bertalan.” Csabai István dr előadása.
4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.
5.00: Hírek szlovák és magyarorosz nyelven.
5.10: „Magyarország Mohács után.”
Joó Tibor dr előadása.
5.40: A rádió szalózenekara.
1. Poldini—Rajter: Cigánytörténet; 2. Millocker: Dal és keringő a „Gasparone” c. operettből; 3. Losonczy Dezső: Ébred az erdő, idill; 4. Lehár: Kínai balettszvit; 5. Königsberger: A szerelmes Jim, szerenád; 6. Kálmán Imre: Cigányprimás, egyveleg.
6.30: Sportközlemények.
6.45: Magyarorosz hallgatóinknak.
Kömölőssy Iván: Szent István. Előadás. — Peredacsca dlja Uhorszkoi Ruszi, Ivan Komlóssy: Svjatyj Stefan. Doklad.
7.15: Hírek.
7.25: „Felvidéki dalok.”
Előadja Kubányi György, kíséri Gáspár Lajos cigányzenekara. Dalok: Kelj fel pajtás (kuruckorabeli szlovák dal); Nincs se ladik (gömöri népdal); Beeskerekéi nótája (Zsigárdvidéki); Októberben mennek el a legények (gömöri); Elment Simon; Barna szép menyecske (Nógrád megye); Tollas kosár az ágy alatt (ürménykörnyéki); Egy szem búza (bars-megyei); Erdőbe, erdőbe (nyitrai szlovák dal); Gerencséri ucca (Nyitra); Azért, hogy én huszár vagyok (felszözei); Este van (szlovák népdal).
8.25: A rádió külügyi negyedórája.
8.40: „Ady-Anthologia.”
Babits Mihály bevezetőjét és az Ady-verseket elmondja Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja.
9.05: Károlyi Gyula zongorázik.
1. Chopin: c-moll nocturne; 2. Schumann: C-dur fantázia.
9.40: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarorosz nyelven.
10.00: Tánclemezek.
10.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven.
11.00: Mursi Elek és cigányzenekara muzsikál.
12.05: Hírek.

Délibáb

6.45:
Gal7.15:
Elő8.00:
ny8.20:
Áll

Vez

Ga

ábr

gő

lete

térő

Eö

6.45:

arról,

tásra

látó-v

ség is

közle

nek n

lepeté

miber

szekre

ven,

nem

lete a

a kép

foglal

hangs

teljes

arany

fogás

val ó

elhagy

részt

s kép

esztén

zelése

társas

sítése

be. A

mert

lére n

yevőt

alkalm

be n

márk

Egyél

nyilva

volba

leti

Jelent

meget

már é

mint

ben, n

távoll

Dél

BUDAPEST II.

- 6.45: „Szent Lajos elhossa a töviskoszorút.” Gabriel Asztrik dr előadása.
- 7.15: Beethoven: D-dur hegedűverseny. Előadja Szigeti József. (Hanglemezről.)
- 8.00: Hírek magyar, szlovák és magyarorosz nyelven.
- 8.20: „Melles Béla zenekara.” Állástalan Zenészek Szimfónikus Zenekara. Vezényel Vincze Ottó. 1. Suppé: A szép Galathea, nyitány; 2. Puccini: Bohémélet, ábránd; 3. Waldteufel: Korcsolyázók, kerिंगő; 4. Kálmán Imre: Csárdáskirálynő, részletek; 5. a) Kacsóh Pongrác: Rákóczi megterése; b) Lehár: Messze a nagyerdő; 6. Eördőgh János: Induló.
- 9.35: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

- 10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával. (10-kor hírek.)
- 11.05: „Látogatásom Madách Imrénél.” Szabó Béla előadása.
- 11.20: Hanglemezek. 1. Lehár: Mosoly országa (Szedő Miklós dr); 2. Buday: Csárdás, dal (Honthy Hanna); 3. Kálmán: Csárdáskirálynő, egyveleg (Szabó Lujza); 4. Jacobi: Sybill, kettős (Szabó Lujza és Szedő Miklós); 5. Vincze: Szép vagy... dal a „Hamburgi menyaszszony” c. operettből (Palló Imre).
- 11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.
- 12—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLÁMÚ MŰSOR

- A HAT4 hívőjeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32.88 méterén.
- Éjjel 1—2 óráig.

Milyen az új német távolbalató vevőkészülék?

Legutóbbi számunkban már tudósítottunk arról, hogy az idel berlini rádiókiállításon bemutatásra került az első, gyakorlati értékű távolbalató-vevőkészülék, melynek már a nagyközönség is hasznát veheti. A berlini híradások most közelebbi részleteket is közölnek erről az „E. 1.”-nek nevezett televízorról. A „rádiókiállítás meglepetése” — így jellemzik a gépet — külsőleg miben sem különbözik egy közönséges rádiószekrénytől. Hossza hatvanöt, szélessége negyven, magassága harminchét centiméter, tehát nem nagyobb egy korszerű szupernél. Képfelülete aránylag terjedelmes: 20×23 centiméter; a képek tiszták és élesek. A képfelület mellett foglal helyet a beépített permanens-dinamikus hangszóró nyílása. A gép, annak ellenére, hogy teljes hang- és képvevőberendezést tartalmaz, aránylag egyszerű szerkezetű. Úgyes kapcsolási fogásokkal és a csőfajták helyes megválasztásával csökkentették az erősítőcsövek számát; elhagytak azonkívül még egész sereg más alkatrészt is. Ennek ellenére az „E-1” érzékenysége s képeinek tisztasága lényegesen jobb a múlt esztendőben bemutatott televízormintáknál. Kezelése viszont egyszerű, mert mindössze négy tárcsája van, melyekkel a kép és a hang erősítése, a kép élessége és a képkontraszt állítható be. A hullámhossz beállítására nincsen szükség, mert a készülék mind a hang, mind a kép vételére rögzített hullámhosszakon dolgozik. Bár a vevőt úgy hirdetik, mint az első „közhasználatra alkalmas” látó-rádiót, egyelőre aligha vonulhat be minden otthonba, lévén ára csekély 650 márka, azaz a mi pénzünkben vagy 900 pengő. Egyébként a német posta most már teljesen a nyilvánosság rendelkezésére bocsátotta a távolbalatót, mely eddig jóformán csak kísérleti keretek között működött. Ez annyit jelent, hogy bárki, akinek anyagi viszonyai megengedik látó-vevőkészülék beszerzését, most már éppen úgy vehet lakásán televíziós képeket, mint hangot. Igaz, hogy egyelőre csak Berlinben, mert a berlini-witzlebeni ultrarövidhullámú távolbalatóadó hatókörzete legfeljebb, ha 50—

100 km. Az ultrahullámok általában sokkal kisebb körben foghatók, mint a hosszabbak; nem azért, mintha nem terjednének eléggé messze a térben, hanem mert nem követik a Föld görbültségét és nyílegyenes irányban a világűr felé száguldanak. Csak legújabbán jöttek rá, hogy bizonyos körülmények között mégis át lehet velük nagyobb földi távolságokat is hidálni és már olyan hírek is érkeztek, hogy Amerikában felfogták európai távolbalató-állomások képeit. Eddig még nem ellenőrizték pontosan ezeknek a híreknek a valóságát; amíg azonban a kérdést nem tisztázzák, a rádiótechnika kényszerűségből arra az álláspontra helyezkedik, hogy az ultrahullámok hatótávolsága korlátozott. Ennek megfelelően a látó-adóállomások hálózatát sokkal sűrűbben kell majd kiépíteni, mint a közönséges hanghírszórókét. Németországban ez már folyik is, mert, mint mult számunkban jeleztük, több német város kapott, illetve kap a közeljövőben távolbalatószolgálatot; azonkívül egy-egy állomás létesül a Brocken hegyen és a Feldbergen (Taunus hegység). Mindezekon kívül a posta még különleges, úgynevezett távolbalató-kábelvonalat is rendez be, melyek révén a berlini, vagy más városok távolbalató-színpadain lezajló előadások és szabadtéri események képei az egyes távolbalatóadók számára közvetíthetők.

Hány rádióállomás működik a világon

A legújabb statisztikai adatok szerint az öt világrészben 40.000 adóállomás szórja hullámait az éterbe. Persze, ide már a rövidhullámok is be vannak számítva. Ebből csak 5%, azaz 2000 szórazótató hírszóróadó, a többi különböző postai hatóságok, táviróvállalatok, hajózási és légitforgalmi társaságok, állami, katonai, forgalmi, rendőri és időjárásellenőrző intézmények tartják fenn. Magában Európában 280 hírszóróállomás működik. Ezek a számok érzékeltetik a zavartalan hullámelosztás körül támadt nagy nehézségeket vagy — népszerűbben — hogy mennyire „túlzsúfolt” manapság az éter.

Benjamins Gigli

9.00

BUDAPEST I.

6.45: Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek.

1. Császár—Bachó: Kunok, induló (Mária Terézia 1. honvédtiszegred zenekara, vez. Figedy Sándor); 2. Reil: Békakodolom, humoros intermezzo (Pesca Jenő zenekara); 3. Sousa: Hadapród induló (katonazenekar); 4. Lanner: A pestiek, keringő (bécsi Bohémzenekar); 5. Faulwetter: Éljen a haza, induló (Mária Terézia 1. honvédtiszegred zenekara, vez. Fricsay Richárd).

Utána: Étrend.

10.00: Hírek.

10.20: „Deák Ferenc kehidal szülőháza.“

Irta L. Csernátoni Domokos Katinka. (Felőlvásás.)

10.45: „Mit nézzünk meg?“

A kőbányai régi kápolnát Ismerteti Mesterházy Jenő.

11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat.

12.00: Déli harangzó az Egyetemi templomból. Hímnusz. Időjárásjelentés.

12.10: Lakatos Flóris cigányzenekara.

Közben:

12.40: Hírek.

1.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás-jelentés.

1.30: Hanglemezek.

1. Auber: A kőműves és a lakatos, nyitány (Polydor-zenekar); 2. Beethoven: Szerettek, dal (Karl Schmitt-Walter); 3. Schubert: a) Vadrózsa; b) Tavasz dal (Elisabeth Schumann); 4. Weber Felhívás keringőre (zongora: Walter Rehberg); 5. Voillers: Orosz cigánydal (Barbara Diu); 6. Orosz dal Lescsenko feldolgozása, ének: Lescsenko); 7. Bortnyánszkij: Orosz szerelmi dal (Doni kozák kórus) vez. Szergej Jarov); 8. Kopsch: Allatok harci indulója (berlini áll. opera zenekara, vez. Schütze); 9. Crescenso: Szomorú május, olasz dal (Gigli); 10. Taubert: Madár

az erdőben, dal (Erna Sack); 11. Ramsay: Két gitár, orosz dal (orgona: Marcel Palotti); 12. Schütze: Fekete Péter, kettős (Heintz Matthei és H. H. Nissen); 13. Kreisler: Szerelmi dal, keringő (minneapoliszi szimfonikusok, vez. Ormándi Jenő); 14. Novello: Carelles repture, finale (ének: Olive Gilbert).

2.30: Hírek.

2.45: A rádió műsorának ismertetése.

3.00: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszer-árak.

4.20: „Miórt lett színész E. Kovács Gyula?“ Rozsnyay Kálmán előadása. (Felőlvásás.)

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5.00: Hírek szlovák és magyarországi nyelven.

5.10: A rádió postája.

5.35: Táncclemezek.

Közben:

5.55: „A kispár és a közös munka.“

Müller Pál dr. iparügyi miniszteri osztálytanácsos előadása.

6.40: „A mulya fiú.“

Vígjáték egy felvonásban. Irta Turchányi István. Rendező Kondói Kiss Jenő. Személyek: Darnay Menyus, földbírtokos — Pethő Attila; Anna, a felesége — Gömöry Vilma; Sárika, a leányuk — Eszenyi Olga; Csáky Laci — Perényi László; Körtvélyessy Árpád — Nyerges Ferenc; Körtvélyessy Zoltán — Ross Jenő.

Utána kb.

7.15: Hírek.

7.25: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara muzsikál, Ihar Ferenc tárogatózik.

Tárogatószámok: Rutén Rákóczi-nóta; Bihari kesergője (Primatiális magyar); Három csángó dal; Látom az életem; Katona vagyok; Cifra bunda; Népdalok; Van egy város; Erdő, erdő, sűrű erdő; Tiszaparti kislány; Lavotta János; Lakodalmas tánc.

8.10: „Elfelejtett költők.“

A verseket elmondja sz. Kowách Ernő.

8.35: Sportközvetítés.

9.00: Gigli ária- és dalestjének közvetítése Luzernből, a zenei hetek alkalmából.

1. Cilea: L'Arlesiana; 2. Gluck: O del mio dolce ardor; 3. Mozart: La violetta; 4. Mendelssohn: Tavasz dal; 5. Massenet: Manon, ária; 6. Lalo: Ys királya, ária; 7. Halévy: Rachel quand du Seigneur; 8. Flotow: Márta, ária; 9. Rocca: Sweet and low; 10. Brahms: Bölcsődal; 11. Martini: Plaís d'amour; 12. Denza: O begli occhi di fata; 13. Leoncavallo: Mattinata; 14. Puccini: Bobémélet, Rodolf áriája.

Színetben kb.

9.35: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

10.20: „Negyedóra színes muzsika.“

Polgár Tibor és Kemény Ákos kézzongorás jazzműsora.

10.40: Hírek, német, olasz, angol és francia nyelven.

11.00: Hanglemezek.

I. rész. Francia dalok. 1. Segonzac: Dans mes bras (Jean Sobrier); 2. Vasilescu—Mau-prey—Geiringer: Ne m'oublie pas, tangódal (Lyane Maireve); 3. Scott: chanson pour ma brune (Tino Rossi); 4. Yvain—Lysés: Tangódal (Lys Gauty); 5. Jamin: Amore, dal (Giuseppe Lugo); 6. Lenoir: Ne dis pas toujours (Lucienne Boyer). II. rész. Géczy Barnabás zenekarának műsorából. 7. Ritter: Ländler régi stílusban; 8. Valente: Exotikus szerenád; 9. Waldteufel: Mindig vagy soha, keringő; 10. Arnold: Wachauban, dal; 11. Demaret—Ritter: Bib és Bob, foxintermezzo. III. rész. Filmdalok és jazzszámok.

12.05: Hírek.

BUDAPEST II.

7.00: A Magyarországi Munkásdalogyletek képviselőtében a Pestújhegyi Munkásképző Egylet Dalköre.

Vezényel Kralovetz Nándor. 1. Lendvay: Harangok szava; 2. Lányi Viktor: Szülőföldemen; 3. Ákom Lajos: Magyar szerenád; 4. Thegze-Gerber Miklós: Betyárbánat; 5. Jarov: Piros rokolya; 6. Öt pestmegyei népdal (Volly feldolgozása).

7.30: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrája.

8.00: Hírek, löversenyeredmények, hírek szlovák és magyarországi nyelven.

8.20: „Renaissance-kiállítás Bresciában.“
Farkas Zoltán előadása.

Csöben vándorló rádióhullámok

A rádióhullám nagy ellensége a légköri zavar, amit még ma sem sikerült teljesen kiküszöbölni. Amerikai kísérletekből — hír szerint — kiderült, hogy ha a hullámokat fémcsövek belsejében vezetik tovább, úgyszólván teljesen mentesekké válnak mindenféle légköri vagy mesterséges eredetű villamos zavaroktól. Most tanulmányozzák, mennyire lehetne ezt a jelenséget esetleg gyakorlatilag is kihasználni.

Letartóztatás — rádióval

A rádió tette legutóbb lehetővé az Egyesült-Államokban két veszedelmes, állig felfegyverzett gengszter letartóztatását. A jómadarak már vagy 14 hónap óta bujkáltak keresztül-kasul az Egyesült-Államokban, mindenütt rettegésben tartva a lakosságot és a rendőrség a legkíméletlenebb hajszá, a legügyesebb nyomozás ellenére sem bírta elfogni őket. Végül Illionis államban, ahol a detektívek figyelmissé lettek rájuk, az ott kiépített különleges rendőrségi rádiószolgá-

8.45: A rádió szalónzenekara.

1. Pécsi József: Induló; 2. Pachernegg: Ländler; 3. Kálmán Imre: Cirkuszhercegnő, egyveleg; 4. Dzierwiec: Argentina, tangó; 5. Fischer: Három kis darab; 6. Bachmann: Spanyol szerenád és tánc.

9.45: Időjárásjelentés.

KASSA (259.1 m.)

10—11.00: Azonos Budapest I. műsorával. (10-kor hírek.)

11.05: „Szülői gondok.“ Beszélgetés a pályaválasztásról. Mészáros Gyula előadása.

11.25: Hanglemezek. 1. Suppé: Szép Galathea, nyitány (berlini filharmonikusok, vez. Wilhelm Gross); 2. Lehár: Arany és ezüst, keringő (bécsi Bohém-zenekar); 3. Pörschmann: Hókusz-pókusz, polka (harmonika-kettős és fűty).

11.40: Hírek magyar és szlovák nyelven. Műsorismertetés.

12—3.20: Azonos Budapest I. műsorával.

3.20: A 21. honvédegyezred zenekarának műsora. Vezényel Hadányi Antal. 1. Fucsik: Gladiátorok bevonulása, induló; 2. Rosas: Hullámok felett, keringő; 3. Kéler: Komikus nyitány; 4. Kéler—Fricsay: Alföldi búcsúhangok, egyveleg; 5. Kálmán: Tatarjárás, dal; 6. Wacsek: Egyveleg Gounod műveiől; 7. Liedemann—Hadányi: Jönnék a cigányok, hangkép; 8. Hadányi: Rámpay ezredes-induló.

4.20—7.25: Azonos Budapest I. műsorával.

7.30—8.00: A földművelésügyi minisztérium mezőgazdasági felőrájának átvétele Budapest II.-ről.

8.00: Tánclemezek.

8.35—12.15: Azonos Budapest I. műsorával.

RÖVIDHULLAMÚ MŰSOR

A HAT4 hívójeles adóállomáson, 9.125 kilocikluson, 32,88 méteren.
Éjjel 12—1 óráig.

lat segítségével szinte helységről-helysére követőkötet, úgy, hogy a banditák most már egy pillanatra se szabadulhattak a hatóságok szeme elől. Mikor azután Normal és a közeli Bloomington városka között egy helyen pihenőt tartottak, a rádió mozgóított és irányított csendőrzárőrök szabályos bekerítő hadműveletek után, meglepetésszerűen rajtuk ütöttek és egyetlen lövés nélkül elfogták és letartóztatták a veszedelmes gonosztevőket.

Új spanyol rádióállomások

Mint egyik legutóbbi számunkban megírtuk, a spanyol nemzeti kormány elhatározta Spanyolország rádióhálózatának újjászervezését és kiépítését. Ennek keretében most több új nagyadó építést vették tervebe. Gyorsan haladnak előre a 120 KW-os madridi adó munkálatai. Barcelona egy 50 KW., Saragossa pedig egy 30 KW. teljesítményű állomást kap. Azonkívül egy 45 (más adatok szerint 40) KW-os rövidhullámú állomás is létesítenek. Mindezeket, hír szerint, még ebben az esztendőben üzembe helyezik.

Augusztus 20. vasárnap

A külföld
zenei
műsorai

Ujrendszerű külföldi zeneműsorunkban a függőleges oszlopok között megtalálhatja a kedvenc műsorjait. Ha például tánczenére vágyik, egy szempillantást kell csak vetni a negyedik oszlopra s abban nyomban megtalálhatja, hogy milyen időpontban hallhat tánczenét. Ahol az éppen kedvező időpontot megtalálta, tekintsen vízszintesen az állomások rovására és tudni fogja, hogy melyik állomásra kell beállítania a gépet.

Ha pedig kedvenc állomása van s ennek műsorára kíváncsi, akkor az abéé sorrendjében következő állomások közül ki-keresi azt és mellette vízszintes sorban megtalálja, hogy mikor és milyen zenét hallhat onnan.

Kilowatt és hullámhossztáblázat egészíti ki e műsor-újdonságot.

Kilowatt	Hullámhossz		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
3	437	Beograd			21.00	22.15	18.30
100	357	Berlin	20.15		18.00	23.00	
100	316	Breslau			18.00	22.40	22.30
32	325	Brünn					18.35
17	364	Bucuresti és		19.15			
60	1875	Radio Romania		19.35	21.15	18.15	21.35
60	1571	Deutschlands.		22.30	20.15		
150	1500	Droitwich		22.05		19.10	
25	251	Frankfurt				22.30	18.00
100	331	Hamburg		18.50	24.00	22.40	
100	456	Köln		20.15	19.30	22.40	
100	291	Königsberg			18.20	22.40	
120	382	Leipzig	20.15		22.30		18.20
50	342	London Reg.		21.05	21.50		
150	1304	Luxembourg					23.30
50	368	Milano			22.15	23.15	19.25
100	405	München	20.15		19.30	22.30	
120	470	Prága	18.35	21.05	22.20		
60	215	Radio Paris	20.30	20.15	22.30	23.00	19.00
60	420	Róma	21.00	20.30			19.25
55	426	Stoekholm	20.15	21.45	22.30		
100	349	Strasbourg	18.30	19.00	21.45	23.00	22.00
100	523	Stuttgart					19.00
60	3861	Toulouse		22.15	22.45	20.45	
120	1339	Warszawa					
120	507	Wien	19.20		18.40 21.00	20.15	18.15

Délbibál

Dél

Amit érdemes meghallgatni...

19.00: **Strasbourg:** Mozart: Divertimento.
 20.00: **London Regional:** Wagner-est.
 21.55: **Strasbourg:** Mahler: II. szimfónia.
 23.30 **Droitwich:** Haydn: Első vonósnégyes.
 A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

18.20: **München:** Brahms: Keringő és rapszódia. 19.30: **Königsberg:** Mozart: Szókratész a szerályból. 22.30: **Königsberg:** Schumann: A-dur vonósnégyes.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Augusztus 21. hétfő						A külföld zenei műsorai	Augusztus 22. kedd					
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hangtéma	Opera Szimfónia		Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hangtéma		
	20.30	20.00			Beograd		20.00	19.05	22.15			
		19.00	18.00		Berlin			18.00	20.15	19.00		
	22.30	18.20			Breslau		18.00		22.30	19.30		
				18.25	Brünn			18.00		18.25		
	19.15 19.35	19.55 22.15		21.15 21.30	Bucuresti és Radio Romania		19.30	21.35 22.15		19.15 21.15		
18.30	20.15	22.35			Deutschlands.	21.15	22.20	18.30				
	21.45	23.30	22.40		Droitwich	20.00	23.30	23.00		21.50		
18.00				19.30	Frankfurt	20.15						
	18.00	23.40			Hamburg	20.15	24.00		22.50			
	18.25	24.00		19.10	Köln		22.40					
18.20	20.35		22.30		Königsberg	19.30	22.30		23.00	18.20		
		18.20	22.30	19.00	Leipzig		21.00	19.45				
	20.00	18.40	19.30	23.30	London Reg.			18.40	23.10	23.30		
23.30	21.15	20.15	22.30	23.30	Luxembourg		22.05	20.00		23.00		
19.25		22.40	23.15	19.25	Milano			21.00		19.35		
	21.20	24.00	22.35	19.00	München	24.00	18.20	19.00	22.35	20.15		
19.00	21.30	20.25	19.25	18.05	Prága	23.00	21.00			22.00		
19.25		20.15	20.30		Radio Paris	19.15	20.15			19.00		
		21.00	22.40	23.15	Róma		22.30	21.00	23.15	20.30		
		21.35	18.00	22.15	Stockholm		21.30	22.15		18.00		
22.00	21.55	19.00		21.45	Strasbourg	19.00	22.00	20.30		23.00		
19.00		20.15			Stuttgart	20.15	24.00			18.00		
		22.15	22.45	19.15	Tombuse		19.45	22.45	18.40	22.15		
		21.00	19.30	18.00 22.00	Warszawa		18.40 19.30			21.00		
18.15		19.20 22.30		18.10	Wien	19.30				18.20		

Amit érdemes meghallgatni...

20.00: London Regional: Szimfónikusok, Telmányi hegedűművésszel. 20.15: Berlin: Beethoven: Zongoraötös. 20.25: Beograd: Mozart: Don Juan. 22.30: Stuttgart: Weber: A bűvös vadász.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

20.30: Strasbourg: Gluck: Orpheus, opera. 20.30: Radio Paris: Cortot zongoraművész, Weber, Schubert és Mendelssohn műveivel. 21.00: Róma: Ponchielli: Gioconda c. operája.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

Augusztus 23. szerda					A külföld zenei műsorai	Augusztus 24. csütörtök				
Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez		Opera Szimfónia	Hangverseny Ének Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Tánczene	Hanglemez
20.25	18.20	22.15			Beograd		18.20	19.05	22.15	21.30
19.00	20.15	21.00			Berlin		19.15	18.00		
		20.35			Breslau			20.35		
		19.25			Brünn		18.20			18.00
	21.35	19.15 22.15		18.17 20.15	Bueuresti és Radio Romania		19.15	21.35		21.15 22.15
22.20	18.20	23.00		19.15	Deutschlands.	20.15	18.15	18.30		22.35
	23.30	21.45	22.30		Droitwich		19.20	22.15	22.45	23.30
18.30	22.20	23.00		19.30	Frankfurt			20.15		19.30
	22.30	24.00			Hamburg		22.40	19.00		21.15
	18.25	22.40		20.15	Köln			23.25		18.35
	18.00	22.40			Königsberg		19.00	20.35		18.25
	18.35		22.30	20.15	Leipzig		18.20	20.15		
20.00	19.30	18.50	21.35 23.10	23.30	London Reg.		20.00	18.45	23.00	23.30
	22.05	21.00		23.10	Luxembourg	21.15		20.45		22.45
	22.30		23.15	19.25	Milano	21.00		22.10	23.15	19.25
	21.00	22.35			München	22.45		24.00		
19.30	23.00	18.30			Prága		23.00	19.45		22.10
	22.00			19.00	Radio Paris	19.00	20.30			19.15
		22.20	23.15	19.25	Róma	21.00	20.30			19.25
20.05	21.05		22.15		Stockholm		22.15	20.00		18.00
20.00	22.00			21.45	Strasbourg	20.30	19.00			20.00
22.30		21.00		18.00	Stuttgart			22.30	20.15	19.00
	20.45	22.45		21.15	Toulouse			22.45	20.35	22.15
18.50	21.00	19.30		18.00 22.00	Varsó	18.00	18.25 21.00			19.20 22.05
	18.20	20.15 22.30			Wien		20.15			19.20

Dobó

Amit érdemes meghallgatni...

19.00: Hamburg: Rossini: Sevillai borbély.
 20.00: Stockholm: Mascagni: Parasztbecsület. 20.15: Berlin: A bécsi filharmónikusok Strauss János-estje. 22.20: Luxemburg: Beethoven: Cis-moll vonósnégyes.
 A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

20.35: Breslau: Lehár: Cérevics, operett.
 21.00: Milano: Puccini: Turandot. 23.00: Radio Paris: Táncczene. 23.10: London Regional: Táncczene.

A rovatokban csak azokat a műsorszámokat tüntetjük fel, amelyeket önállóan ad az illető állomás, tehát nem reléz!

tök		Augusztus 25. péntek					Augusztus 26. szombat								
Hangfőnök		A külföld zenei műsorai					Hangfőnök								
Opera	Szimfónia	Hangverseny	Enek	Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Táncczene	Hangfőnök	Opera	Szimfónia	Hangverseny	Enek	Hangszer	Szórakoztató zene, operett	Táncczene	Hangfőnök
21.30		18.20	22.15	19.05		22.45				22.15	21.10	23.00	21.50		
			20.15			18.00								19.00	
			20.35	19.00		22.30						20.35	22.30		
18.00			18.25			19.50									
21.15						20.00						18.15			
22.15						22.30				19.30	22.15			20.15	
22.35		18.00	22.20	19.15					20.15		18.00			22.35	
23.30		21.45	20.00			22.30	23.30			19.30	20.00	22.30			
19.30			20.15			19.30					18.00				
21.15		19.00	24.00			18.00					20.15	24.00			
18.35			18.30	21.15	20.15							24.00	22.40		
18.25			19.00	20.35	22.30								22.40		
		20.15		22.30								22.30		19.00	
23.30			19.00	18.30	19.30	23.10	23.30			18.45	20.00	21.05	23.10		
22.45			22.20	19.45		23.00				22.30				23.00	
19.25			22.30	21.00	23.15	19.25			21.00					19.25	
		20.00	24.00		22.45							22.20			
22.10		23.00	22.15	19.20		22.45						22.10	23.10	19.20	
19.15		23.00	20.15	19.30		22.45			19.30	21.05			23.00	22.30	
19.25		21.30	20.20	21.00		19.25				22.30	20.30	23.15	19.25		
18.00		20.00		22.15		21.30				21.05	19.30	22.15			
20.00				21.45		19.00				20.30	19.00	23.15			
19.00			24.00	22.30		21.15								22.30	
22.15				22.45	21.15	22.15				19.00	20.45	20.05	22.15		
19.20			18.30	19.30							20.00				
22.05			22.35	21.00						21.00	21.35	23.20	22.20		
19.20		21.00		18.40	22.30										

ZENÉLŐ RÁDIÓCSÖVEK

A sok új meglepetés között, amivel az utóbbi időkben a rádió szolgált az emberiségnek, nevezetes helyet foglalnak el a villamos hangszerek. Mindenki tudja, hogy a közönséges mechanikai hangszerekben húrok, pálcák, vagy légoszlopok rezgése idézik elő a hangot. Vonogatással, ütéssel, vagy fúvással szólaltatja meg őket a zenész, azaz egyszerű mechanikai eszközökkel csalja elő az életlen szerszámból a lelke mélyén rezdülő dallamokat. Így volt ez évezredek óta, így szokta meg mindenki és még álmában sem gondolt volna rá senki, hogy valaha másképp is lehet majd.

Aztán jött a rádiótechnika és mondta: most pedig megmutatom nektek, hogyan lehet anyagi testek nélkül is zenét kelteni. Húrok nélkül, zengő pálcák és lemezek nélkül. Dallamokat varázsolok elő a semmiből, testetlen, megfoghatatlan, apró villanyrészesek, elektronok segítségével.

Így született meg a huszadik század új csodája, a villamos hangszer, amelyben az anyagotlan villamosság zenél. Szapora villamos rezgések keltik benne a hangot. Már tizenöt-husz esztendeje kísérleteznek vele, de csak mostanában kezd rohamosabb fejlődésnek indulni és egyre újabb és újabb fajta villamos hangszerek kerülnek ki a kutató-műhelyekből.

Egyiknél a játszó egyszerűen egy rádiószerű doboz elé áll és kezét a dobozból kinyúló fém pálcák és fémhurok körül mozgatja, mintha láthatatlan szellemeket hívna segítségül. Integetései nyomán a hangszorból dallamos akkordok csendülnek fel, mintha a zene nimfái csakugyan megjelentek volna! Ezeket a nimfákat azonban villamos rezgéseknek hívják. A fém pálcákat elektromágneses erőter veszi körül, amit a játszó, keze mozgásával befolyásol. Ugyanaz a jelenség, amit régi, „testkapacitásra” érzékeny rádiókészülékeknél is tapasztalhattunk, amikor a masina, kezünk közeledtére éktelen füttyülésbe kezdett és a füttyező hangmagassága változott, aszerint, amint kezünket közelebb, vagy távolabb vittük az előlaptól. Ezt a fülharsogó füttyöt zabolazza élvezhető zenévé az „éterzenegép”. A legrégibb ilyen-fajta szerkezetek egyike a Theremin-féle. Legújabbban annyira tökéletesedett, hogy könnyebb zenedarabok is előadhatók vele. Nálunk is bemutatták és ha még nem is veheti fel a versenyt a rendes hangszerekkel, fültanuk szerint, meglepő új zenei lehetőségeket nyújt a muzsika számára.

Van azután olyan villamos zenegép, ahol egy hangolóelem, például egy kondenzátor (vagy kondenzátorok) állandó szabályozásával keltik a különböző magasságú és színezetű hangokat; egy villamos ellenállás változtatása pedig a hangerősséget szabályozza. Hazánkban is szerkesztettek ilyenfajta hangszert: a Zoltán-Sziklay-félét, melyet egy fiatal magyar bölcsész és karmester, Ecsedi

Ferenc, tökéletesített. Ismét másfajta hangszerek azon alapulnak, hogy egy sűrű fogazású kerék sebesen forog egy elektromágnes sarkai előtt; a kerék fogszáma és forgásának gyorsasága szerint váltakozó szaporaságú rezgéseket kelt a mágnesetekercsben, melyek felerősítve hangszorból hangot keltenek. Fotocellák segítségével is építettek efféle zenekészülékeket. Átlyuggatott forgótárcsákon keresztülsütő villanyfény szolgáltatja bennük a zenét, olyképp, hogy a forgás ütemében meg-megszaggatott fénysugár a tárcsa mögött lévő fotocellára hull és benne áramlúktetések gerjeszt; ezeket szintén felerősítik és hangszorból szólaltatják meg. Egy amerikai feltaláló ezen az úton továbbhaladva, „fény-xilofon”-t dolgozott ki. Mindkét kezében villanylámpát tartott s azokkal úgy suhant végig egy sereg sorban felállított fotocellán, mintha xilofonon játszanék. Minden egyes cella, a hozzá kapcsolt elektroncsöves rezgőkörben más-más hangrezgést zendített meg a fénysugár érintésére s így a feltaláló egész dallamokat tudott „kiverni” különös hangszerén.

Legutóbb Hammond amerikai villamosság- és rádiómérnök hangszertalálmányairól írnak sokat az amerikai szakfolyóiratok. Néhány esztendővel ezelőtt villamos orgonát szerkesztett, melyben a már említett gyorsan pörgő fogaskerekek keltették a hangokat. Kilencvenegy ilyen villanymórtalával forgatott „hangkerék” helyettesítette a sípokat ebben az érdekes orgonában; egyébként azonban éppen úgy billentyűztek rajta, mint a közönséges, sípokkal működő hangszereken. Hangja családóság utánozta a rendes orgonáét, de a feltaláló szerint még többre is képes, mert — úgy mond, — közel 253 millió különféle hanghatás előidézésére is alkalmas és ezzel zenefrök számára is egészen új lehetőségeket nyújt.

Most egy újabb hangszer született Hammond kutatóműhelyében: a „novachord”. Külsőleg nagyanyáink spinéjtjére emlékeztető, szerény bútor darab; belsejében azonban nincsen egyetlen húr, egyetlen ütőszerszám sem, hanem csupa rádiólámpa és rádióalkatrész. Érdekesége, hogy néhány kapcsoló átfordításával egész sereg közönséges hangszer hangját utánozhatja. Most zongora módjára szól; a következő percben hegedűzokogás hallatszik a hozzákapcsolt hangszorból, aztán kaleidoszkópszerű változatossággal cselló, hárfá, gitár, szaxofon-hangot csendít meg, tehát egymagában szinte egész zenekart képvisel.

A zenei szakértők véleménye azonban még meglehetősen megoszlik az új hangszerről (mint a villamos hangszerekről általában). A fiatalabb zeneköltő-nemzedék nem egy tagja azonban lelkesedéssel üdvözlöi, mert új, eddig ismeretlen hanghatások kincseshányáját reméli benne.

Egressy Béni, a Nemzeti Színház kar-
dalosa, piros spanyol plundrával vesződött a
szűk tömegöltözöben, amikor betoppant ke-
nyerespajtása, Havi Mihály. Kezében újság-
lapot lobogtatott, amelyet letett a festék-
foltos öltözőasztalra.

— No Béni, ez neked való pecsenye —
mondta és rábökött a vastagbetűs közle-
ményre.

„Husz darab aranyat ajánlok a legjobb
népmelódiáért, Vörösmarthy Mihál koszorús
költőnk halhatatlan „Szózat“-ára, ének- és
zenekarra téve. A zeneművek evégre külö-
nösen megkért műértők által fognak bírál-
tatni. A beküldési határnap virágvasárnapja.
1843. január 26.”

A pályázatot Bartay András, a Nemzeti
Színház bérőigazgatója, maga is neves ze-
neköltő, tüzte ki.

Egressy Béni csüggedt kézmozdulattal el-
tolta magától az újságot. Pillanatok alatt el-
vonult előtte sok fájdalmas próbálkozása és
kudarca. Fiatal ember, eddig is mennyi min-
dent akart és semmi sem sikerült! Mező-
esáthon tanítószkodott, amikor egy napon el-
gyalogolt Kassára, hogy híressé vált bátyját,
Egressy Gábort színpadon lássa. Akkor fel-
lobogott benne a vágy, hogy maga is hő-
ként ágáljon a deszkákon, de már az első
kísérlet meghozta számára a kiábrándulást.
Később a zene felé fordult, énekes szere-
pekben próbálkozott: észre sem vették. Bús
árvaságában melódiák szárnyaltak fel benne,
részei egy nagy magyar operának, ám mire
papiro سرا kerültek a hangjegyek, elbágyadt,
megszűrűült a muzsika. Néhány darab írt a
fiatal Petőfi verseire, ezek valahogy éietre
keltek a nótakedvelők ajkán, de nem hozták
meg számára az annyira áhított sikert. Rá-
eszmélt, hogy tanulatlan, azért nem tud job-
bat teremteni. Elhatározta, hogy műveli
magát, elsajátította a francia, olasz és
német nyelvet. Hogy képzett énekeslé-
gyen, Havi Mihállyal gyalogszerrel utazott
Milánóba, de amikor másfél év után vissza-
tért Pestre, a kritika kegyetlen két sorban
adta ítérsére, hogy ennyi tudományért kár
volt Olaszthonba fáradni. Híres bátyja árnyé-
kában élt, akkor is, amikor a megbecsülés-
ből neki is szeltek egy karéjkát, akkor is.

Déliabál

amikor a büszke és erős Egressy Gábor he-
lyett őt, a gyengét dorongolták.

Mindez felöltött benne, amikor eltolta ma-
gától az újságot. Aznap nem is jutott többé
eszébe a pályázat. Ót nappal később a ke-
zébe került a Pesti Hírlap.

„A közkedvességű „Szózat“ zenéjére ki-
tűzött jutalom is Bartay urat lelkes haza-
fiasságáról ismerteti meg. Pályázandó hang-
szerzőink ügyekezzenek a „Szózat“-ot minél
népszerűbb és eredeti zene által közdiva-
túvá tenni s azt a nép ajkaira varázslani.”

Este, kietlen szállásán maga elé tette Vörös-
marthy Mihály gyönyörű poémáját. Rámeredt
bús szemmel, szívében újra zsongani kezdett
valami s keze szinte akaratlanul toll után
nyúlt. Két éjszaka megírta a zenét, de nem
szólt róla még legjobb pajtásának, Havi Mi-
hálynak sem.

Május elején jön ám loholva a cimborá:

— Lám, milyen oktondi voltál, hogy nem
csináltál zenét Vörösmarthy versére, 10-én
ítélethirdetés lesz és más viszi el a húsz jó
aranyakat. A bizottság már döntött is. A há-
rom legjobb művet titokban tanulja is egy
kis kórus, hogy azon melegében bemutatthas-
sák a publikumnak.

Egressy egyet sem szólt, csak elindult a
kisebb zongoraterem felé. Az ajtóban meg-
lapult és figyelt. Szállt a „Hazádnak rendü-
letlenül...”, de nem az ő dallamára. Végig-
várta az elsőt, elszorult a szíve, amikor fel-
hangzott a második, és megint csak idegen
melódia szűrődött ki a teremből. Evekkel
később sem tudta megmondani, hogyan mult
el a szünet a második és harmadik próba kö-
zött. Nem volt magánál, a szíve viharosan
dobogott, a lábai reszkettek, csak akkor esz-
mélte fel, amikor valahonnan nagy messze-
ségből szárnyalt feléje a harmadik mű első
aktusa. Akkor meghoronzott, megfőgözött a
kílnesben.

— Az enyém — rebegette és kifutott az ud-
varra.

Anyai bizonyos: műve ott van a három
legjobb között, most már segítsen a Minden-
ható!

Május 10-re két egyfelvonásost tűzött mű-
sorra Bartay direktor, a kettő között lesz az
ítélethirdetés. Este fellopózott a karzatra és

onnan nézte, a „Mérges nő“ című vígjátékban hogyan ágál a kedves Lendvay-pár. A verejték csurgott róla, kábultan hallotta, hogy a bizottság elnöke néhány szóval bejelentette a három legjobb pályamű bemutatását, nagyon messziről férfihangok szálltak feléje, azután feszült csend. Most egy rekedtes bariton szólalt meg:

— A húsz arany pályadíjat közkedveltségű polgártársunknak, Egressy Béninek ítéljük oda, Thern Károly és Fáy Gusztáv jeles műveit pedig dícséretben részesítjük.

Havi Mihály felfedezte a karzaton és jóformán a hátán vitte le az udvarra.

— Csalafinta Béni — ölelgette, — hogy tudad elhallgatni édes egy komád előit?

Egressy Béni boldogan tűrte, hogy társa korholja. Boldog volt éjjel is, amikor barátjával a Duna partján bolyongott. Reggelre már megkapta az első ürmecseppet.

A „Pesti Hírlap“ — hogy Egressy Gáboron üssön, — kedvezőtlenül nyilatkozott a pályanyertes zenéről.

— Ohajtjuk — írta a kritikus, — hogy ez a dal minél inkább elterjedjen, bár alig hiszszük, hogy az valaha a nép ajkáig eljuthasson.

— Semmi az — legyintett Havi Mihály, — fő a húsz csikó, annak az istállója pedig a te zsebed.

Egy hét mulva hosszú orral kullogott be az öltözőbe a mindentudó Havi.

— No pajtás, neked volt igazad, amikor nem bíztál a jó szerencsédben. Az aranyakat megkaptad, de a dícsőséget próbálják elsemmitizni.

Egressy riadtan nézett társára.

— Bartayt bizonyos oldalról püfölik — folytatta amaz, — hogy Erkel Ferenc kompozícióját nem bocsátotta a közönség elé. Most majd megesis az a bolondéria, hogy a pályadíj odaítélése után tovább folyik a vetélkedés — a semmiért. Mert Bartay május 20-án, a király nevenapján Erkel „Szózat“-át is előadhatja.

— Akkor én is szót kérek mégegyszer — lobbant fel Egressyben és elrohant.

Az ünnepi előadáson Erkel Ferenc zenéje mellett csakugyan ott szerepelt Egressy Béni egy egészen új zenéjű „Szózat“-tal. De erre már vérszemet kapott a többi is. Július 1-én újabb két szerzeményt mutattak be a Nemzeti Színházban, annak ellenére, hogy a pályázat régen eldőlt. Ezúttal Conti és Frick muzsikájával ismertették meg a közönséget.

A sajtó unta meg a céltalan próbálkozást. — Elég volt — írta a „Honderű“, — nincs szükség újabb kísérletezésre. Most már a közönségtől függend, melyiket veszi ajkaira és ajándékozza meg hosszú élettel.

Egressy Béni megbántva vonult vissza és nehéz szívvel leste a visszhangot, amelyet szerzeménye az országban kelt. Az első jó hír Pozsonyból érkezett. A diéta alatt Egressy Gábor szerepelt ott az „Egy pohár víz“-ben, utána a társulat elénekelt a „Szózat“-ot.

— Meghátottan hallgatták — írta öccsének, — utána erősen megtapsolták. Vachot Imre úr pedig igen jelesül nyilatkozott róla az újságban.

Debrecenben augusztus 13-án mutatták be, decemberre már eljutott Erdélybe is. Innen is, onnan is, az ország minden részéből jöttek a híradások, hogy a megzenésített „Szózat“ meghódította a magyar szíveket. Egressy Béni lassan megnyugodott. Amúgy is szelíd, békétűrő lélek volt, hamar elfelejtett minden sérelmet. Egy napon beállított a derék Wagner József műárus boltjába. Néhány megzenésített Petőfi-verse ott jelent meg, szerette volna tudni, hogy Wagner miként vélekedik a pályanyertes muzsikáról.

— Tán ki is adná, Wagner uram? — kérdezte bátortalanul.

— Nem én — rázta a fejét Wagner. — Van már raktáron hozzá hasonló.

Újabb tördöfés, de nem fájt sokáig, mert Wagner hátrányult a polcra és Egressy elé tett egy majdnem nedves kottát.

Egressy megzenésített „Szózat“-a volt, csinos kiadásban.

Urai Dezső.

Szabadidőnket töltsük olvasással!

fillérékért sok kellemes órát szerezhet magának, ha az itt felsorolt könyveket megrendeli:

Antonio Fogazzaro: Daniele Cortis (336 old.), ára fűzve P —.50

Octave Feuillet: Egy szegény ifjú története (155 old.), ára fűzve P —.30

Dosztojevszkij: Golyadkin úr hasonmása (167 old.), ára fűzve P —.30

Dosztojevszkij: A játékos (161 old.), ára fűzve P —.30

A. Conan Doyle: Kettős (232 old.), ára fűzve P —.30

Portó kötetenként 8 fillér. Ha mind az öt könyvet megrendeli, akkor a portóköltiséget mi viseljük. Rendelésnél kérjük az összeg előzetes beküldését, mert utánvétellel nem szálltunk. Tolnai Világlapja kiadóhivatala Budapest, VII, Dohány u. 12.

r —
enéje
Béni
erre
1-én
Nem-
pá-
rick
éget.
zást.
mines
r a
kaira

a és
elyet
ő jó
essy
ben,
t.
csé-
ehot
róla

be,
nnen
jöt-
ített
eket.
úgy
elej-
ított
ába.
elent
mi-
ól.
kér-

mert
elé

volt,
ezső.

!

itt

50
30
30
30
30

eli,
az
nk.
12.

ál

DIVAT

Utazókosztím : aprókoekás
szövetruha, zsemlyeszínű
kabáttal, melyen a zsehek a
ruha anyagából készültek

Ujdivatú fekete bársony-
kalap, aprón lerakott sza-
lagdíszítéssel

> 61 <

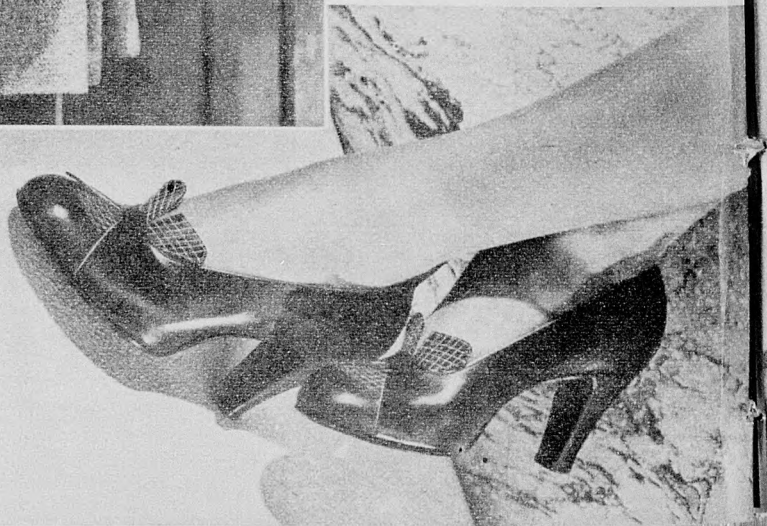
s k
r-
l-
r-
n-
ii
a
c
y
a
p
e-
ig
re
n.
a-
c
e
it-
ria
15

Mindig újszerű, mindig divatos célszerű angol kabát filekalappal

Nyersselyemkosztüm fekete bársonygombokkal és szegélyezéssel. A magastetejű kalapon széles fekete szalag. Kulaesformájú fekete tarsoly

Fekete bőrelpő, fehér varrott tűzéssel

É
L
E
S
T
E
R
E
S
S
I
A
Z
T
I
V
E
N
T
I
E
L
S
E
L
T
E
K
E

Párl
muz
A r
sejve
goztá
esatt

Párizsban díjat nyert
múzium naggyestélyi.
A ruha vállpántjait
sejyembársonyból dol-
gozták, elől korál-
esattal összefoglaiva

ckete
sze-
tejü
lag.
tar-

s
k
l
l
r
i
a
c
y
n
p
e
ig
re
n.
a
it-
ria
15

Két vers

A RIPACS

Kopott ruhában, rossz cipőben
Zimankós, téli délelőtt
Egy rozszant csárda ivójában
Borozás közben láttam őt.

A kecskelábú asztal mellett
Markolgatta a poharat
És kortyolgatott vinkójából
A piszkos mennyezet alatt.

Néhány atyafi sanda szemmel
Látolta dérfestett fejét,
Melyből szemei révedezve
Járták a söntés szögletét.

Nem tudta senki mi a célja.
Hogy honnan jön és hova tart.
Csak méricsélték nyítt gunyáját,
Mint hűvös szélvész az avart.

Epés, halk, tompa mormolás közt
Találgatták, hogy ki lehet.
Füstrágtá, odvas fogaikról
A rosszmájúság nevetett.

Talán a koldusok királya,
Mondták... csak úgy... egymás között,
Magukba fojtott kuncogással
A furcsa idegen mögött.

Látták s érezték, hogy lényében
Van ami több, mint megszokott:
Valami tűz, mely fölségessé
Bűvölhet egy-egy homlokot.

Am míg a csendben suttogásuk
Csipkedő gúnnnyal áthatol,
A vén ripacs dülöngve fölkel,
S míg részegségével dacol,

Oly fájdalmasan, mint a rab, kit
Napfényre szomjas vágy epezt:
Búverte ajka dalra zendül...
Dalra, mely szíveket repezt.

A mélyen izzó átérzésből
Kicsendül minden, ami volt.
Tavasz, asszonycsók, hír s dícsőség,
Miket az idő elsodort.

Hangjában ezer emlék lüktet
Magasba törő szárnyakon.
És zeng és zeng a nagyívóban
A mérhetetlen fájdalom.

Az atyafiak összebújnak,
S míg könnybe lábad a szemük:
Egy nem várt, csodás pillanatban
Tapsra verődik a kezük.

Már nem rágódnak nyítt gunyáján;
Nem firtatják, hogy ki lehet.
Behódolnak, mert érzi lelkük
A művészt és az ihletet.

A vén ripacs mámorban úszik.
Arcán a verejték kiver.
S vinkóját lenéig őrítve
Boldogan szól. Siker, siker!

PIOVÁN GYŐZŐ

A milliárdos utolsó szava

Haldoklott a vén Rockefeller,
kilencvennyolc éves korában,
mellette orvos, pap, rokonság
az arannyal bélelt szobában.

Szólt az orvos: Félig halott már
s eszméletlen van félig mégis.
Szólt a pap: Itt van még a földön
s megnyílt előtte már az ég is.

Ah, mosolyog, — szólt a rokonság,
mert látja már a szebb világot,
ó, hogyha most még szólni tudna,
megmondaná, mi vár reánk ott...

Ezalatt a vén Rockefeller
elindult és vándorolt szépen,
mint egy öreg cigány, pucéran,
mezítláb járt az égi fényben.

És mosolygott és szóra rezdült
kilencvennyolc esztentős ajka,
lehellet volt a szó csupán és
egész mennyország egy sóhajba.

„Anyám!” csupán ezt adta hírül.
S a pap megszólalt: Béke, béke!
tűfokán áttért a teve,
Rockefeller bement az égbe.

CSOMORKÁNYI PÁL

Délibáb

— Ez meg a Gólya Jóska — villant rá a tekintetem nevezett barátomra egy budai kávéházban. Én kint voltam az uccán, ő bent trónolt egy karszéken az ablak mögött. Na, itt az alkalom, most lecsapok rád és kipréslelem belőled az ötpengőmet, most nem bujsz meg előlem, elvégre két esztendeje, hogy kölcsönadtam — gondoltam magamban s nagy lendülettel herobogtam hozzá.

Jóska, amint megpillantott, láthatólag meg-hökkent, de meghökkenése csak pillanatilag tartott, mert a karját máris kitérte s lobogó örömmel üdvözölt:

— Szervusz, szervusz, édes egyetlen jó cimborám, nahát ilyet, nincs negyedperce, hogy rád gondoltam, te, te vén bujdosó, na de most nem menekülhetsz előlem, tedd csak le magad — nyomott rá a szemközti karszékre, — éppen arra gondoltam az imént, hogy nem adnám egy döglött lóért, ha veled találkozhatnék, de csakis veled, mert egyedül téged tartalak érdemesnek arra, hogy bemutassam neked Dolovai Lilit, illetve bemutassalak téged ennek az égi tüneménynek. Na, ne is próbálj tiltakozni...

— Már boesáss meg Jóska, engem a te Dolovai Lilid nem érdekel — igyekeztem hirtelen gátat vetni a szörnyű szözuhatag elé — én igenis tiltakozom, mert én azért jöttem, hogy azt az...

— Tudom, tudom, mindent tudok — rontott rám az öblös basszusával — azért jöttél, mert a donjuának káprázatos ösztönével megérezted, hogy rajtam keresztül megismerkedhetsz Lilivel, a főszege Dolovai Lilivel, ezzel a tüzrőlpattant, gömbölyű földi csodával. Hiába itt minden tagadás, ismerlek én te vén kópé, tudom én, hogy szultáni izlésed van, tudom én, hogy az a nő, aki után te egyetlen lépést is teszel, az már csak nagy nő lehet, az fölötte áll minden nőnek a földön, fölötte áll, fölötte!

— De Jóska, nem értem ezt az egész zagyva beszédet, miket loesogsz itt össze-vissza? — mordultam rá méltatlankodva, — ne bodónéskodj, hanem térjünk a tárgyra, illetve azt az őt...

— Pompás ember vagy, mindig is ilyen voltál! — torkolt le hirtelen, — ime, most is másról akarsz beszélni, de én nem engedem, hogy eltereld a szót, ismerlek én jól,

mindig is ilyen fiskálistermészeted volt. Hát tudod te, hogy ki az a Dolovai Lili? Láttad te már ennek a misztikus démonnak a haját, azt a lángoló aranyzuhatagot, a szemét, azt a tündöklő júniusi eget, mert pajtás tud meg, olyan észbontóan szép ez a nő, hogy Danielle Darrieux szivgörcsöt kapna az irigységtől, ha egyszer meglátná. Ha-ha-ha, nagy nő ez, pajtás, élő legenda, antik mitológia a modern világban! De én meghozom neked azt a fejedelmi áldozatot, hogy bemutatlak neki, bemutatlak még ma, de...

— Ne csinálj velem komédiát! — csaptam dühösen az asztalra, — úgylátszik, megőrültél, vagy a fene tudja, mi van veled, tücsköt-bogarat összehadarsz itt, értsd meg végre, hogy én az őt pen...

— Igazad van, igazad van! — szakította félbe szavamat csaknem kiáltva.

— Na, Istennek hála — kaptam a szón, — beszéljünk végre komolyan, légy szíves az őt...

— Nahát pompás emberpéldány vagy! — kacagott fel, — olyan zseniális közbeszóló-

Jóska a szellemtollal

Déliabál

sokkal tudod megakasztani a szavaim lendületét, hogy a rossz memóriám ellenére is eszembe jut minden adósságom.

— Na látod, Jóska — mondtam hirtelen fellobbanó bizakodással, — most már egyesbe vagyunk.

— Igen, igen, úgy van, egyesbe vagyunk, mert jól tudom én, hogy adós vagyok neked, tartozom neked, igenis tartozom neked őszintén bevallani, hogy ma nem tudlak bemutatni Lilinek. De ne ijedj meg, ne vádoli, mert csak most jut eszembe, hogy Lili a múlt héten elutazott Tokióba. De ami késik, nem múlik, ne komorodj el, ne csinálj belőle lelki tragédiát, mert visszajön ő, visszarepül, gyönyörű aranymadár, csak légy türelemmel,

Felugrottam az asztal mellől

Lili a tiéd, csak a tiéd, örökre a tiéd! De nem pazarlom tovább erre a ragyogó témára az időt, hanem amiért olyan kedves voltál, hogy rokonszenvesen fogadtad az én elragadtatott szavaimat, hát én hálából beavatlak, értsd meg jól, be-a-vat-lak a legújabb találmányom titkába. Hát pajtás, idefigyeli! Birtokomban van egy világszenzáció, birtokomban van a Szellem-toll! — súgta, pihegte, lihegte, lelkesedve s karját nagy hévvel átlendítette az asztalon és a kezemet megragadva, tovább folytatta: értsd meg jól pajtás, birtokomban van a dimenziónikus csoda, a problémátlanított anyag esodája, a fantasztikum és valóság egy kézzelfogható anyagában összegyúrva, pajtás, itt van a szellemtoll! Háhá, tudod mit jelent az írók számára a szellemtoll? Azt jelenti, hogy az agymunkás számára ezentúl nem lesz probléma a termelés. A szellemtoll birtokosai ezentúl kivétel nélkül mint lángelmék röjják papírra az elragadó ditirambusokat, világtalan elmékből sugár-

zik majd fel a szellemi sziporkák ezerszínű szökőkútja, a szellemtoll segítségével feljuthatsz pajtás a költészet havas csúcsaira anélkül, hogy a tulajdon drága kis agyvelőd egyetlen gondolatot is kitermelt volna. Átformálja ez a toll az egész világot, az egész szellemvilágot... na, ne riadozz tőlem, ne félj... én harcba szálltam és legyőztem a dimenziókat... ne félj...

Olyan megdöbbenéssel néztem rá, hogy a szám is tátva maradt. Idő telt bele, amíg megszólaltam:

— Fantazmagória ez... te Jóska — ma-kogtam egyre hátrább húzódom.

— Dehogy is fantazmagória, te örült! — tört rám vad robajjal és a szeme villámokat szórt — látszik, hogy nincs érzéked a realitások iránt, sőt több annál, nincs valóság-érzéked. Tudod te, hogy milyen egyszerű találmány ez a szellemtoll? Semmi az egész, az egész csak egy csillámló tok, benne a misztikus anyag, amely magában rejtő a témát, a stílust, az elragadtatott gondolatot és a hüvös filozófiát, a teremtő erőt és fogalmazást, az író nem csinál mást, csak kézbeveszi a szellemtollat, ráilleszti a papírra és a toll már vezeti a kezét, robot vele, robot, robot és a papírra niagaraként zuhognak a sorok s mire az író magára eszmél, már kész a dráma, a vezércikk, a regény, vagy költemény! Ha-ha-ha, gigantikus találmány ez pajtás, kiszámíthatatlan méretű üzleteket fogok vele csinálni, bombaüzleteket, de nemcsak itt a földön, hanem fenn a Marsban is. Érted, pajtás, fenn a Marsban is! És ömleni fog hozzám a pengő, a márka, a dollár, a frank és a hiphip. Aprópó, tudod mi az a hiphip? Hát én megsúgom neked. A hiphip a Marslakók pénze. Neked is adok majd belőle. Addig is türelem pajtás, türelem!... Hip-hip-hurrá!

Engem azonban már majd szétrobbantott a reszkető, dühös türelmetlenség. Felugrottam az asztal mellől:

— Elég volt! — rivalltam rá és zúgó fejével, félig ájultan kimenekültem az uccára.

*

Azóta többször gondolkoztam afelől, hogy vajjon bolond-e ez a Jóska, vagy nem. Bolond. Az a vélemény alakult ki bennem, hogy bizony nem bolond ő, dehogy is bolond, sőt egy nagyon is okos csirkefogó, aki azért rendezte velem a kávéházban azt a pokoli játékot, hogy az öt pengőről elterelje még a gondolataimat is. Az azonban bizonyos, hogy a célját elérte. Mert én soha ebben az életben nem fogom az öt pengőt kérni tőle.

Háromszobás-konyhás, cselédszobás lakás

előszobával, kiadó.

Bővebben

VII, Dohány ucca 10 házfelügyelőnél.

zerszínü
el feljut-
ára anél-
gyvelőd
lna. At-
az egész
őlem, ne
őztem a

hogy a
le, amíg

— ma-

őrült! —

illámokat
a reali-
valóság-
egyszerű
az egész,
benne a
rejtő a
ondolatot
és fogal-
nak kézbe-
apírra és
le, robog,
hognak a
már kész
gy költe-
mány ez
üzleteket
de nem-
arban is.
És ömleni
dollár, a
mi az a
A hippi
dok majd
relem!...

robbantott
elugrottam

zúgó fej-
uccára.

löl, hogy
nen. bo-
bennem,
is bolond,
aki azért
a pokoli
elje még a
nyos, hogy
en az élet-
ni tőle.

yhás,
lakás

gyelőnél.

élibáb

Egészség és szépség

Akik keveset, vagy egyáltalán nem sportolnak

Kétféle nő van, akinek, sajnos, csak nagyon ritkán vagy egyáltalán nem jut ideje a sportolásra. Ez a kenyérkereső nő és a szerényebb életet élő háziasszony... Vagyis a nagyon túlnyomó többség. A kenyérkereső nő általában reggel nyolctól délután hatig dolgozik és utána már sem ideje, sem kedve, sem energiája nincs a sporthoz. Legfeljebb kis, de semmiesetre sem fárasztó sétához.

Viszont a háziasszonyt annyira leköti, kifárasztja a háztartás, a gyermeknevelés, be-

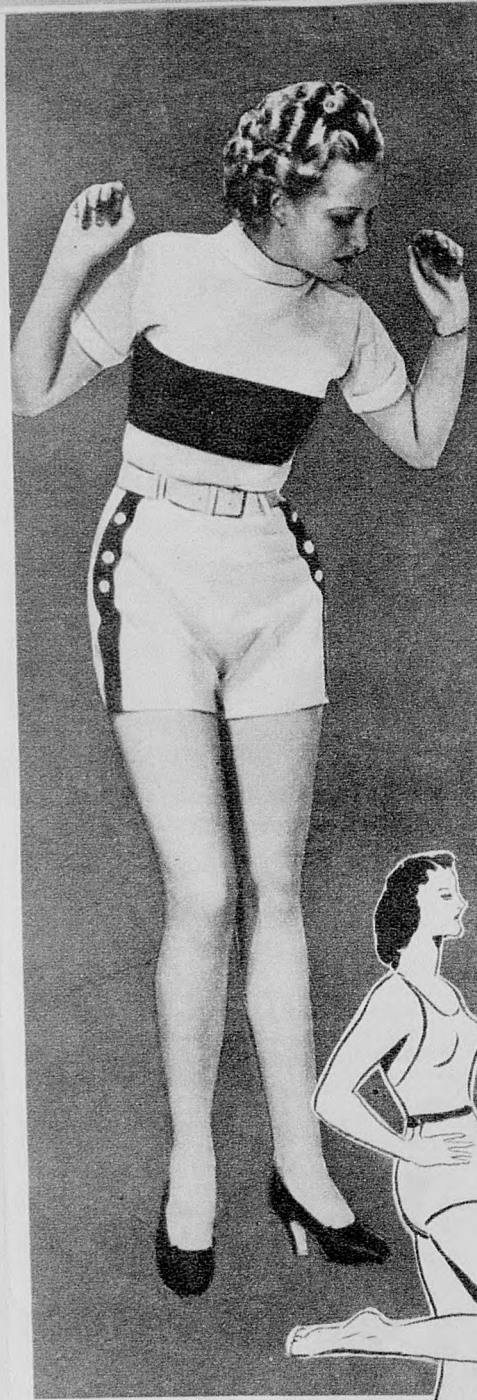
vásárlás, stb., hogy nem sok ideje marad a sportolásra.

Pedig sportra, illetőleg a test minden izmának munkábaállítására — ha csak nem akarunk időnap előtt elformátlanodni — műhatatlanul szükség van. Az elformátlanodás veszedelme legjobban a kenyérkereső nőt, az irodában, üzletben dolgozó nőt fenyegeti. Ez a fajta nő alig mozog, sokat ül, ami még rosszabb, áll, rendesen jó étvágygal és a szükségesnél többet eszik, nem csoda hát,

Jéghokki a
pálmák alatt
Kaliforniában
(Keystone
foto.)

15

(Métro—Goldwyn—Mayer félv.)

ha már a harmincadik év előtt hizni kezd és negyvenéves korára egészen elveszti formáit.

A háziasszonyra nem áll annyira ez a veszély, mert az mégis jár, mozog, hajladozik és munkája a nap minden szakában más. Ezzel szemben, különösen azok a háziasszonyok, akik főznek, csak a legkritkább esetben állják meg, hogy ne kóstolgassanak, ne tíz-óraizzanak és szintén ne egyenek többet a kelleténél. Azonkívül munkájuk fárasztó és egyoldalú, úgyhogy a test jókarbantartásánál szintén nem igen jöhet figyelembe.

Műttheti cikkünkben a részleges fogyással, vagyis azzal a fogyással foglalkoztunk, amely a különben jóformájú nőknél: a mellre, csípőre, hasra és gyomorra rakódott felesleges zsírt távolítja el, vagy megakadályozza annak elrakódását.

Most ugyanennek a célnak az elérését szolgáljuk a speciálisan e célra összeállított tornagyakorlatok ismertetésével.

Ezek a gyakorlatok, ha naponta csak tíz percet is szentelünk nekik és ha akkor lelkiismeretesen, komolyan, pontosan elvégezzük azokat, már két-három hét alatt szépen mutatkozó eredményre vezetnek. Mert mint mindennél, itt is a lelkiismeretesség, a pontos elvégzés a fő. A nők nagy része azt hiszi, hogy a torna csak játék, amit éppen azért bármikor és bármilyen felületesen végezhetünk. Tévedés... A torna nem játék. Komoly, céltudatos dolog, amelyre időt, erőt áldozunk, amelytől eredményt várunk és amit éppen ezért mindig komolyan, a napi munkarendbe beosztott pontos időben végezzünk el.

Tornára legalkalmasabb a reggeli idő. Mielőtt a dolgozó nő felöltözik, és miután a háziasszony hozzátartozói kirepültek a házból.

A tornát legjobb a hálószobában a földön, szőnyegen végezni. Természetesen télen nyáron nyitott ablaknál, fürdőruhában.

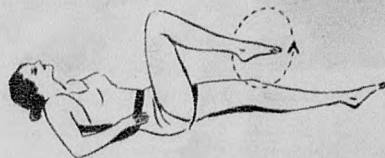
Tehát kezdjük.

I.

Csípőretett kezekkel álljunk a nyitott ablakhoz, vegyünk néhány jó mély lélegzetet, azután csípőretett kézzel kezdünk helyben futni... Nyugodtan, egyenletesen, folyton ügyelve a mély lélegzetvételre. Egy percnyi ilyen helybenfutás tökéletesen elégséges.

I.

II.

Délibáb

Utána maradunk ugyanebben az állásban és vagy tíz-tizenöt-ször csukott szájjal lélegezzünk be és nyitott szájjal lélegezzünk ki. Ez a gyakorlat a még nem túlerőssé fejlett és nem petyhüdt mellnél megakadályozza a mellszalagok rugalmasságának elvesztését.

II.

Feküdjünk hanyatt a földre. A kezeket tenyerük csipőre. Most a jobb lábát húzzuk fel annyira, hogy a comb a hashoz érjen és abból a pózból írjunk le a láb fejével húsz köröt. A körözés alatt a ballábnak nem szabad a földön lennie, hanem a has- és csipőizmok megfeszítésével a sarkot, miközben a lábszár teljesen nyújtva marad, arasznyi magasságban emeljük föl a földről. Ugyanezt megismételjük fordítva is. Akkor a ballábal körözzünk és a jobb lábát emeljük fel a földről.

III.

Feküdjünk a földre és támaszkodjunk derékszögben álló karjainkra. Most húzzuk a lábokat hasig és a has- meg csipőizmok megfeszítésével lassan emeljük az alsó lábszárakat a test teljes függőlegességéig. Ezt is tízszer ismételjük. Közben azonban a felsőtest állandóan a két karon nyugszik és a mellizmok is kifeszülnek.

IV.

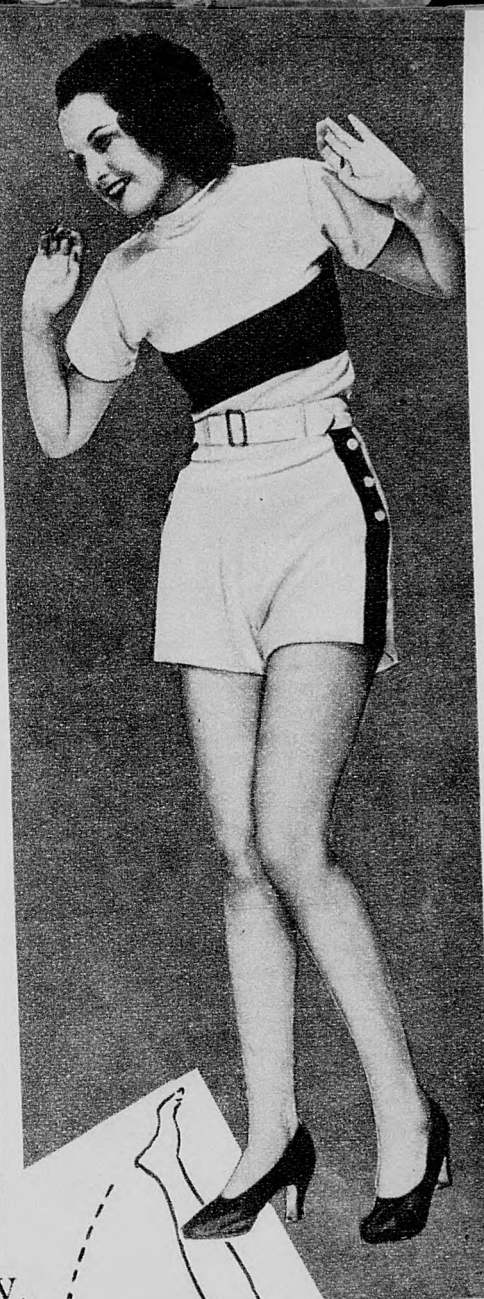
Feküdjünk hanyatt a földre és kezünket kulcsoljuk a fejünk alá. Most emeljük a lábokat olyan magasra, hogy derékszögben álljanak a testhez. Ezután a mell-, has- és csipőizmok teljes megfeszítésével a jobb lábbal lefelé a térdmagasságig, a ballábal felfelé végezzünk lassú, erőteljes húsz mozdulatot. A húsz mozdulat elvégzése után feicseréljük a lábokat. Most a jobb láb végzi alulról felfelé és a bal felülről lefelé a mozdulatokat.

*

Mind a három gyakorlat a mell-, csipő- és has izmainak használatával az illető testrészek fogyását célozza.

A gyakorlatok az első héten feltétlenül izomlázat eredményeznek. Ez a bizonyítéka, hogy az izmok milyen kevésbé foglalkoztatottak. Ez azonban nem baj, mert az izomláz a gyakorlatok folytatásával néhány nap alatt feltétlenül elmúlik.

Bozzay Margit

(Metro-Goldwyn-Mayer felv.)

III.

IV.

Délibáb

kezd
lveszti

a ve-
adozik

más.

lasszo-

setben

ne tíz-

bbet a

ztó és

ntartá-

be.

yással,

oztunk,

mellre,

felesle-

ályozza

ét szol-

állított

sak tíz

r lelki-

égezzük

en mut-

t mint

a pon-

sze azt

éppen

sen vé-

játék.

ót, erőt

unk és

a napi

végez-

dő. Mi-

után a

a ház-

földön,

télen-

.

tott ab-

legzetet,

helyben

folyton

percnyi

légséges.

s
k
r-
l-
s-
n-
si
a
c.
y
a.
ap
e-
ig
re
n.

a-

it-

ria

15

IRTA: UNDI IMRE

Vas Alajos, segédhivatali ellenőr úr kakasszóra ébredt.

No, nem nagyon, csak úgy félálomnyira, mert később arra eszmélt, hogy szénaillatot érez, sőt, hogy egy pimasz, falusi légy máskül az orrán. Ez utóbbitól aztán végképp kiment az álom a szeméből, felült az ágyában és boldogan majszolta magában az első rácsodást:

— Hollá, nincs hivatal!

Persze, hogy nincs. Az esti személyvonattal jöttek le és most egyszerre beleébredt a ragyogó nyaralásba. Kicsit megvakarta a kupáját Vas Alajos, aztán körülnézett a szobában. Milyen kedvesek is ezek az ósdi, gyalult bútörök, nini, itt még bedugják a tükör szélébe a képeslevelezőlapokat, a szekrény tetejét meg bögrék díszítik. És mennyi légy van, a kutyafáját...

Vas úr frissen szökken talpra az ágyából. Negyed hét? Az angyalát, már azt hittem, hogy kilencre jár. A többiek még alusznak, hát csak lassan, esőndesen...

Megborotválkozott. A tükörlapnak olyan színe volt, mint a hínárnak. Sebjai. Itt a boldogság mostanában. Kicsit pancsolt a lavórban és arra gondolt, hogy milyen remek lesz az első fürdés. A táska kinyitott hátán már ott feküdt az új, vászon házikabátja. No csak, fel vele!

— Pompás — mondta magában az ellenőr, balját a kabát makulátlannak, üdítő, új zsebébe süllyesztette, jobbájával megsimította borotvált képét és kilépett az udvarra.

Gyanútlan kiskaesa lödült tovább a lába mellől, a gazda kutyája kullogott melléje csillogó szemmel, az égbolt kéken feszült a feje fölött; no, gyönyörűsége senki volt ez a reggel. Azt hitte, hogy a háznép még alszik, de az asszony már vígan motozott a kút kávjája körül és a lugas asztala hívogatón hirdette, hogy nincs is olyan korán.

Az abroszon tej, kávé, vaj és bumfordi, nagy, falusi kiflik inycsiklandottak. Vas Alajos, mint egy pákosztos kamasz surrant be és teleképpel látott neki a reggelinek. Közben alvaton nézegette a lugas felüti hajnalkavirágait. A fehér, rózsaszín, lila virágtölcséreket. Ezeket a szelíd, aranyos virágtrombitákat, amik estenden úgy hecsukódnak, mint egy ceruzavédő. De ilyenkor keltetik a hájukat, nyaralóknak, döngicselő méheknek, szemtelen, zöldfényű legyeknek.

Vas Alajos ellenőr úr mindent ráállított erre az elkövetkezendő három hétre. Félre rakott és kölesönt vett fel; ebből a boldogságból ő nem engedett. Kávé után benyúlt az új kabátba és rágyújtott. Harapva fujta ki a füst elejét, aztán, ami még bentmaradt

örvendő keblében, hirtelen flütyentéssel rá-célozta egy meglepett légyre.

Viccelt egyet Vas Alajos a legyecskével. Hogy a füst csipje meg a bögyöt a kis pimasznak! A kacsa is benézett a lugasba, ferde fejjel, buta, kerek szemével, ő értett a legkevesebbet a dologból. Sebj, Vas úr morzsát szórt neki, amit mafla közönnnyel falt be a rusnya madár.

Édes reggel volt mindenképpen.

*

Egy órával később már az egész család bent ült a lugasban. A mama is, Vas Alajosné, meg a két gyereke. Igen nagy csöndesség terjengett, a mama körmehegyével kiflimorzsákat terelgetett az abroszon, hol kis kupacokba, hol meg glédába, Vas Alajos ellenőr úr a cigarettaszípkáját állította egyik végéről a másikra, a gyerekek sunyítva lapultak.

Végül is Vas úr törte meg a csendet. Dühösen nézett a feleségére:

— Szóval nem jó az ágy, rengeteg a légy. Laci a fürdőtrikója otthonmaradt...

A kislány felelő hangon szólt közbe:

— Meg az én szandálom.

— Úgy... — söpört végig kezével homlokán az ellenőr.

— A szobánk is kicsiny és nem néz a vízre — tette hozzá az asszony. — Mit fogunk csinálni ebben a két kis szurdékban, ha esik az eső?

Vas Alajos lassan, ütemesen, keményen kopogott szípkájával az abroszon:

— De most szép nyári idő van.

— Most. És ha majd esik?

A férj nem felelt.

Az asszony szemrehányóan folytatta:

— A háziakkal sem tudom, hogyan leszünk. Előre akarják a pénzt, ha meg a pénz a zsebükben van, legszívesebben kívül látnának bennünket.

— De, Bözsikém... — mondta az ellenőr egy utolsót, rettentőt koppantva a szópókával.

Az asszony mártírcot csinált. Jó, jó, ő már ismeri ezeket a sziszegve mondott „Bözsikém“-eket. Ettől azonban nem javulnak meg a dolgok. Ő csak éppen elmondta a megfigyeléseit, de neki így is jó, ha szenvedni kell, az sem újság.

A két gyerek a bamba kis kacsával kezdett foglalatoskodni. Először morzsákkal etették, majd Laci rájött, hogy ha az újság szélből papírgalacsinokat csinál, a bikfice jószág épígy odaszalad, felkapja az izetlen gyurmát és hihetetlenül buta képpel kiejti oldalra a csőrén.

Remek hecc volt ez a gyerekeknek. Egyre gyérültek a morzsák, egyre nagyobbodtak a

papírgalacsinok. Az egyik bekapása után a kacsa, hogy, hogy nem, hirtelen így tett:

— Kszh... kszh...

Tekergette a nyakát, csőrét meg hol az ég felé tartotta, hol a földhöz kente.

Végül is kiköhhentette a rotációs falatot, de ezzel egyidejűleg már lendült is az atyai kéz és két cserdüllő nyaklevest osztott le.

— Haszontalan kölykök — komorult el még jobban Vasné.

Vas Alajos ellenőr úr pedig megint a hajnalkára nézett, a fürdőre gondolt, a százkilométernyire „elfekvő” hivatalra, kikukucskált a lugasból a kék égre, megörvendett egy szomszédból átkáráló csirkehangnak, az új kabátján is simított egyet, aztán félhangon, inkább magának, megjegyezte:

— Juszt is, jaj de jó itt, a teremtesít!...

Déliab

KIVIRÁGZANAK A FALAK BORI NÉNI KEZE NYOMÁN

Egy orbánhegyi villában naphosszat csöng a telefon. Bizonyos „Bori néni” keresnek, Budapest legnépszerűbb lakásdíszítőjét, aki itt most Hámory Imre és Tamás Ilonka, az Operaház tehetséges fiatal művészpárjának lakását festi. A telefon újabb és újabb megrendeléseket csilingel Bori néniék, az egyszerű öreg esertői asszonynak, akiről csodákat regél a fáma.

Meglátogattuk Bori néni munkáiban, s jólesően csalódtunk, hogy „őstehetség” verejtékezőse helyett öntudatos, népi művészetet láthattunk.

Bori néni sokszoknyás ünneplőben fogad. Boldogan vezet az általa festett szobába. Örül, ha munkáját nézik. Készségesen magyaráz. Megvan benne a művészek nagystílűsége, öntudata. Beszél és dolgozik egyszerre. Olajfestékes ecsetjével csak pontokat fest, amiket azután másodpercek alatt szebbnél-szebb virágokká varázsol.

— A művész nő édesanyjának szobáját „pingálom” éppen — magyarázza.

Hát ami azt illeti, elég szorgalmasan. Hiszen az egész szoba a padlótól a mennyezetig

Bori néni székét mintáz

Alakokat is fest a virágos mezőre

telistele van festve szebbnél-szebb művészi, a természet csodás színeit megörökítő, különböző virágfajtákat ábrázoló színpompás esokrokkal.

Köröskörül a falon, minden elgondolás nélkül, kalocsai kézimunkafestéssel festett mezei és kerti virágok. Fehér margaréta, arany búzakalász, bordó dália, rózsaszín krizantém, fehér, lila és rózsaszín viola és hajnalka, kék búzavirág, szegő mindenféle színekben. Találunk itt bársonyos árvácskát.

Hall-részlet

Délibáb

sárga cipruskái, azonkívül a gombvirág, nádragulya, fehér liliom, rozsdaszín tulipán, lila orvona, fehér tatógató, sárga nárcisz, kék nefelejcs és „kakáca” illatos virága is mind megtalálható.

A madárvilág sem panaszkodhat. A menyegyzet közelében, a szoba egyik sarkán pompástollú páva díszkedik. Másutt barna, zöldes, aranyszínben játszó fácán virít. Amott hosszúlábú gölya, s hogy a háziszárnyasok se panaszkodjanak, mindezekre kackiás kakas vigyáz.

Persze emberek is kaptak hajlékot ebben a virágos környezetben. A fal egyik részén kalocsai arató halad, mögötte az asszony alig győzi vele a lépést tartani. A másik oldalon szorgos menyecske locsolja a virágokat.

Tamás Honka és Hámory Imre minden esetben gyönyörködnek

Bori néni „pingál” (Wellesz felvételek)

Bori néni munkaruhája remekbe varrott ünnepelő. Dúsan himzett rózsaszín selyem kontyánkossal tömött fehér fejkötőt, tarka-himzésű fehér ingvállat, meg fekete esipkével díszített, fekete alapon fehér apróvirágos szoknyát, fekete saját himzésű kötényt visel. Legalább is „kívülről”, mert a felső díszszoknya alól tizenkét pirosszélű szoknya kandikál ki. Bori néni ruházatát piros és kék himzéssel díszített barna pamutharisnya és látkpapucs egészíti ki. Megjelenése igazán „festői”.

— Tötszött volna csak azelőtt látni, jánykoromban, mög tizennyolc éves menyecskekoromban, akkor volt ám csak szép tarka ruham. Amióta szögény uramat elvesztettem, most húsz éve, csak fekete szoknyát hordok. — Meséljen a sziámi királyról — kérjük.

Nem kell kétszer mondani. Bori néni boldog, ha erről beszélhet.

— Tötszik tudni, amikor a szigeti csárdát Vén József nével együtt festettük, ögyszer csak azt halljuk, hogy a sziám királ jön-mögnézni, hogy hogyan is festjük mi a virágokat. Mög a Kormányzó Úr tolmácsa is vele jön. Azt mondták, mi csak tessünk, mert az urak azt szöretnék látni. Igön ám, de én mög a sziám királt szörettem volna nézni. Hát egyször csak azt kérdezeti a királ úr, hogy mönnénk-e mi Sziámországba. Mi bizony nem vállalkoztunk erre. Mondtuk, hogy mögélünk mi itthon, az édes hazai földön is. Azert nagyon örültem a kérdésnek. Igy legalább mögnézhettem. Úgysem láttam még azelőt királt. Ami azt illeti, egyszereien volt öltözve. Öztán csak ekkorka volt, la! (Mutatja

kezevel a magasságot.) Este mög a fiát, a kis királfüt is láttuk, az még az apjánál is apróbb. Az újságok akkor írtak is rólnk. A kalocsai lap szörint száz pengő pénzt is hagyott a királ úr a festőasszonyoknak. Sajnos, mi önnök csak a híret hallottuk.

— Nagyon sokat dolgoztam már — folytatja Bori néni. — Lakásokat, meg Pestön a vármegyei múzeumot és a mögyeházát pingáltam ki esudaszépre. Kö a sok pénz. Mán „kikerestem” a sok adót is — mondja büszkén. — Van nőkem egy jogász fiam, a Gergely — meséli Bori néni mosolygó arcgal. — már két vizsgát tett le, Mezőjogász. A munkámból tanítatom. A jányom inkább a művészet iránt érdeklődik. Ó és a kis nyolcéves unokám nagyszerűen fest.

— Szép földem és szép házam van mán ebből a pingálásból. Mög aztán olyan régen vagyok özvegy, aztóta én tartom a családomat.

Boris nénit beszélgetésünk alatt háromszor is keresték, de még csak közelébe sem megy a telefonnak.

— Majd ha ezt itt „esudaszépre” kipingáltam... — mondja.

Ligetű Mária

Reklámfényben

IRTA: SZ. HORVÁTH JÁNOS

Az udvarnak abból a részéből, mely virágskertnek van szánva a lakók üdítésére, a bérház föld-birtokrendező felügyelősége nekem is kiosztott egy lapátnyi virágágyat.

Felnőtt virág nem nagyon nyujtózkodhat benne s az egyetlen rózsatőnk is csak a gyomorhajosok módján, összekuporodva aludta át benne a telet s amikor kínos helyzetéből tavasszal kiástuk szegényt, egykor sudár alakja úgy görnyedt a házfelügyelő ablaka felé, mintha lakbérháttralékban lett volna.

Ideiglenes támasznak beosztottam hozzá egy kivénült seprőnyelet, de ez a párosítás a szegénység olyan vígasztalan képét nyújtotta, hogy megesezt a szíve rajta még a viccnek is.

Ezen feltétlenül változtatni kellett. Egy keménygerincű, fehérre festett rózsabotot vásároltam szép piros kupakkal. Még elvégeztem apróbb bevásárlásaimat, úgyhogy szürkült, mire hazafelé indultam.

A forgalom ilyenkor élénkül s az egymásután száguldó autók között nyugodt átkelést biztosító rést kutatva, álltam meg a járdaszélen, kezemben a fehér bottal, tekintetemmel az úttestre meredve.

Éppen le akartam lépni a járdáról, amikor melletttem üde leányhang csendült meg.

34

— Megengedi? Majd együtt!... s a következő pillanatban karomon puha leányujjak langyos szorítását éreztem.

Fel sem ocsudtam első meglepetésemből, már gyengéd erőszakkal vont előre a forgalmas úttesten, jobbra-balra tekintgetve.

— Váratlan tavaszi kaland — gondoltam magamban és fiatalos önérettel kémlelni kezdtem a hozzámsimuló fruskát, kinek merészen fitos orra pajzán kedélyre és csapongó fantáziára engedett következtetni. Karján a masamód-lányok nemzetközi jelvényeként hatalmas kalapdoboz lógott. Arcán nem láttam semmi nyomát személyes varázsonnak. Ez nyilván mélyen a szívében gyökerezik — gondoltam.

— Az én sógorom is világtalan, szegény.

A fehér boton megcsillanó reklámfény hirtelen világságot gyújtott agyamban. A derék leány világtalan-nak nézett. Gyors elhatározással vállaltam a téves feltevésből reámrótt szerepet, nehogy csalódva, másoktól vonja meg jószívű támogatását a jövőben.

— Igazán kedves — dadogtam. — De nem tartom fenn útjában ezzel a kitérővel?

— Oh, dehogya! Még egy félórám van az előadásig — és gyengéden visszatartott egy előttünk robozó villamos elől.

Biztosan egy művészno rendeléséről van szó és oda szállítja a kalapot.

— Színházba igyekszik? Kísérom ennél a kérdésnél fejét hátravetve elsimi-

totta a homlokába csavarodó szőke fűrtöt, szemében rejtett vágyak fénye gyúlt ki.

— A második felvonásban van jelenésem — fülentette hanyagul.

— Őszintén sajnálom, hogy nem láthatom bizonylyan ragyogó művészetét — alakoskodtam.

— Oh, csak egy kis szerepről van szó! Én tulajdonképpen filmszínészno vagyok — adta meg a választ, de ebben a percben már kihúzta kezét a karom alól, mert a túlsó oldalra értünk s a leányálmok teljesülésének pillanatnyi illúziójától elteltten már búcsúzott is.

— Melyik filmben nézhetem meg? — kérdeztem meg gondolatlanul, de ezen már nem volt időm gondolkozni, mert csodálkozó szigorról mért végig tetőtől-talpig, majd a megvetés látható kifejezésével sarkon fordult és faképnél hagyott.

Két lépés után hirtelen visszafordult s kissé előre-dőlvé sziszegte felém:

— Szélhámos!

A következő pillanatban már eltűnt egy melléuccában, melyre egy mozi neonreklámja csurgatta hamis fényét a pesti szürkületben.

Déliab

„ÉN NEM IS LATTAM...”

IRTA: BIBÓ LAJOS

A Milleniumi emlék környéke. Az emlékmű jobbról látszik, mögötte ide-látszik a Városligeti tó, hátul pedig az esti szürkületben a Vajdahunyad vára. Balról magános pad. Napáldozat.

Első jelenet

István (vidéki földműves, csöndesen ballag balról, kézenfogva vezeti az asszonyát, Őrsét, jobbján kampós bot, vállán szőrtarisnyya, a pad elé érve megáll, ülőhely után kutat a tekintetével): Nézném mán.

Őrse (babos rékliben, babos szoknyában, kis fonott kosárral a karján): Ugyan mit. Még mindig nem látott öleget?

István (kissé fáradtan): Öleget sose láthat az embőr, ameddig mögvan a szöme. Mást néznék.

Őrse: Mit?

István: Valami ülőhelyformát, vagy pad-lélet, mert ehun a, estelődik, nagy idő telt el reggel óta. Oszd azuta igónesak gyüszmekölünk.

Őrse (megoldja a fejkendőjét az álla alatt, kétoldalt elsimítja a halántékán a haját): Gyüszmekölünk ám, aztán a csuda, hogy még bírja a lábunk. Maj csakhogynem bebarangoltuk ezt az egész Budapestöt.

István (jóságosan, oktatólag): Harmadát se. Az egészet tán nem is győzné egy tal-palás csizma. (Vár, meggyőződéssel.) Na-dehát mögérte.

Őrse: Mög. Mer ennyi szépet mög drágát nem mutogatnak még vásárba sé. Pedig a láva még csak hónap kezdődik. (Körül-néz, megpillantja a padot.) Ejnye, úgy vöszöm észre, éppen a szömitül nem lát egyikünk sé.

István (halk örömmel): Na. Tán csak nem vetött ágyra tanáltál?

Őrse (a pad felé): Arra én. Mög van az vetve. Csupacsak a dunyha hiányzik rula. Pad ez. Még pedig támasztós pad.

István (a pad felé fordul): Az a. Na ezt éppen jó helyre tötték. Okos embőr löhe-tött, aki ideállította. (A padhoz megy, a karja végére akasztja a tarisznáját.) Gyere akkor, na.

Őrse (a padhoz lép, komótos mozdulattal le-

teszi rá a kosarát, hátul fölcsapja a szok-nyáját, leül, leteszi a fejkendőjét, elhelyez-kezik, boldog sóhajtással): Jaj Istenöm!
István (csöndes mozdulattal maga is letelep-szik, elhelyezkedik, kinyújtja maga elé a lábát, a térdét tapogatva): Az áldóját! Ezök ugyancsak megdógoztak máma.

Őrse (a térdét simogatva): Hát még az enyimek. Nagy fődét bejártunk.

István: Nagyot.

Őrse (körülnézve): Hanemhát akkor...

István (vizsgálja a környéket).

Őrse: ... itt égyuttal öhetünk is.

István: Az ideje itt van.

Őrse (kezd kírakodni a kosárból, piros asz-talkendővel leteríti a padot, bögre lekvárt, almát, barackot tesz ki): Így ni.

István (rakodik ki ő is a tarisznájából, ami-ből szép sorjában zöldpaprika, fatartóban só, piros paprika, cipő, szalonna, meg szárazkolbász kerül elő): Valami kevés akad még itt is.

Őrse: Nem öttünk még máma. csupacsak röggel.

István: Hát azuta nem.

Őrse: Nahát, ami van, az most már öleg lösz hónap estig.

István: Addig öleg. Továbbra mög mán nem is köll.

Őrse: Nem. Mer hónap ilyenkor már vizz bennünket vissza, hazafelé a gőzös. (Csön-desen falatozni kezdenek.)

Második jelenet

I. csibész (jön jobbról, megpillantva Istváné-kat, megáll, megnézi őket, csibészmodra

GÉVA KOZMETIKAI INTÉZET
IV, IRÁNYI UCCA 21
Az arcbőr specialistája

(S. GARAI ÉVA) **GÉVA pigment**
szeplő-krém P 4. —
GÉVA arcápoló szappan 96 fill.

igazít a sapkáján, meg a ruháján, hirtelen, jó hangosan, hogy rájesszen Istvánékra): Bort, búzát, békességet!

II. csibész (megjelenik, ugyanúgy, ahogyan az I. csibész): Szépasszony feleséget.

Örzsé (önkéntelenül is az ételhez kap, mintha el akarná rejteni, komoly, nagy leedséggel): Elő Jézus!

István (maga is meglepve): Na fene!

Örzsé: Hát ezők?

I. csibész (kihasználva a rémületüket, hivatalos szigorral): Megüdtek kendtek, mi?

Örzsé (gyamoltalanul pislog Istvánra, védi az ételt).

István (várakozva nézi a két csibészt).

Örzsé (nemán biztatja Istvánt, hogy szóljon).

István (egyszerűen, de belső megrebbenéssel): Hát maguk?

Örzsé (István hangjától bátorságra kapva): Kifélék, hogy így mögrémsztik a szögény embört?

I. csibész (II. csibész felé vág a tekintetével, kibúvva magát): Hogy mink kik vagyunk? (Büszkén végigtekint magán is, II. csibészen is, kidüllesztve a mellét.) Látják. Én vagyok én, ez meg itt a haverom.

István, Örzsé (félénken, tanácstalanul összekintenek).

II. csibész: Vagányok vagyunk, gazduram.

István (tisztelettel, megbököve a kalapja karmáját): Isten éltesse.

Örzsé (ugyanúgy): Mind a kettőjüket, lel-köm.

3	ÓRAI ÚJSÁG
4	ÓRAI ÚJSÁG
5	ÓRAI ÚJSÁG
6	ÓRAI ÚJSÁG
7	ÓRAI ÚJSÁG
8	ÓRAI ÚJSÁG

mindennap

Vadevezősök könyve

A vízi turistasport hasznos tudnivalóit és szokásait tárgyalja ez a pompás, 128 oldalas kis kézikönyv. Ne szálljon vízre enélkül, mert ez minden szabadevezős kiskátéja. Ára bérmentve 50 fillér. Megrendelhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12

I. csibész (hencegő, lígeti méltósággal eltörli az orra alját).

II. csibész (megböki I. csibészt, hogy siesse-nek, ne teeséreljék haszontalanul az időt).

I. csibész (tolvajmódra körültekint, megindul a pad felé, beleszippant a levegőbe): El, de jó kolbászsza van annak a lóvirslinek.

Örzsé (kap a szón, készségesen, hogy lekenyerezze őket): Az a Kolbász.

István: Még pedig végig.

Örzsé (kínálva a csibészeket): Hátha mög nem vetnék. Jut ebből négynek is.

I. csibész (esettint a nyelvével).

II. csibész (megrántja hátulról I. csibészt): Ne jártasd már annyit a bagólesőd, hanem falazz.

I. csibész (halkan II. csibésznek): Kuss. Előbb jóllakunk.

István (szel a kenyérből, vág a kolbászból, odanyújtja I. csibésznek): Ehun a Fogaggya el az úr.

Örzsé (adni akar II. csibésznek): Tessék, galambom.

II. csibész (tolvajléptekkel a pad mögé kerül): Köszönöm. Az én gyomrom nem bírja a száraz ételt. Ananászhoz van szokva.

Örzsé (nyújtja az ételt): Jóságval aggyuk.

I. csibész (zabál telipofával, mutatja II. csibésznek): Ilyen klassz.

II. csibész (halkan rászól, fenyegetően): Ne murizz.

István, Örzsé (nem értik a két csibészt, összenéznek).

István (természetesen): Hogy mongyák?

Délibáb

Örzsé (Istvánnak): Üri nyelvön beszélnek. A kolbászt dicserik.

II. csibész (előrejön, halkán I. csibésznek): Frászt akarsz?

I. csibész (csak neki): Ezeket nem bántjuk.

II. csibész (dühös csodálkozással): Tán levelet kaptál? Most akarsz megveszni, amikor már sikerült mellreszívni őket?

I. csibész (parancsolóan) Tagulj.

II. csibész: Degez bugyillaris van a zsebibe.

I. csibész: Eppen azért. (Mutatja.) Kolbászt adtak.

II. csibész (zordonan): Jóska!

I. csibész: Mondtam már, kussolj, mert olyan flemmet kapsz...

II. csibész (könyörgésre fordítja): Jóska? Megeszi a fene az egész szájrét.

I. csibész (megingathatatlanul): Nem. Érted? Ezeket nem bántjuk, ha belegebedsz sem.

II. csibész (ijedten oldalt tekint).

I. csibész: Mi az?

II. csibész: Zsaru.

I. csibész (hanyagul): Hát akkor pucolj.

II. csibész (habozik): Erre tart.

I. csibész: Hát csak jöjjön.

II. csibész: Én... (megugrik).

I. csibész (gyors mozdulattal leveti magát a földre, szépen odaül Istvánék közé, ártatlan arccal tovább falatozik).

István (II. csibész után): Tán mögharagudott?

I. csibész: Elment ananászt szedni.

Örzsé: Hogy olyan sietős lött néki éccorre.

Harmadik jelenet

Rendőr (lassú léptekkel jön, félszemmelleg nézi őket).

I. csibész (buzgón eszik).

Rendőr (lassú léptekkel jelen).

Negyedik jelenet

Örzsé: De jólaktam, hál' Istennek.

István (eltörli szájaszélét).

Ég a nap melegtől Arca, keze, teste, Margit-crémet rája Reggel, délben, este.

I. csibész: Hát ilyet nem adnak a Markóba... (A szájára üt, mint aki elszólta magát.) Akarom mondani, Makón. Mert maguk makóiak, úgy-e?

István: Onnantormán. Vásárhelyiek.

Örzsé: Onnan gyöttünk.

I. csibész (oktatólag): Hát holnap lesz Szent István napja.

István: Hónap.

I. csibész: Aztán tudják-e kendtek, hogy ki volt tulajdonképpen az a pasas?

István: Miféle?

I. csibész: Az a Szent István.

Örzsé: Szent vót, Valóságos, igazi szent.

István: Magyar király vót. Én legalább úgy tom, Árpád urunknak az unokája. Nadehát a rég vót, amikor ü élt.

Örzsé: Van annak tán már ezör eszten-deje is.

I. csibész: Nahát látom, hogy nem sokat értenek kendtek a földraizhoz. Majd én megmagyarázom kendteknek... Ejnye! (A hasát tapogatva.) Hajaák-e, micsoda kolbászt adtak maguk? Úgy kéri a borti, hogy szinte visszhangzik bele a hasam.

Örzsé (kapkodva, másféltre eresztve a kezét): Kibál ki a kosarából, szabadkozva): Nem merem, lelköm. Hiszen, ha tuttam vóna. Nem mertem, mer e csak olyan. Közönséges bor. A magunk szüretölése.

István: Azér lőhetős.

KEVÉS PÉNZBŐL — SOK JÓT FŐZ

a háziasszony, ha étrendjét az új kiadású

RAGYOGÓ SZAKÁCSKÖNYV

receptjei alapján állítja össze.

A legkitünőbb gazdaasszony, a sütés-főzésben legjáratosabb háziasszony is szívesen vesz a kezébe olyan szakácskönyvet, amely a mindennapi főzésen kívül az ünnepi étrend, meg a vendéglátás alkalmával szokásos különleges sülték, köretek, saláták, tészták és sütemények elkészítéséről nyújt, a modern kor változó ízlésének megfelelő bőséges tájékoztatást. A Ragyogó szakácskönyv a sok száz recepten kívül megtanítja a háziasszonyokat a pénz okos és egyszerű beosztására is. Pontos tájékoztatást nyújt továbbá a családi- és a vendéglátó asztal egyszerű eszközökkel való elegáns terítéséről.

A könyv terjedelme 350 oldal és mintegy 1000 ételreceptet tartalmaz. Ára díszes, félévazonkötésben, bérmentve

1 pengő 90 fillér

Megrendelhető az összeg előzetes beküldése ellenében Tolnai Világlapja kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány u. 12. Utánvétellel való szállítással a küldést lényegesen megdrágítja.

Délibáb

I. csibész (szó nélkül kikapja Örzse kezéből az üveget, húz belőle, az ádámcsutkáját simogatva): Eh! (Leteszi maga mellé az üveget.) Maradjon akkor itt. Jó helye lesz. (Szélesen, mesélő hangon.) Hát az úgy volt... (Az üvegre pislant, mintegy saját magának jelezve, hogy addig beszél csak, amíg a bor tart.) Úgy történt, hogy amikor a magyarok Ázsiában összegyűttek a szajrén a kazárokkal, Árpád összehívta a híveit, aztán így szólt hozzájuk: — Na, véreim, itt most már nem sok fű nő nekünk, gyerünk szépen másfelé rámolni.

István: Hm.

I. csibész (folytatva): Megsüttetett egy szép fehér mént, aztán másnap hajnalba lóra ültette a srácait.

Örzse (kezd álmosodni).

I. csibész: Megindultak, aztán addig meg sem álltak, míg ide nem értek. Itt aztán megcsinálták a nagy bahét.

István: Mit?

I. csibész: A nagy bahét. Agyonvágta mindenkit, aki az útjukba akadt. Na, hogy így elfoglalták a honhazát, Árpád maga mellé hívatta Istvánt: — Nézd István

FŐURI TELJES BERENDEZÉS

Villa a Svábhegy alján, 2500 négyszögöles parkban, többszáz gyümölcsfával, négy szoba, fürdőszoba, összes mellék-helyiségek a souterrainban, etagefűtéssel, ház-mesterlakás, sofórlakás, autogarázs, autóbusz és villamos közlekedéssel, a város központjától 15 perenyire,

ELADÓ

Érdeklődőknek részletes felvilágosítást a tulajdonos nyújt „Alkalmi vétel” jelige alatt. Érdeklődések e lap kiadóhivatalához küldendők.

AUTÓGUMI,

melyeket a Tolnai-vállalat autóin használtak, jelenleg használaton kívül, 18 db különböző nagyságú és márkájú kapható. Egy része apróbb javítással kitűnően felhasználható. Különkénti ára 30 fillér. Egy-egy köpeny súlya átlag 10—12 kg. Megtekinthető TOLNAI VILÁGLAPJA kiadóhivatalában (Budapest, VII, Dohány ucca 12. szám) bármely munkanapon. Részletes felvilágosítással a portás szolgál.

fiam — mondta neki, — jóbul is megárt a sok, én már beleúntam ebbe az uralkodásba. Vedd át tőlem fiam a trónt, meg a kincstárt.

Örzse (elbőbiskol).

I. csibész: Azt felelte István erre, hogy jó. Felült a trónra, aztán még abban az órában levelet írt a pápának, hogy mennyiért adna neki egy magyar koronát. A pápa rögtön válaszolt, visszaírt Istvánnak, hogy olyan koronának, amilyent István akar, három telizsák arany az ára. Na — mondta István, — nem is olyan drága. Másnap útnak indította a három zsák aranyat a pápának, aztán, amikor a korona megérkezett, királyiá koronáztatta magát.

István (kezd álmosodni).

I. csibész: Igen ám, csak hogy akkor még sok volt a pogány magyar, azok pedig sajnálták a pénzt a pápától. Össze is gyűltek vagy ezren a Bakonyba. A vezérük fölállt egy söröshordóra, aztán így szólt hozzájuk: — Halljátok-e pogány testvéreim, ha ez így megy tovább, az urak mind kisibolják a dohányt az országból. Gyerünk, amíg nem késő, csapjuk meg a király kincstárát.

István (félálomban): Oszt nem akadt köztük egy se, aki mögvédte volna a szent királyt?

I. csibész: Ne kotyogjon kend közbe, mert belezavar. Szóval, hogy folytassam, István király abban az időben itt nyaralt éppen Buda várában. Hát hogy végefelé járt a

BÁLADESZKA,

melyben Tolnai Világlapjához papírt szállítottak, 65×90 cm. nagyságban, mely kiválóan alkalmas különböző nagyságú ládák készítésére, **eladó.**

Jelenleg 1000 darab kb. 40 q kapható, kg-ként 16 fillérért. Egész mennyiség vételénél engedményt adunk. — Felvilágosítással szolgál: VII, Dohány ucca 12, portás

nyár, felkerekedett minden udvarnépével, hogy hazamenjen Fehérvárra. (Iszik.) Előbb persze húzott egyet a kulacsából. (Ismét iszik, nyújtja Istvánnak az üveget.) Hé! Kigyelmed! Elaludt kend?

István (álomban): Nem én, csak mondja tovább.

I. csibész (előbb Istvánra, majd Örszére tekint): Durmol ez mind a kettő. (Iszik, eltörli utána a száját.) Na, hogy István király eltörülte a jó bor után a száját, befogatott a hintójába, aztán nekivágtak az országnak. (Egyre halkabban). Egyenest

neki Fehérvárnak. Hat almásderes húzta a kocsit, amin elhelyezték a drága, nagy aranykoronát... (Szeme lecsukódik, akadozva.) Virradt, amikor elérték a Bakonyerdőt. A sűrűbe már várt rájuk Angyal Bandi, a híres pogányvezér, meg az ezer pogány... Aztán harangozni kezdtek... A körmenet megindult a Várban. (Álomban.) Én ott sem voltam, én itt aludtam kint a Ligetben... Kapitány úr kérem, én nem is láttam a koronát... Dögöljek meg, ha láttam... (Elalszik.)

(Függöny.)

Havi 2 pengős részletfizetés ellenében nagyértékű könyvsorozatok szerezhetőek meg.

Száguldó sebességűvé vált az élet irama. Napról-napra új problémák vetődnek fel és számos eddig ismeretlen fogalomkörben kell eligazodnia a mindennapi élet emberének. Nem merül fel olyan témakör, amelyben biztos tájékozódást ne nyújtana

TOLNAI VILÁGLEKXIKONA

20 hatalmas kötete. Szerkesztésében a magyar tudományos élet legkiválóbb képviselői vettek részt. A könyvsorozat ára kötve Budapesten P 46.—, vidéken P 48.—

Történelmi fordulatokban gazdag korunk ráirányítja a figyelmet a mult eseményeire. Fokozott érdeklődésre tarthat számot

TOLNAI VILÁGTÖRTÉNELME

20 kötete, amely Ballagi Aladárnak, a kiváló történetírónak szerkesztésében jelent meg és ismerteti az emberiség történetét egészen a világháború kitöréséig. Ára félvásznon kötésben Budapesten P 46.—, vidéken P 48.—

Uj generáció nőtt fel azóta, hogy a világtörténelem egyik legmeggrázóbb eseménysorozata lezárult. Ez a generáció már csak elbeszélésből ismeri a nagy világgés eseményeit, akik pedig mint kortársak átélték ezeket az esztendőket, azoknál természetesen nem volt meg az események helyes megítéléséhez szükséges történelmi távlat.

TOLNAI: A VILÁGHÁBORÚ TÖRTÉNETE

című könyvsorozatunk hű képét adja a négy vérvívaros esztendő diplomáciai és katonai eseményeinek. A 12 kötetből álló, dúsán illusztrált könyvsorozat ára díszes kötésben P 42.—

A közölt árakban a szállítási költség is bentfigyeltatik. Kérjük az alapti megrendelőlapot a szállítandó sorozat megjelölésével, valamint a megrendelő olvasható aláírásával ellátva kiadóhivatalunknak beküldeni.

Ne vágja ki, ha nem akarja megcsontítani a lapot, hanem írja ezt a megrendelési szöveget egy levelezőlapra. Okvetlenül hivatkozzék erre a hirdetésre

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T. Budapest, VII, Dohány u. 12.

Nem kívánt sorozat kihuzandó	Megrendelem	
	Budapesten	46.— arany pengő árban
Tolnai Világlexikona 20 kötetét	vidéken	48.— " " "
	Budapesten	46.— " " "
Tolnai Világtörténelme 20 kötetét	vidéken	48.— " " "
		42.— " " "
Tolnai: A Világháború Története 12 kötetét		

bérmentes szállítással és tartozom a vételárat az átvétel napjától kezdve egymásután következő 2.— pengős havi részletben megfizetni. Tudomásul veszem, hogy a vételár teljes kiegyenlítéséig a sorozat tulajdonjogát Önök fenntartják. Bármely részlet be nem tartása esetén is a hátralék teljes összege esedékessé válik. Ez a megrendelés vissza nem vonható, de elfogadása az Önök megítélésétől függ.

.....
A megrendelő neve és foglalkozása.

193..... hó..... nap. Pontos címe:

Déliláb

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levélró egy megcímezett és felbélyegzett válaszborítékot küld. A nekünk szülő levelet így tessék megcímezni: „Délbáb” szerkesztőségnek, Budapest, Dohány ucca 12. Felvilágosítást kérek.

Kéziratokat nem őrzünk meg és semmi körülmények között sem küldünk vissza

Külföldi előfizetőinket felkérjük, hogy az előfizetési összegeket kizárólag olyan pénzműben vagy csekkben küldjék be hozzánk, amely országból az előfizetés történik. Pl.: Franciaországból francia frankban, Svájcban svájci frankban és így tovább. Külföldről pengőben küldött előfizetéseket — a Magyar Nemzeti Bank rendelkezése értelmében — nem fogadhatunk el.

Trló (4.) A Nemzeti Színház 1935-ben szerződtette felleptidijjal Makay Margitot és Titkos Ilonát.

Lehet-e!? (5.) Ez sok mindentől függ. Legfőképpen a jelenlegi rokonszenv mértékétől. Nem valószínű, hogy minden házasság egyszersmind szerelmi frigy is. Kölcsönös megértés, egymás megbecsülése, a feleségnek a férje foglalkozása iránt való érdeklődése, amennyiben mind a ketten keresnek, illetve mindketten állásban vannak, egymás érdekeinek és foglalkozásának tiszteletben tartása... ezek lehetnek egy sikerült házasság alapkövei.

Azalea. (9.) Bizonyos korban igen gyakoriak az arctisztatlanságok. A bőr zsírossága idézi elő és a rossz bőrápolás. Nem kell búsulnia, mert bizonyos időn belül megfelelő orvosi felügyelet mellett ki fogja nőni és nyomtalanul elmúlik.

Kiesi asszony. (6.) A masszáz, ha azt kellő szakértelemmel végzik, a bőrben vérbőséget idéz elő, a vérkeringést serkenti és ezáltal a bőr természetes működését, ezen keresztül simaságát és rugalmasságát fokozza.

Érdeklődő. (20.) Budanovics Mária Udvarhelyi u. 1., Dobay Livia Pannonia ucca 30., Háromy Imre Szittya ucca 5., Koréh Endre Damjanich ucca 52. alatt lakik.

Nándor. (9.) A Magyar Szövegírók, Zeneszerzők és Zeneműkritikusok Szövetkezete (IV, Gerlóczy u. 3) védi a szerzők és kiadók erkölcsi és anyagi érdekeit. A tagjai sorába tartozó magyar zeneszerzők, szövegírók és zeneműkiadók zeneműveinek nyilvános előadása csak a szövetkezet engedélyével történhetik. A művek előadását ellenőrzi és jogtalan felhasználásuk esetén eljárást indít. Felvételét kérheti mindenki, aki zeneszerzéssel, szövegírással és zeneművek kiadásával hivatásszerűen foglalkozik.

Terpsihore. (11.) Tánciskola ugyan éppen elég van Budapesten, ez azonban nem jelenti azt, hogy esetleg még egy újonnan létesítendő tánciskola nem találna megfelelő számú növendéket. A táncitanításhoz természetesen ma már táncitanítói oklevél szükséges. A táncitanítási vizsga természetesen elméleti és gyakorlati. Az erre vonatkozó összes tudnivalókat megtudhatja a Táncitanítók Országos Szövetségében, Budapest, Erzsébet körút 49. sz. alatt.

Ilona. (17.) Ime itt adjuk a habtekeres készítését. Fél kilogramm liszthez adjunk egy tojást, kevés sót, 2 evőkanál rumot és 1 csésze hideg vizet. Gyurjuk kemény tésztává, míg a kezünkről és deszkáról le nem válik. A tésztát fél ujjnyi vastagra kinyújtjuk, kevés liszttel meghintjük s belesomagolunk 30 deka friss vaját, azután ismét nyújtjuk s hajtker addig, amíg a tészta legalább négyszeres rétegű lesz. Egy órára pihenni tesszük hűvös helyre. Pihenés alatt a kinyújtást és hajtker kétszer megismételve, a tésztát késhátvastagra nyújtjuk és ujjnyi széles szalagokra vágjuk, melyeket bádoggcsőre, vagy kartonpapírból formált tekerésre szorosan egymás mellé kb. 10 cm hosszúságban felcsavarunk s tojással megkenünk. A tekeréseket a formával együtt sütjük s kihűlés után porcukorral kevert kemény tejszínhabbal nyomózással töltjük.

Színész 2. (4.) Erre vonatkozólag mindenestre azt tanácsolhatjuk, hogy feltétlenül meg kell fogadnia a rendező tanácsát a maszkirozásban is. Igaz, hogy voltak és lesznek mindig színészek, akik lehetőleg kerültek a maszkirozást s amikor csak teheték mindig maszk nélkül szerepeltek, de ezek olyan zsenik voltak, akik éppen hallatlan népszerűségüknek fogva sok mindenen túltehettek magukat. — Ilyen volt Hegedűs Gyula is, aki köztudomásúlag nem szeretett maszkot ragasztani. Nem változtatta el a külsejét, sem a beszédét. Mégis az egyik estén öreg volt, a másikon fiatal. De éppen mert zseni volt, nem volt szüksége szinte semmi külsőségre. Hangjának egy árnyalatával, egy nézéssel, egy mozdulattal mindent ki tudott fejezni.

T. Magda. (2.) Bizony most már be kell szereznie az okmányait, ha be akar iratkozni a Színiakadémiaiba, mert szeptember hó 4—9-ike között jelentkeznie kell. Tíz pengőt kell lefizetnie a jelentkezésnél. Aztán később, illetve a beíratáskor 20 pengőt. Az évi tandíj 120 pengő, amelynek fele a beíratáskor,

S Z E L L Ő Z Ő CSŐVEZETÉK.

légtalmai célra rendkívül alkalmas, Tolnai Világlapja nyomdai üzeméből lett le-
eladó. hossza 25 folyóméter. Egyik része 36 cm átmérőjű, míg a többi 22 cm átmérőjű. Ezenkívül rendelkezésre állnak a hozzá tartozó könyökök és idomdarabok. Ezek a csövek elsőrangú állapotban vannak, feketére mázolva. A vételára kg-ként 1 pengő 20 fillérbe került, melyet 55 fillérért adunk el kg-ként. Ez egy igazán ritka alkalom. Az érdeklődőknek további részletes felvilágosítást ad Tolnai Világlapja kiadóhivatala, Bpest, VII, Dohány u. 12.

masik fele pedig január 16-án esedékes. — (Tandjmentesség az első évben nincsen.) A következő okmányok szükségesek. 1. Születési anyakönyvi kivonat (nőknél 15 évet, férfiaknál 17 évet kell betölteni). 2. Iskolai bizonyítvány. (Legalább 4 középiskola.) 3. Erkölesei bizonyítvány. 4. Szülői beleegyezés. A felvételi vizsga időpontját csak a jelentkezés alkalmával tudják megmondani.

K. István. (12.) Szegénységi bizonyítványt a lakásuk szerinti kerületi előjáróságokon kaphatnak mindazok, akiknek egyhavi jövedelmük nem több, mint 125 pengő. Az előjáróságokon a szegénységi bizonyítványt kérőkkel jegyzőkönyvet vesznek fel. Ezután az előjáróság részint nyomozás, részint helyszíni eljárás után megállapítja a vagyoni viszonyokat és jövedelmet.

Fogadás. (6.) Ezt a vitát nem lehet eldönteni úgy, amint önök elképzelik. Hogy jazz-e vagy cigánymuzsika. Először is a cigánymuzsika évszázados, a jazz nálunk mindössze 20 éves. Tulajdonképpen egyáltalán nem versenytársai ma már egymásnak a cigánymuzsika és a jazz. Amikor 1918 körül ismertté lett nálunk a jazz, természetesen, hogy az újszerű ritmus csodálatosképpen hatott, mindenkinek roppant tetszett s átmenetileg vissza is szorította a cigányzenét. Ma már erről szó sem lehet, sőt újra a cigányzene van felül. Ez nem azt jelenti, mintha a jazz nem kellene. Dehogyan nem. Csakhogy a jazz is más, a cigányzene is más. Mind a kettőnek megvan és meglesz a maga közönsége. Egyik a másikat nem pótolhatja és nem is akarja pótolni. Kiderült, hogy igen jól megférnek egymás mellett. — Ezt főleg nagyobb bálokon lehet látni, ahol cigányzenekar és jazzzenekar is működik. Vannak táncok, amelyekhez a jazz eredeti ritmusa adja meg a

talp alá valót, de vannak táncok, amelyeket csak cigányzenére lehet igazán eltáncolni.

Gondos háziasszony. (19.) 1. Gallérok és kézelők vasalásánál, ha azok le vagy visszahajtottak, ügyeljünk arra, hogy már a vasalásnál adjuk meg a gallérnak és kézelőnek a végleges formáját, mert a keményítő a vasalásnál még hajlékony, de a vasalás után hamar megmerevedik. 2. Sárga fehérnemű fehér lesz, ha az utolsó öblítővízbe egy evőkanál terpentinolajat és egy evőkanál tiszta spírítuszt öntünk. Ha a ruhát ebben kiöblítjük, más vízbe már ne tegyük, hanem szárítsuk meg. 3. A szappan felét meg lehet takarítani, ha kb. 35 liter forró vízbe beledobunk egy marék boraxot s ebben a vízben mosunk. A borax és a víz helyes aránya: 1 a 160-hoz.

Nemzetiszínházi rajongó. (8.) A Nemzeti Színház könyvtára egyidős a Nemzeti Színházzal. A Nemzeti Színház múzeuma viszont 1925-ben létesült. Ez a könyvtár az ország legrégebbi és legnagyobb színházi könyvtára. A könyvtárban két osztály létesült: az úgynevezett műzeális könyvtár és a másorkönyvtár. A Nemzeti Színház első könyvtárosa Szigligeti Ede volt. Jelenlegi könyvtárosa Pataki József, a színház érdemes tagja.

Hallgattam a közvetítést. (8.) Eleinte

Mult számban közölt rejtvény helyes megfejtése.

Vízszintes sorok: 1. Shakespeare. 11. Hurrikán. 12. Kula. 14. Adua. 15. Er. 16. Babel. 17. Rázní. 19. A karima. 20. Mr. 21. Yli. (Hy). 23. Ladik. 24. One. 26. Idomitó. 29. Nölük (Külön). 31. Ka. 32. Fa. 33. Ivezet. 35. Csatol. 38. Kém. 39. Ik. 41. Anina. 42. A sétatér. 46. Után. 47. Üregi nyulak.

Függőleges sorok: 1. Sudár növéssű. 2. Hruz. 3. Arany. 4. Ki. 5. Eke. 6. Sára. 7. Pn. 8. Akaratlanul. 9. Rubidó. 10. Elemi. 11. Harmonika. 13. Alaktalan. 16. Bali. 18. Ilike. 22. Id. 25. Elemér. 27. Ok. 28. Mac. 30. Úz. 32. Fonák. 34. Titi. 36. Sa (sa). 37. Tita. 40. Kén. 43. Te. 44. Ag. 45. Ry.

Jutalmazott megfejtők névsora

Helyszüke miatt csak a jutalmazottak teljes nevét és a helységnév kezdőbetűjét közöljük.

A mult számban közölt rejtvény helyes megfejtői közül Debreczeni Károlyné, M. püderkompaktot, Lantos Henrik, P. nyakkendőt, Olgyay Tamás, K. és Remete Lili, U. levelezőlapbumot, Király Anikó, Bp. és Vörös Lóránt, Bp. csaváros írónt kaptak, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Ballok Gyula, Sz. Ozsvald János, U. és Bajusz Jánosné, K.

valóban úgy volt, hogy a színházak félték a rádiótól s különösen húzódtak attól, hogy a rádió esetleg közvetítse műsordarabjaikat. Közben a színházaknak be kellett látniok, hogy mennyire nem volt igazuk. Egy példa győzte meg a színházakat. Évekkel ezelőtt a Fővárosi Operettszínházban rosszul ment egy operett. Valaki azt a tanácsot adta az akkori igazgatónak, hogy közvetítse a rádión keresztül a darabot. Az igazgató, mint akinek ügyis minden mindegy, belement a dologba. A rádióközvetítés szenzációs eredménnyel járt. A közönség egyszerűen pártfogolni kezdte a darabot, amely több mint száz előadást ért meg. Azóta a színházigazgatók ebbeli véleménye alaposan megváltozott. Boldogok, ha a rádió közvetíti a darabokat.

H. Oszkár. (21.) A Nemzeti Színház Kamaraszínháza megnyílt 1924-ben az Andrásy úti Színház helyiségében, két év múlva a Blaha Lujza Színház épületébe költözött. Néhány évig itt működött. Két évvel ezelőtt aztán megint visszaköltözött az Andrásy úti Színház helyiségébe.

Sportoló. (13.) Mindenkit csalódással töltött el a csapat veresége. Az egyetlen sportág volt eddig, amelyben veretlenek voltunk egy évtizeden keresztül. Kétségbeesnie azért túlzás. Sajnos, a vereség okát is hiába kérdeztőlünk. Elvégre egy-egy mérkőzésnek eredményét annyi külső körülmény befolyásolhatja, Hiba lehet az összeállításban, a csapat szellemében, vagy egyszerűen az is elképzelhető, hogy a másik csapat jobb volt! Ne vádoljunk senkit, mert utólag könnyű jósolni, s még egyet nem szabad soha elfelejtenie: játékról van szó, ahol nem indulatokra, hanem kitűnő izmokra van szükség.

Vizi. (25.) A „Sportoló“-nak küldött üzenet önnök is szól.

Olimpiász. (67.) Már minden ország, amely jövőre résztvesz az olimpiáson, megkezdte előkészületeit. Sajnos, ennek nem csupán olyan részei vannak, amelyeket ön említ. Van egy anyagi oldala is, az olimpiáson való részvételre előirányzott összeg, amely esetleg olyan terveket dönthet fel, amelyek az eredményes szereplésünket segíthetik volna elő. Ezen változtatni nem nagyon lehet. A nagy államok ebben a tekintetben kétségtelenül előnyben vannak. És mégis megoldható a probléma a kis és középállamok számára is, éppen úgy, ahogy Magyarország tette a legutóbbi olimpiász alkalmából. Kétségtelenül sikeresen dolgozókat küldtünk csupán ki, olyanokat, akikre számítani lehetett, hogy abban a feszült hangulatban, idegenben, s a világ legkitűnőbb versenyzői között is megállják a helyüket.

Kislány. (25.) A fogadást elvesztette. Dr. Sárosi György jogi doktor és nem orvos.

Egyébként az egyik fővárosi üzem jogi osztályán dolgozik.

Ernö. (7.) Most folynak a játékoszerződéseket és klubközi cserék. Megkísérelheti a dolgot, de nem tudjuk sok reménnyel biztatni.

Marika (423.) A délelőtti ruhák anyaga könnyű szövet, krepdesin, esetleg sötétszínű selyemmarokén. A síma anyag mindig szép, de az idén a mintázottak is előtérbe nyomultak. Sportkosztűmnek mintázott szövetet ajánlanánk. A nadrágszoknyáról lebeszéljük, mert azt csak kirándulásra viselheti. De ha a mintázott szövetből szép, angolos lerakott szoknyát csináltat, egy ilyen szoknya délelőtti színes pullóverrel, délután finomabb selyemblúzzal mindenkor tetszetős és célszerű viselet.

Divathölgy. (425.) Kerülje a zsíros, nehéz, fűszeres ételeket, mert ezek nagyon hízlalnak. Kiküszöbölni azért teljesen nem szabad — különösen télen nem, — de most a nehezebb fogásokat könnyen lehet friss zöldfőzelékekkel és gyümölcessel pótolni. A délelőtti vajaskenyér helyett egyen 30—35 dkg nyers vagy főtt gyümölcsöt, s igyon utána egy pohár paradicsomlevet. Az ebédnél a levest hagyja el. 10—12 deka sovány sült húst egyen, sósvízben kifőtt burgonyával, vagy könnyű főzelékkel. Utána kevés sült tésztát és megint nyers, vagy főtt gyümölcsöt.

Érdeklődő. (427.) Csak annyit mondhatunk, hogy jobb minél előbb szabadulni az ilyen szeszélyes udvarlótól. Igyekezze magát elfoglalni, járjon társaságba, kirándulásokra, olvasson jó könyveket. Meglátja, a feledés, a vigasz hamarabb jön, mintsem gondolja.

Tudatlan. (429.) Ha ön is kapott ajándékot udvarlójától, akkor most a nevenapjára kedveskedhetik neki valami csekélységgel. Gondolunk egy csinos nyakkendőre, nyaksálra, könyvre, kótára, erszényre. Csak arra vigyázzon, hogy ne értékes ajándékot adjon, mert az nem illik. Legjobb volna talán, ha valamilyen magakészítette apró kézimunkával lepné meg.

Előfizetési árak:

1/2 évre 2 pengő 50 fillér, 1/3 évre 5 pengő

Felelős szerkesztő: BIBÓ LAJOS

Felelős kiadó: PAIZS GÉZA

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT. Budapest, VII, Dohány uca 12.

Nyomatott Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat RT. mélynyomó-körforgógépet, Budapest, VII, Dohány uca 12 szám Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszám. 14—23—39 és 14—23—50

Déliabál

KERESZTREJTVENY

A megfejtők között minden héten nyakkendőket, púderkompaktokat, bakelit szalvétatartókat, levelezőlappalbumokat és értékes könyvjutalmakat osztunk ki. Megfejtési határidő aug. 24. Minden borítékra rárandó: Rejtvénymegfejtés.

1	2	3	4	5	6	7	8		9	10	11	12
13									14			
15					16			17			18	
19				20			21			22		
23			24				25		26	27		
28		29		30						31		
32			33					34				
35					36		37				38	
39		40			41					42		
43				44					45			
46												

Beküldendő: vizslates 1, 43, 46 függőleges 1, 2, 11 és 12

Vizszintes sorok: 1. Kiváló magyar karakterszínész volt. 13. Boxoló. 14. Trópusi kúszónövény. 15. Adriai olasz kikötőváros. 16. Esetleg. 18. Vallásrövidítés. 19. A béka. 21. És — latinul. 22. Biztatás. 23. A nátrium vegyjele. 24. Szülő megszólítása. 26. Klór és hidrogén vegyülete, szúrós szagú, maró folyadék. 28. Komárommegyei nagyközség a gesztesi járásban. 30. Kifejlődik (gyümölcs). 31. Útszéli növény. 32. Életével és szenvedésével megváltotta a világot. 34. Vissza: ismert magyar karikaturista volt. 35. Hűségben van. 36. Auber operája. 38. Határrag fordította. 39. Árpálé. 41. Híres mulatt táncosnő. 42. Jövendő. 43. Petőfi-vers címe. 46. A mértanban tanuljuk.

Függőleges sorok: 1. Poligámia. 2. E kettő birtokában sok mindenre képes az ember. 3.

Meztelen. 4. Fiu-becenév. 5. 55 — római számmal. 6. Vékonypénzű. 7. Latin üdvözlő szó. 8. Görög betű. 9. Személyes tárgyú hivatalos aktákon olvasható rövidítés. 10. Duplán: leánybecenév. 11. Énekesmadár. 12. Eszméletlenség, beszámíthatatlan állapot. 17. Iparos. 20. Gúnyos, csipkedő természetű. 22. Tüskés állat (névelővel). 25. Érdeklődő kérdés. 27. Fönn, felül — németül. 29. Mutatónévmás. 33. Közlekedési vonal. 34. Égési termék. 36. Megszóllítás (ékezetfelesleg). 37. Hegy a moabiták földjén, ahol Mózes meghalt. 40. Versvégösszecsendülés. 41. Vissza: Uzsonnakávé része. 42. Vissza: lárma. 44. Körülbelül rövidítése. 45. Nagy Sándor.

Payper

A jutalmazott megfejtők névsorát a 31. oldalon közöljük

Tolnai Nyomda Műintézet és Kladvállalat R.-T. mélynyomása, Budapest

Öröm nézni

a kis vasgyúró, milyen izmossá fejlődött, szüleinek nagy boldogságára.

Minden szülő legfőbb törekvése, hogy gyermeke testi fejlődésének előfeltételeit megteremtse és megóvja minden betegségtől. Ehhez azonban tudni kell, hogy melyek azok a tényezők, melyek a gyermek fejlődését előnyösen befolyásolják, mert ezek ismeretének hiányát nem pótolja a rajongásig menő szülői szeretet sem.

A csecsemőgondozás, a gyermekápolás, a gyermekbetegségek és azok elhárítása fontos részét képezi

TOLNAI: ORVOS A CSALÁDBAN

című 5 kötetes hatalmas könyvsorozatának, amely 23 kiváló orvostudós közreműködésével jelent meg.

E könyvsorozat összterjedelme meghaladja az 1200 oldalt, műmellékleteinek és illusztrációinak száma több százat tesz ki.

A félbörkötésű sorozat ára bérmentes szállítással Budapesten 40, vidéken 42 pengő, amely havi 2 pengős részletekben is fizethető.

Ne vágja ki, ha nem akarja megcsönkítani a lapot, hanem írja ezt a megrendelési szöveget egy levelezőlapra. Tessék okvetlenül erre a hirdetésre hivatkozni.

Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T.
Budapest, VII, Dohány ucca 12

Megrendelem Tolnai: ORVOS A CSALÁDBAN című művet öt díszes félbörkötésű kötetben bérmentve, Budapesten 40, vidéken 42 aranypengő árban és tartozom a vételárat az átvétel napjától kezdve egymásután következő 2 pengős havi részletben megfizetni. Tudomásul veszem, hogy a vételár teljes kiegyenlítéséig a sorozat tulajdonjogát Önök fenntartják. Bármely részlet be nem tartása esetén a hátralék teljes összege esedékessé válik. Ez a megrendelés vissza nem vonható, de elfogadása az Önök megítélésétől függ.

Kelt.....

.....
A megrendelő neve

.....
Foglalkozása

.....
Pontos cím

Külföldi olvasóink figyelmébe! Romániában: Tolnai: „Orvos a családban“ című mű kötetenkénti ára 250. — lei. Beszerezhető: Frontiera A. Barna, Oradea, Str. Delavrancea No. 22.

20
ALLÉR

SZAB
ELŐA
(Dor)